

Lov om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdsloven).

Jfr. tidligere lov 13 aug 1915 nr. 7. Se srl. §§282 og 343.

Første del. Innledning

Kapittel 1. Område, definisjoner m m

§ 1-1. Saklig virkeområde

Loven gjelder tvangsfullbyrdelse¹ og midlertidig sikring² av både privatrettslige og offentligrettslige krav.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. tredje del.

§ 1-2. Krav mot staten, fylkeskommuner og kommuner

Krav mot staten kan ikke tvangsfullbyrdes. Pengekrav mot staten kan heller ikke sikres etter kapittel 14.

Pengekrav mot en kommune eller fylkeskommune kan ikke tvangsfullbyrdes etter kapittel 7 eller sikres etter kapittel 14, jf kommuneloven¹ § 52.

Endret ved lov 25 sep 1992 nr. 107 (som endret ved lov 8 jan 1993 nr. 20. i kraft 1 jan 1993).

1 Jfr. lov 25 sep 1992 nr. 107.

§ 1-3. Ufravikelighet

Avtale om at tvangsfullbyrdelse¹ eller midlertidig sikring² skal skje gjennom namsmyndigheten³ på annen måte enn etter denne lov, er ugyldig.

Før et krav er misligholdt, kan det ikke gyldig avtales at tvangsdekning skal skje på annen måte enn gjennom namsmyndighetene. Forenkle pantsatte krav gjelder panteloven § 4-6. For børsnoterte⁴ verdipapirer⁵ og fondsaktiver⁶ kan det inngås forhåndsavtale om salg gjennom uavhengig megler.⁷

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. tredje del.

3 Jfr. kap. 2.

4 Jfr. lov 17 juni 1988 nr. 57.

5 Jfr. § 1-8.

6 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62 § 1-2 og § 1-3.

7 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 61.

§ 1-4. Forholdet til folkeretten

Loven gjelder med de begrensninger som er anerkjent i folkeretten eller følger av overenskomst med fremmed stat.¹

1 Se konvensjon 16 mars 1932, overenskomst 12 juni 1961, konvensjon 23 mars 1962, lov 8 juni 1967 nr. 3, lov 10 juni 1977 nr. 71, lov 8 jan 1993 nr. 21.

§ 1-5. Utenlandske skip¹

Tvangsfullbyrdelse² og midlertidig sikring³ kan ikke gjennomføres i utenlandsk skip som befinner seg i norsk territorialfarvann⁴ under uskyldig gjennomfart, unntatt når kravet er blitt til under gjennomfarten eller i den hensikt å foreta gjennomfarten.

Tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring kan bare gjennomføres i utenlandsk skip som er i virksomhet på norsk kontinentalsokkel⁵ dersom kravet er blitt til i forbindelse med virksomheten i områder som er underlagt norsk jurisdiksjon.

Tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring kan bare gjennomføres i utenlandsk skip som befinner seg i norsk økonomisk sone⁶ dersom kravet er blitt til i forbindelse med virksomhet i områder underlagt norsk jurisdiksjon.

Første til tredje ledd gjelder tilsvarende for last som føres med skipet.

1 Jfr. § 1-8.

2 Jfr. annen del.

3 Jfr. tredje del.

4 Jfr. Conc. Promø 25 feb 1812.

5 Jfr. lover 21 juni 1963 nr. 12 og 22 mars 1985 nr. 11.

6 Jfr. lov 17 des 1976 nr. 91.

§ 1-6. Særskilt om utenlandske statsskip

Tvangsfullbyrdelse¹ og midlertidig sikring² kan ikke fremmes for så vidt angår krigsskip og andre skip som en fremmed stat eier, nytter eller har befraktet i sin helhet, når skipet brukes utelukkende til statsformål av offentligrettslig art. Tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring kan heller ikke fremmes for så vidt angår last som tilhører fremmed stat, og som føres på skip som nevnt i første punktum eller på handelsskip for statsformål av offentligrettslig art.

Kongen kan etter overenskomst med fremmed stat bestemme at det samme skal gjelde andre skip som en fremmed stat eier eller nytter og annen last som tilhører den, når den fremmede stat i krigstid eller når krig truer setter fram krav om det.

Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes at en bevitnelse fra den fremmede stats diplomatiske representant skal gjelde som bevis for at skip og last går inn under bestemmelsene i første ledd når det settes fram krav om å oppheve en avgjørelse om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring.

1 Jfr. annet del.

2 Jfr. tredje del.

§ 1-7. Utenlandske statlige luftfartøyer

Tvangsfullbyrdelse¹ og midlertidig sikring² kan ikke fremmes for så vidt angår militære luftfartøyer og andre luftfartøyer som en fremmed stat eier eller nytter, når luftfartøyet brukes utelukkende til statsformål av offentligrettslig art. Tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring kan heller ikke gjennomføres i last som tilhører en fremmed stat og føres med luftfartøyer som nevnt i første punktum.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. tredje del.

§ 1-8. Definisjoner

Med realregister¹ menes norsk grunnbok,² skipsregister (mødreget Norsk Internasjonalt Skipsregister), luftfartøyregister³ og lignende norsk rettighetsregister⁴ ordnet etter de fortuuesgoder som rettighetene gjelder. Verdipapirsentralen⁵ og Løsøreregisterets motorvognregister⁷ regnes ikke som realregistre. Med realregister menes også tilsvarende utenlandske registre.

Med skip menes i denne loven foruten skip også flyttbare innretninger som ikke er skip,⁸ men som kan registreres i norsk skipsregister eller i tilsvarende utenlandske registre.

Med verdipapir menes omsetningsgjeldsbrev⁹ og dermed likestilte dokumenter, samt aksjebrev¹⁰ og lignende omsetningspapirer som representerer en andelsrett i et selskap.

Med adkomstdokument til leierett til bolig menes dokument som representerer en leierett til bolig knyttet til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap.¹¹

Med en persons hjemting menes i denne loven den rettskrets eller det namsmannsdistrikt hvor vedkommende har bopel eller slik tilknytning som nevnt i tvistemålsloven §§ 19 til 21. Tvistemålsloven § 17 annet ledd og § 18 annet punktum gjelder tilsvarende.

Endres ved lov 13 juni 1997 nr. 44 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

1 Jfr. paragraf § 1-1.

2 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2.

3 Jfr. sjøl. § 11.

4 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-1.

5 Jfr. lov 1 juli 1927 nr. 1, lov 22 mars 1985 nr. 11 kap. IV.

6 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62.

7 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

8 Jfr. sjøl. §§ 33 og 307.

9 Jfr. lov 17 feb 1939 nr. 1 § 11.

10 Jfr. lov 4 juni 1976 nr. 59 kap. 3.

11 Jfr. lov 16 juni 1939 nr. 6 kap. 9 og lov 4 feb 1960 nr. 2.

§ 1-9. Hvor visse formuesgoder skal anses for å være

Når reglene i denne loven lar det være avgjørende hvor et formuesgode er, gjelder følgende regler for andre rettigheter enn eiendomsrett til legemlige gjenstander:

- Et krav som gjelder bruksrett eller servitutt¹ over en fast eiendom, anses for å være der eiendommen ligger. Ligger rettigheten til en annen fast eiendom, anses den for å være der den andre eiendommen ligger.
- Et krav som gjelder bruksrett eller servitutt over løsøre, anses for å være både der løsøreobjektet er og der rettighetshaveren har hjemting.² Dersom rettighetshaveren ikke har hjemting i riket, anses kravet dessuten for å være der eieren av løsøret har hjemting.
- Et krav som er knyttet til verdipapir,³ anses for å være der verdipapiret er.
- Et krav av annen art anses for å være der kravhaveren har hjemting.¹ Dersom kravhaveren ikke har hjemting i riket, anses et krav som en bestemt person er forpliktet til å oppfylle, for å være der den forpliktete har hjemting. Dersom rettighetshaveren ikke har hjemting i riket, anses en immaterialrettighet som er registrert i et særskilt register,⁴ for å være der den registrerte fullmektig har hjemting. Finnes ingen registrert fullmektig⁵ med hjemting i riket, anses immaterialrettigheten for å være der registeret føres.

1 Jfr. lov 29 nov 1968.

2 Jfr. § 1-8.

3 Jfr. § 1-8.

4 Jfr. lov 3 mars 1961 nr. 4 kap. 2, lov 15 des 1967 nr. 9 § 27, lov 29 mai 1970 nr. 33 § 1.

5 Jfr. lov 3 mars 1961 nr. 4 § 31, lov 15 des 1967 nr. 9 § 67, lov 29 mai 1970 nr. 33 § 45.

Kapittel 2. Namsmyndighetene

§ 2-1. Namsmyndighetene

Namsmyndighet er namsmannen¹ og namsretten.²

Namsmyndighetene avgjør alle begjæringer og innvendinger som blir satt fram under en sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring, og som gjelder fremme av saken eller fremgangsmåten under gjennomføringen.

1 Jfr. § 2-2.

2 Jfr. § 2-8 og dl. §§ 19-23.

§ 2-2. Namsmannen

I et lensmannsdistrikt er lensmannen namsmann. I andre distrikter er underfogden namsmann, hvis ikke noe annet er bestemt av Kongen. Kongen fastsetter hvilke namsmannsdistrikter norsk kontinentalsokkel¹ og norsk økonomisk sone² hører til. Namsmann for Svalbard er sysselmannen.³

Under namsmannen hører de saker som loven legger til namsmannen, og dessuten de saker om gjennomføring som namsretten pålegger namsmannen etter loven.

Namsmannen plikter etter anmodning å bistå namsretten i forhold som gjelder tvangsfullbyrdelse⁴ eller midlertidig sikring.⁵

1 Jfr. lover 21 juni 1963 nr. 12 og 22 mars 1985 nr. 11.

2 Jfr. lov 17 des 1976 nr. 91.

3 Jfr. lov 17 juli 1925 nr. 11 § 5.

4 Jfr. annen del.

5 Jfr. tredje del.

§ 2-3. Namsmannens stedlige kompetanse

Når en begjæring om tvangsfullbyrdelse¹ lovlig er satt fram for den kompetente namsmann etter loven, vedblir namsmannen å være stedlig kompetent selv om det senere skjer slike endringer at namsmannen ikke fra først av kunne tait saken til behandling. Tilsvarende gjelder når en domstol har overlatt til namsmannen å gjennomføre rettens beslutning om tvangsfullbyrdelse¹ eller midlertidig sikring.²

En namsmann kan ikke holde forretninger eller på annen måte opptre utenfor sitt distrikt. Unntak kan gjøres i påtrengende tilfeller, eller hvis distriktet namsmann samtykker og omstendighetene gjør det hensiktsmessig at namsmannen opptre utenfor sitt distrikt. En namsmann kan alltid holde tvangssalg utenfor distriktet.

I særlige tilfeller kan en namsmann be namsmannen i et annet distrikt om å stå for skritt som den første namsmannen ikke selv kan foreta.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. tredje del.

§ 2-4. Rettsvitne i saker for namsmannen

Til namsmannens forretninger og møter kan namsmannen tilkalle et rettsvitne¹ dersom det av særlige grunner finnes ønskelig. Domstoloven §§ 101 til 105 a gjelder tilsvarende.

1 Jfr. dl. § 31.

§ 2-5. Namsmannens habilitet

Om habilitet for namsmannen gjelder domstoloven §§ 106, 108, 109, 111 til 113 og 121 tilsvarende.

Antas det at både namsmannen og namsmannens fullmektiger er ugilde, skal namsmannen forelegge spørsmålet for namsretten. Namsmannen kan også ellers forelegge spørsmål om sin egen eller fullmektigers habilitet for namsretten. Namsretten oppnevner eventuelt stedfortræder. Domstoloven § 118 og § 120 annet ledd gjelder tilsvarende.

Namsmenn og namsmannsfullmektiger blir ikke ugilde av den grunn at de selv har begjært tvangsfullbyrdelse¹ eller midlertidig sikring² av krav som det hører til deres tjenesteplikt å innrive.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. tredje del.

§ 2-6. Taushetsplikt i saker for namsmannen

Om taushetsplikt for namsmannen og andre som utfører tjeneste eller arbeid for namsmannen gjelder domstoloven § 63 a tilsvarende.

§ 2-7. Frister i saker for namsmannen

Om beregning og avbrytelse av frister i saker for namsmannen gjelder domstoloven §§ 146 annet ledd, 148 og 149 tilsvarende. Om oppreisning for oversittelse av frist for å klage til namsretten etter § 5-16 gjelder domstoloven §§ 153 til 158 tilsvarende.

§ 2-8. Namsretten

Herreds- og byretten¹ er namsrett² i sin rettskrets.

Under namsretten hører de saker som loven legger til namsretten, klager over namsmannens avgjørelser og handlemåte etter § 5-16, og dessuten saker som namsretten av særlige grunner beslutter å overta fra namsmannen.

1 Jfr. dl. §§ 19-23.

2 Jfr. § 2-1.

§ 2-9. Bemyndigelse av funksjonærer

Namsmennene og namsrettene kan overlate utførelsen av sine gjøremål etter denne lov til sine funksjonærer. Namsretten kan likevel ikke overlate til funksjonærer å avsi dommer og kjennelser, eller å treffe beslutning om tvangssalg etter § 11-9. Kongen gir nærmere regler om bemyndigelse av funksjonærer.

§ 2-10. Medhjelper ved tvangssalg

Medhjelper ved tvangssalg¹ skal fylle de krav som er fastsatt i eller i medhold av lov for ervervsmessig omsetning av vedkommende formuesgode.² Kongen kan ved forskrift pålegge medhjelpere å stille sikkerhet.³ Kongen gir nærmere regler om sikkerhetens dekningsområde og størrelse m m. Medhjelperens godtgjørelse for arbeid og utgifter fastsettes av namsmyndigheten etter forskrift gitt av Kongen.

Om habilitet for medhjelper gjelder § 2-5 første ledd tilsvarende. Ved tvangssalg av andre formuesgoder enn realregistrerte formuesgoder⁴ kan en medhjelper likevel oppnevnes uavhengig av første punktum dersom det finnes ubetenkelig, og vedkommende har særlige forutsetninger for å forestå

Ved tvangssalg av fast eiendom og adkomstdokumenter til leieren til bolig i lensmannsdistrikt kan namsmannen oppnevnes som medhjelper.⁵ Ved tvangssalg av realregistrerte formuesgoder og adkomstdokumenter til leierett til bolig i andre tilfeller kan namsmannen oppnevnes som medhjelper i samsvar med bestemmelser gitt av Kongen. En namsmann som oppnevnes som medhjelper, har ikke krav på godtgjørelse som medhjelper og har ikke plikt til å stille sikkerhet. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om namsmannens oppgaver og myndighet som medhjelper.

Endret ved lover 8 jan 1993 nr. 20, 13 juni 1993 nr. 83 li kraft 1 aug 1993 iflg. res. 23 juli 1993 nr. 764 – får også virkning for saker som er brakt inn for namsmyndighetene for ikrafttredelsen.

1 Jfr. § 8-12, § 10-4, § 11-12 og § 12-6.

2 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 61 § 4 og lov 16 juni 1989 nr. 53 § 1-2.

3 Jfr. § 3-6 og § 3-7.

4 Jfr. § 1-8 første ledd.

5 Jfr. § 11-12 tredje ledd, jfr. § 12-6.

§ 2-11. Utelukkelse fra å kjøpe ved tvangssalg

Utelukket fra å kjøpe selv eller opptre som fullmektig for kjøper er:

- ved tvangssalg gjennom namsretten; namsrettens ansatte,
- ved tvangssalg gjennom namsmannen; namsmannens og namsrettens ansatte,
- medhjelper ved et tvangssalg og dennes ansatte, og
- rettsvitne¹ ved et auksjonssalg.

1 Jfr. § 2-4.

§ 2-12. Høyere rettsinstanser m m

Om rettsmidler mot namsrettens avgjørelser gjelder tvistemålsloven fjerde del og første kapittel. Gjennomtapelse¹ kan bare begjæres når avgjørelsen rettskraftig avgjør et krav, eller hever eller avviser en sak, eller når det ellers er bestemt i denne lov.²

1 Jfr. tvml. kap. 27.

2 § 11-37, jfr. § 12-6 første ledd.

Kapittel 3. Sakskostnader, erstatning og sikkerhetsstillelse**§ 3-1. Saksøktes alminnelige kostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse¹**

Dersom saksøkeren krever det, skal saksøkte erstatte saksøkerens sakskostnader i en sak om tvangsfullbyrdelse så langt saken og kostnadene har vært nødvendige. Hvis utlegg blir tatt eller tvangsdekning blir gjennomført, skal sakskostnadene fastsettes og inndrives sammen med kravet. I andre tilfeller fastsettes kostnadsansvaret innen fullbyrdelsen avsluttes. Avgjørelse av kostnadsansvaret har tvangskraft.² Avgjørelsen skjer ved kjennelse³ hvis den treffes av namsretten. Saksøkeren kan ikke sette fram krav om erstatning for sakskostnader på annen måte enn etter denne paragrafen. Kongen kan ved forskrift fastsette maksimalsatser for saksøktes kostnadsansvar.

Saksøkte plikter ikke å erstatte saksøkerens sakskostnader:

- dersom saken nektes fremmet på grunn av forhold som saksøkeren kjente eller burde ha kjent til før den ble innledet,
- dersom saken heves fordi tvangsgrunnlaget oppheves eller kjennes ugyldig,⁴
- dersom saken heves fordi en beslutning om foregrepet tvangskraft⁵ oppheves,
- dersom en sak om tvangsdekning heves fordi kostnadene vil overstige det som vil komme inn ved dekningen,⁶ forutsatt at saksøkeren da begjæringen ble satt fram burde ha skjont at fullbyrdelsen ikke kunne gjennomføres, eller
- dersom en sak om tvangsdekning heves på grunn av forholdet til bedre prioriterte rettighetshavere,⁷ forutsatt at saksøkeren da begjæringen ble satt fram burde ha skjont at fullbyrdelsen ikke kunne gjennomføres.

Når en sak nektes fremmet i andre tilfeller enn nevnt i annet ledd, kan saksøkte helt eller delvis fritas for å erstatte saksøkerens sakskostnader.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. kap. 4.

3 Jfr. tvml. § 164.

4 Jfr. § 5-7 første ledd bokstav c, jfr. § 6-1 annet ledd.

5 Jfr. tvml. § 148 og § 162.

6 Jfr. § 5-10.

7 Jfr. § 8-16, § 10-6, § 11-20, § 11-44 og § 12-6.

§ 3-2. Saksøkerens ansvar for sakskostnader i særlige tilfeller

Saksøkeren kan pålegges helt eller delvis å erstatte saksøktes sakskostnader i tilfeller der saksøkte etter § 3-1 annet eller tredje ledd er fritatt for å erstatte saksøkerens sakskostnader dersom saken ikke har vært

nødvendig eller dersom saksøkeren unødig har vidløftiggjort saken. I tilfeller som nevnt i § 3-1 annet ledd bokstav c skal saksøkeren pålegges å erstatte saksøktes sakskostnader.

Saksøkerens kostnadsansvar fastsettes av namsretten ved kjennelse¹ etter begjæring av saksøkte. Dersom saksøkeren pålegges helt eller delvis å erstatte saksøktes sakskostnader ved fullbyrdelsen av pengekrav, trekkes kostnadene fra i kravet.

Krav om sakskostnader etter denne paragrafen må settes fram innen tre måneder etter at avgjørelse som avslutter saken, ble meddelt saksøkte. Dersom det ikke gjøres, tapes kravet. Domstolloven §§ 153 til 158 gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. tvml. § 164.

§ 3-3. Sakskostnader ved klage m v

Twistemålsloven kapittel 13 gjelder for partenes ansvar for sakskostnader ved namsrettens behandling av tvister og klage etter § 5-16 og ved rettsmidler mot namsrettens avgjørelser.¹ I saker om tvangsfullbyrdelse av pengekrav dekkes sakskostnader som saksøkte blir pålagt å erstatte sammen med kravet. Pålegges saksøkeren å erstatte motpartens kostnader ved fullbyrding av pengekrav, trekkes kostnadene fra i kravet.

¹ Jfr. § 2-12.

§ 3-4. Kostnadsansvaret ved midlertidig sikring

Twistemålsloven kapittel 13 gjelder for partenes ansvar for sakskostnadene i saker om midlertidig sikring.¹ Retten kan ilegge sakskostnader også i en sak som avgjøres uten innkalling til muntlig forhandling. Pålegges saksøkte kostnader i en sak om arrest,² tas kostnadene med i det beløpet som det tas arrest for.

¹ Jfr. kap. 14 og § 15.

² Jfr. kap. 14.

§ 3-5. Erstatning ved midlertidig sikring

Dersom midlertidig sikring¹ er opphevet² eller falt bort³ og det viser seg at saksøkerens krav ikke besto da sikringen ble besluttet, plikter saksøkeren å erstatte den skade saksøkte har lidt som følge av sikringen eller ved de skritt som har vært nødvendige for å avverge sikringen eller å få den opphevet. Det samme gjelder om det viser seg at begjæringen for øvrig var ugrunnet som følge av at det under saken forsettlig eller uaktsomt ble gitt uriktige eller villedende opplysninger om sikringsgrunnen.

Dersom sikringen er skjedd ved ttreiseforbud,⁴ kan retten, istedenfor eller i tillegg til erstatning for økonomisk tap, pålegge saksøkeren å yte saksøkte et rimelig pengebeløp i erstatning (oppreisning) for tørt og annen skade av ikke-økonomisk art. Det samme kan retten gjøre i andre tilfeller dersom sikringen ble besluttet som følge av at det under saken forsettlig eller uaktsomt ble gitt uriktige eller villedende opplysninger.

Krav om erstatning etter denne paragrafen kan gjøres gjeldende for de alminnelige domstoler eller for namsretten i en sak om opphevelse av sikringen.

¹ Jfr. tredje del.

² Se § 14-11 og § 15-11.

³ Se § 14-15 og § 15-12.

⁴ Jfr. § 14-17.

§ 3-6. Sikkerhetsstillelse

I saker om tvangsfullbyrdelse¹ og midlertidig sikring² godtas som sikkerhet:

(a) Innskudd i norsk bank. Det må legges fram erklæring fra banken om innskuddet og om at det ikke kan disponeres uten etter samtykke fra vedkommende namsmyndighet.

(b) Selvskyldnergaranti fra norsk bank eller annet foretak med rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansieringsvirksomhetsloven³ § 1-4 første ledd. Garantien må være en ubetinget selvskyldnergaranti uten tidsbegrensning og stilt overfor vedkommende namsmyndighet.

Sikkerhet kan ombyttes i annen sikkerhet.

Er sikkerhetens størrelse ikke fastsatt ved rettslig beslutning eller ved overenskomst mellom partene, vuffer vedkommende namsmyndighet bestemmelse om det.

¹ Jfr. annen del.

² Jfr. tredje del.

³ Lov 10 juni 1988 nr. 40.

§ 3-7. Bortfall av stilt sikkerhet

Dersom saksøkeren i en sak om tvangsfullbyrdelse¹ hvor tvangsgrunnlaget er gitt foregripet tvangskraft har stilt sikkerhet for mulig erstatning til saksøkte, kan sikkerheten kreves friggitt når tvangsgrunnlaget er blitt rettskraftig, eller når det er gått mer enn tre måneder etter at saksøkte fikk underretning om at tvangsgrunnlaget er endret eller opphevet uten at søksmål om erstatning er reist.

Dersom saksøkeren i en sak om midlertidig sikring² har stilt sikkerhet for mulig erstatning til saksøkte,³ kan sikkerheten på begjæring kreves friggitt når det er gått mer enn tre måneder etter at saksøkte fikk underretning om at sikringen er falt bort eller opphevet uten at søksmål om erstatning er reist.

Dersom en saksøkt har stilt sikkerhet for å avverge tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring, kan sikkerheten kreves tilbake når det krav som sikkerheten er stilt for, er falt bort eller når det er fastslått at kravet ikke er til.

¹ Jfr. annen del.

² Jfr. tredje del.

³ Jfr. § 3-5, § 14-6 og § 15-6, jfr. § 15-11.

Annex del. Tvangsfullbyrdelse

Kapittel 4. Tvangsgrunnlagene og deres tvangskraft

I. Tvangsgrunnlagene

§ 4-1. Alminnelige og særlige tvangsgrunnlag

Tvangsfullbyrdelse av et krav kan bare begjæres når det foreligger et alminnelig eller et særlig tvangsgrunnlag for kravet, og dette tvangsgrunnlaget er tvangskraftig.¹

De alminnelige tvangsgrunnlagene er:

- (a) dom eller kjennelse av en norsk domstol,² og andre avgjørelser av en norsk domstol som har virkning som dom eller kjennelse.³
- (b) avgjørelse av en annen norsk myndighet som har virkning som dom.⁴
- (c) vedtatt forelegg etter straffeprosessloven kapittel 20.
- (d) voldgiftsdom eller tvistemålsloven kapittel 32.
- (e) rettsforlik⁵ for norsk domstol og forlik under voldgift etter tvistemålsloven kapittel 32.
- (f) avgjørelse av utenlandsk domstol eller annen utenlandsk myndighet, utenlandsk offentlig forlik og voldgiftsdom, som etter overenskomst med fremmed stat vil være bindende og skal kunne fullbyrdes her i riket,⁶
- (g) avgjørelse av utenlandsk domstol som vil være bindende her i riket etter tvistemålsloven § 168 a,
- (h) avgjørelse av internasjonal domstol eller av annen internasjonal myndighet, og forlik inngått for slike domstoler og myndigheter, som etter overenskomst med fremmed stat⁷ skal kunne fullbyrdes her i riket.

Særlige tvangsgrunnlag er tvangsgrunnlagene nevnt i §§ 7-2, 8-2, 9-2, 10-2, 11-2, 12-2 og 13-2.

Endret ved lov 27 nov 1992 nr. 110 (i kraft samtidig med EØS-avtalen 1 jan 1994).

1 Jfr. §§ 4-4 til 4-6.

2 Jfr. dl. §§ 1 og 2.

3 Jfr. lov 1 juni 1917 nr. 1 § 41.

4 Jfr. lov 14 juni 1974 nr. 39 § 42, lov 28 april 1978 nr. 18 § 11, lov 14 juni 1985 nr. 77 § 114 og lov 5 juni 1987 nr. 26 § 37.

5 Jfr. tvml. § 285.

6 Jfr. tvml. §§ 167 og 168, jfr. lov 8 jan 1993 nr. 21.

7 Jfr. EØS-avtalen art. 110 jfr. lov 27 nov 1992 nr. 109 § 4.

II. Innvendinger mot tvangsgrunnlaget m m

§ 4-2. Innvendinger mot tvangsgrunnlaget

Mot et alminnelig tvangsgrunnlag¹ kan det under tvangsfullbyrdelsen ikke settes fram andre innvendinger enn at

- (a) grunnlaget ikke skriver seg fra en domstol eller en annen instans som kan fatte en avgjørelse av den aktuelle art,
- (b) grunnlaget er tvetydig eller selvmotsigende, eller at det for øvrig på grunn av sitt innhold ikke kan fullbyrdes.

Mot et krav som er fastslått i et alminnelig tvangsgrunnlag kan det bare gjøres gjeldende innvendinger som støtter seg til omstendigheter som er oppstått så sent at de ikke kunne ha vært påberopt før avgjørelsen.

Mot et særlig tvangsgrunnlag² eller et krav som er fastsatt i et særlig tvangsgrunnlag, kan det fremsettes enhver innvending som kunne ha vært satt fram under et søksmål.

1 Jfr. § 4-1 annet ledd.

2 Jfr. § 4-1 tredje ledd.

§ 4-3. Motregning

Etter at tvangsfullbyrdelse er begjært, kan motregning bare erklæres dersom motkravet er erkjent eller det foreligger tvangsgrunnlag¹ for motkravet overfor saksøkeren, og betingelsene for motregning er til stede. Disse begrensningene i motregningsadgangen gjelder ikke ved fravikelse etter § 13-2 tredje ledd bokstav a.

1 Se § 4-1.

III. Materielle vilkår for tvangskraft

§ 4-4. Forfall m m

Tvangsfullbyrdelse av et krav kan ikke begjæres før kravet er forfalt og mislighold har inntrådt.

Er kravet betinget av en samtidig motytelse fra saksøkeren, er det tilstrekkelig at saksøkeren tilbyr motytelsen før fullbyrdelsen gjenutføres.

§ 4-5. Sikkerhetssiftelse

Kan saksøkeren ikke kreve tvangsfullbyrdelse uten å stille sikkerhet,¹ eller kan saksøkte avverge fullbyrdelse ved å stille sikkerhet, er det tilstrekkelig at sikkerheten stilles før fullbyrdelsen gjennomføres.

1 Jfr. § 3-6.

IV. Personlige vilkår for tvangskraft

§ 4-6. Hvem som kan begjære tvangsfullbyrdelse

Tvangsfullbyrdelse¹ kan bare begjæres av den som i tvangsgrunnlaget² er nevnt som berettiget eller som lovlig har ervervet kravet.

1 Jfr. annen del.

2 Jfr. § 4-1.

§ 4-7. Hvem begjæring om tvangsfullbyrdelse kan rettes mot – hovedregelen

Et tvangsgrunnlag¹ er bare tvangsgrunnlag overfor den som i tvangsgrunnlaget er nevnt som forpliktet, hvis ikke annet følger av §§ 4-8 til 4-11.

¹ Jfr. § 4-1.

§ 4-8. Tvangsfullbyrdelse overfor arving og gjenlevende ektefelle

Et tvangsgrunnlag¹ overfor en person som senere er avgått ved døden, er også tvangsgrunnlag overfor den avdødes arving som har overtatt ansvaret for den avdødes forpliktelser,² og overfor gjenlevende ektefelle i uskifte.³ Et tvangsgrunnlag rettet mot en avdød i egenskap av eier av et formuesgode, er tvangsgrunnlag også overfor en legatar.⁴

Et tvangsgrunnlag overfor en avdød er også tvangsgrunnlag overfor avdødes dødsbo som skiftes offentlig i den utstrekning det er adgang til tvangsfullbyrdelse mot slike boer.

Endret ved lov 2 des 1994 nr. 63 (i kraft 1 jan 1995 iflg. res. 2 des 1994 nr. 1068).

¹ Jfr. § 4-1.

² Jfr. lov 21 feb 1930 § 78.

³ Jfr. lov 3 mars 1972 nr. 5 § 20.

⁴ Jfr. sl. § 124.

§ 4-9. Tvangsfullbyrdelse under konkurs

Et tvangsgrunnlag¹ overfor en person hvis bo senere er tatt under konkursbehandling,² er også tvangsgrunnlag overfor konkursboet forutsatt at kravet har rettsvern.

¹ Jfr. § 4-1.

² Jfr. kkl. kap. VIII.

§ 4-10. Tvangsfullbyrdelse i selskapsforhold og eierseksjonsameier

Et tvangsgrunnlag¹ overfor et selskap er også tvangsgrunnlag overfor en selskapsdeltaker som er ansvarlig for selskapets forpliktelser etter selskapsloven² § 2-4 eller annen bestemmelse om direkte ansvar i selskapsforhold.

Et alminnelig tvangsgrunnlag overfor sameierne i saker som nevnt i eierseksjonsloven § 43 tredje ledd, er tvangsgrunnlag overfor den enkelte sameier for ansvar etter eierseksjonsloven § 24.

Endret ved lov 23 mai 1997 nr. 31 (i kraft 1 jan 1998 iflg. res. 5 des 1997 nr. 1256).

¹ Jfr. § 4-1.

² Lov 21 juni 1985 nr. 83.

§ 4-11. Tvangsfullbyrdelse av tinglige krav overfor erverver

Et tvangsgrunnlag¹ for tvangsdekning av en panterett i et formuesgode² er også tvangsgrunnlag overfor den som senere erverver det pantbeholdte formuesgodet, hvis ikke panteretten er falt bort etter reglene om erverv i god tro.

Andre tvangsgrunnlag³ som er rettet mot en person i egenskap av eier av fast eiendom, er også tvangsgrunnlag overfor den som senere erverver eiendommen, hvis ikke kravet er falt bort etter reglene om erverv i god tro.

¹ Jfr. § 4-1.

² Jfr. kap. 8-12.

³ Jfr. kap. 13.

V. Formelle vilkår for tvangskraft**§ 4-12. Dom**

En dom kan begjæres tvangsfullbyrdet når den er rettskraftig¹ og en eventuell oppfyllelsesfrist er oversittet.²

Lyder en dom på betaling av penger, kan utlegg³ begjæres når oppfyllelsesfristen er oversittet, selv om dommen ikke er rettskraftig. Dersom saksøkte stiller sikkerhet,⁴ kan utlegg likevel ikke begjæres før dommen er rettskraftig.

¹ Jfr. tvml. § 161.

² Se tvml. §§ 146 og 148.

³ Jfr.

⁴ Jfr. § 3-6.

§ 4-13. Kjennelse

En kjennelse kan begjæres tvangsfullbyrdet når den er forkynt¹ og en eventuell oppfyllelsesfrist er oversittet.²

Lyder en kjennelse på betaling av penger, kan utlegg likevel ikke begjæres før kjennelsen er rettskraftig,³ dersom saksøkte stiller sikkerhet.⁴

¹ Jfr. tvml. § 164.

² Se tvml. §§ 146, 148 og 164.

³ Jfr. tvml. § 165, jfr. § 161.

⁴ Jfr. § 3-6.

§ 4-14. Forelegg i straffesak

Et forelegg¹ kan begjæres tvangsfullbyrdet straks det er vedtatt.

Blir vedtakelsen påanket innen utløpet av ankefristen,² kan fullbyrdelse likevel ikke skje før saken er avgjort.

¹ Jfr. strp. kap. 20.

² Jfr. strp. §§ 259 og 260.

§ 4-15. Voldgiftsdom

En voldgiftsdom kan begjæres tvangsfullbyrdet når den er rettskraftig¹ og en eventuell oppfyllelsesfrist er oversittet.

¹ Jfr. tvml. § 464.

§ 4-16. Rettsforlik m m

Et rettsforlik eller et forlik under voidgift kan begjæres tvangsfullbyrdet når oppfyllelsesfristen er oversittet.

§ 4-17. Utenlandsk tvangsgrunnlag

Et utenlandsk tvangsgrunnlag som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstavene f og g kan begjæres tvangsfullbyrdet når det er tvangskraftig i opphavsstaten.

Et utenlandsk tvangsgrunnlag som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav h kan begjæres fullbyrdet når de vilkår som følger av overenskomsten er oppfylt.¹ § 5-12 og § 6-5 gjelder bare i den utstrekning overenskomsten gir adgang til det. Det samme gjelder § 8-2 tredje ledd annet punktum, § 10-2 annet ledd annet punktum, § 11-2 annet ledd annet punktum og § 12-2 annet ledd annet punktum dersom det er tatt utlegg på grunnlag av et slikt tvangsgrunnlag.

Endret ved lov 27 nov 1992 nr. 110 (i kraft samtidig med EØS-avtalen 1 jan 1994).

¹ Jfr. EØS-avtalen art. 110 jfr. lov 27 nov 1992 nr. 109 § 4.

§ 4-18. Særlige tvangsgrunnlag

Et særlig tvangsgrunnlag¹ kan begjæres tvangsfullbyrdet når to uker er gått etter at saksøkeren har sendt skriftlig varsel til saksøkte. I varselet, som tidligst kan sendes på forfallsdagen, skal det gjøres oppmerksom på at fullbyrdelse vil bli begjært dersom kravet ikke blir oppfylt.

Varsel kan unnlates dersom saksøkte verken har kjent oppholdssted eller kjent fullmektig med kjent oppholdssted som kan motta varsel på saksøktes vegne. Namsmyndigheten kan fritta saksøkeren for varslingsplikten dersom det er grunn til å frykte at fullbyrdelsen ellers ville bli vanskeliggjort.

Unnlates varsel etter annet ledd, kan fullbyrdelse begjæres når to uker er gått fra forfallstiden.

Varsel kan ikke frafalles på forhånd.

¹ Jfr. § 4-1 tredje ledd.

§ 4-19. Varslingsplikt i særlige tilfeller

Er tvangsfullbyrdelse ikke begjært innen ett år etter at det ble adgang til det, kan begjæring ikke settes fram før to uker etter at saksøkeren har sendt varsel til saksøkte. Det skal i varselet gjøres oppmerksom på at fullbyrdelse vil bli begjært dersom kravet ikke blir oppfylt. § 4-18 annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Første ledd gjelder tilsvarende dersom en sak som er utsatt,¹ begjæres fortsatt senere enn ett år etter utsettelsen.

¹ Jfr. § 5-11 og § 5-12.

Kapittel 5. Almennelige regler om saksbehandlingen i saker for namsmannen**§ 5-1. Prosessdyktighet og prosessfullmektig**

Om prosessdyktighet gjelder tvistemålsloven kapittel 3 tilsvarende.

Om prosessfullmektig gjelder tvistemålsloven kapittel 4 tilsvarende. For adgangen til å opptre som prosessfullmektig gjelder tvistemålsloven § 44 tredje ledd. Dessuten kan en inkassobevillingslaver hos en inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling etter inkassoloven,¹ være prosessfullmektig etter samme regler som advokater under tvangsfullbyrdelse i inkassoppdrag som inkassatoren har for parten. Videre kan den som har rett til å drive rettshjelpsvirksomhet etter domstoloven § 218 annet ledd nr 1 til 4, være prosessfullmektig under tvangsfullbyrdelse i rettshjelpsoppdrag som vedkommende har for parten. Reglene om advokater i tvistemålsloven § 119 gjelder tilsvarende for den som er prosessfullmektig etter paragrafen her fjerde punktum.

¹ Jfr. lov 13 mai 1988 nr. 26.

§ 5-2. Begjæring om tvangsfullbyrdelse

Begjæring om tvangsfullbyrdelse skal inneholde:

- opplysning om hva slags tvangsfullbyrdelse¹ som begjæres,
- saksøkerens og saksøktes navn og adresse,
- dersom saksøkeren bruker prosessfullmektig,² prosessfullmektigens navn og adresse,
- bestemt betegnelse av kravet, og for pengekrav særskilt angivelse av hovedkrav og grunngitte tilleggskrav,
- bestemt betegnelse av tvangsgrunnlaget,³ og dessuten de opplysninger namsmannen ellers trenger for å avgjøre om det er adgang til å ta begjæringen til følge.

Begjæring kan fremsettes så vel muntlig som skriftlig. En skriftlig begjæring skal være undertegnet. En muntlig begjæring nedtegnes av namsmannen og undertegnes av saksøkeren.

Skriftlige tvangsgrunnlag skal legges ved i gjenpart eller original hvis ikke annet er bestemt.⁴ Saksøkeren trenger ikke legge fram bevis for at grunnlaget ikke er angrepet. Dersom tvangsgrunnlaget er en utenlandsk avgjørelse som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav f, skal det legges ved dokumentasjon for at avgjørelsen kan fullbyrdes i vedkommende fremmede stat, og de øvrige dokumenter som overenskomsten med den fremmede stat bestemmer. Er grunnlaget en avgjørelse som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav g, skal det legges ved dokumentasjon for at avgjørelsen er tvangskraftig. Dersom tvangsgrunnlaget er et utenlandsk

tvangsgrunnlag som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav h, vedlegges de dokumenter som overenskomsten bestemmer.⁵ Om oversettelse av dokumenter gjelder domstolloven § 136 tilsvarende.

Kongen⁶ kan gi nærmere regler om bruk av skjemaer.

Endret ved lov 27 nov 1992 nr. 110 (i kraft samtidig med EØS-avtalen 1 jan. 1994).

1 Jfr. kap. 7-13.

2 Jfr. § 5-1.

3 Jfr. § 4-1.

4 Jfr. § 7-11 annet ledd, § 11-9 fjerde ledd, § 12-5 annet ledd.

5 Jfr. EØS-avtalen art. 110.

6 Justisdepartementet iflg. res. 18 des 1992 nr. 1076.

§ 5-3. Namsmannens ansvar for opplysning av saken

Namsmannen skal av eget tiltak påse at denne er kompetent til å behandle saken, at partene har partsevne og er prosessdyktige,¹ og dessuten at det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag² for kravet. Det påhviler ellers partene å gjøre rede for de faktiske forhold og bevis som kan være av betydning for namsmannens avgjørelser under fullbyrdsen.

Namsmannen skal gi partene og andre interesserte den veiledning som er nødvendig for å forebygge eller rette feil og forsømmelser.

1 Jfr. tvml. kap. 3.

2 Jfr. kap. 4.

§ 5-4. Foreløpig prøving av begjæringen

Når en begjæring om tvangsfullbyrdelse innkommer til namsmannen, skal denne snarest mulig foreta en foreløpig prøving av begjæringen. Dersom namsmannen av eget tiltak skal nekte fullbyrdsen fremmet, treffer namsmannen straks avgjørelse om det.

Dersom feilen kan rettes, skal saksøkeren få en frist til å rette feilen. Blir feilen ikke rettet, skal fullbyrdsen nektes fremmet uten at begjæringen blir forelagt for saksøkte.

§ 5-5. Overføring av sak

Er en begjæring om tvangsfullbyrdelse satt fram for en namsmann som ikke er kompetent,¹ kan namsmannen istedenfor å nekte fullbyrdsen fremmet, overføre saken til den namsmyndigheten som er stedlig og saklig kompetent. Det samme gjelder om det senere viser seg at fullbyrdsen ikke kan gjennomføres i namsmannens distrikt. Ved overføringen skal namsmannen oversende saksdokumentene og gi de nødvendige opplysninger om saken og dessuten underrette saksøkeren om overføringen.

En namsmann som mottar en sak ved overføring, overtar saken i den stilling den sto for den foregående namsmann. Namsmann som mottar saken kan likevel gjenta skritt som den foregående namsmann har foretatt, og er ikke bundet av dennes avgjørelser i større utstrekning enn denne selv er.²

1 Jfr. § 7-3, § 8-3, § 9-3, § 10-3 og § 13-3.

2 Jfr. § 5-15.

§ 5-6. Innvendinger og begjæringer

Innvendinger og begjæringer under saken kan settes fram både muntlig og skriftlig. Settes de fram muntlig, skal namsmannen skrive dem ned. Innvendinger og begjæringer som settes fram under en forretning eller et møte, bør avgjøres med det samme.

Innvendinger kan settes ut av betraktning hvis de ikke blir satt fram så snart det er anledning til det. Innvendinger mot at saksøkerens krav består eller mot størrelsen av kravet kan likevel ikke settes ut av betraktning. Det samme gjelder innvendinger mot at det foreligger tvangsgrunnlag eller mot at de materielle¹ og personlige² vilkår for tvangskraft er oppfylt.³

1 Jfr. § 14-4 og § 4-5.

2 Jfr. § 4-6 til § 4-11.

3 Jfr. § 4-2.

§ 5-7. Bevisførsel

Namsmannen kan av eget tiltak innhente uttalelser fra partene og andre og kan oppfordre dem til å skaffe bevis. Namsmannen avgjør om en opplysning skal forelegges for partene og interesserte før avgjørelse blir truffet.

Namsmannen kan ikke pålegge andre enn partene å gi opplysninger eller legge fram bevis, om ikke annet er bestemt. Offentlige tjenestemenn og andre som handler på vegne av stat eller kommune, plikter likevel å gi opplysning om forhold de er blitt kjent med i sin stilling eller sitt verv, dersom det kan skje uten å krenke taushetsplikt de har etter lov, forskrift eller instruks.¹

1 Jfr. lov 13 juni 1980 nr. 24 § 3-13 og lov 14 juni 1985 nr. 62 § 3-6.

§ 5-8. Partenes møteplikt, rett til å være til stede

Partene har bare plikt til å være til stede ved en forretning eller et møte når namsmannen pålegger dem det. Uteblir en part som plikter å være til stede, avgjør namsmannen om forretningen eller møtet skal holdes eller utsettes.¹ Dersom saksøkeren uteblir uten at det er opplyst eller sannsynlig at vedkommende har gyldig forfall, kan saken heves.²

Allesom har en rett som blir berørt av det som skal foretas, har rett til å være til stede ved namsmannens forretninger og møter. Andre har ikke rett til å være til stede om ikke namsmannen tillater det. Den som opptrer forstyrrende, kan vises bort.

1 Jfr. § 5-11 og § 5-12.

2 Jfr. § 5-17.

§ 5-9. Saksøktes opplysningsplikt m m

Når namsmannen gir pålegg om det, har saksøkte plikt til å gi de opplysninger som er nødvendige

for tvangsfullbyrdelsen og som saksøkte har adgang til. Når et formuesgode er besluttet tvangsolgt, har saksøkte plikt¹ til å gi slike opplysninger også etter forespørsel fra en medhjelper.²

I den utstrekning det er nødvendig for fullbyrdelsen, kan namsmannen kreve å få adgang til bolig, forretningslokaler eller annen eiendom som saksøkte helt eller delvis eier eller besitter. Når et formuesgode er besluttet tvangsolgt, har saksøkte og besitteren plikt til å gi medhjelper og andre etter namsmannens eller medhjelperens bestemmelse adgang til salgsgjenstanden. Namsmannen kan bestemme at saksøkte ikke skal ha anledning til å være til stede når de som er interessert i å kjøpe gis adgang til å besiktige salgsgjenstanden.³

¹ Jfr. d.stil. § 210.

² Jfr. §§ 12, § 10-6, § 11-12 og § 12-6.

³ Jfr. § 11-14 og § 11-15.

§ 5-10. Bruk av makt og plikt til varsomhet under fullbyrdelsen

Dersom tvangsfullbyrdelse møter motstand, eller en person som er varslet om en tvangsforretning unnlater å være til stede for å åpne, kan namsmannen bruke nødvendig makt. Namsmannen kan om nødvendig kreve bistand fra politiet.

Under tvangsfullbyrdelsen skal det vises den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater. Det skal tas hensyn til saksøktes interesser og ønsker i den utstrekning forholdene tillater det. Fullbyrdelse skal ikke foretas i større omfang enn nødvendig.¹ En sak om tvangsdekning skal heves² dersom fortsatt gjennomføring vil medføre kostnader som vil overstige det som vil komme inn ved dekning.

Bare dersom det er påtrengende nødvendig, kan tvangsforretning holdes om natten eller på helligdager. Saksøkeren kan i påtrengende tilfeller kreve at fullbyrdelsen gjennomføres utenfor kontortiden.

¹ Sintf. § 15-2 annet ledd.

² Jfr. § 5-17.

§ 5-11. Utsettelse

Namsmannen kan beslutte å utsette tvangsfullbyrdelsen dersom saksøkeren begjærer det og hensynet til saksøkte ikke taler imot.¹ Ved tvangsfullbyrdelse i henhold til et særlig tvangsgrunnlag,² kan det dessuten etter begjæring fra saksøkte gis utsettelse dersom det er reist søksmål om kravet. Er det særlige tvangsgrunnlaget et forvaltningsvedtak, gjelder det samme også dersom vedtaket er påklaget til overordnet forvaltningsorgan.³ Utsettelse kan gjøres avhengig av at det blir stilt sikkerhet.⁴ De skritt som er nødvendige for å hindre at fullbyrdelsen forspilles, kan alltid foretas.

Utsettelse gis så vidt mulig på bestemt tid. Er fullbyrdelsen utsatt på ubestemt tid, fortsettes den ikke uten begjæring fra saksøkeren. Går det mer enn to år fra fullbyrdelsen ble utsatt, må begjæring om fullbyrdelse inngis på nytt.

Blir fullbyrdelsen utsatt, skal partene og andre som er varslet om fullbyrdelsen underrettes.

¹ Jfr. også § 5-8 og § 5-18.

² Jfr. § 4-1.

³ Jfr. lov 10 feb 1967 kap. VI.

⁴ Jfr. § 3-6.

§ 5-12. Utsettelse ved betalingsvansker

Dersom saksøkte i en sak om tvangsdekning er kommet i forbigående betalingsvansker på grunn av sykdom, arbeidsløshet eller andre særlige forhold, kan namsmannen etter begjæring fra saksøkte beslutte utsettelse av saken når saksøkte betaler en femtedel av saksøkerens samlede krav og forplikter seg til å betale det resterende i månedlige avdrag etter namsmannens bestemmelse. Før namsmannen beslutter utsettelse, skal saksøkeren gis anledning til å uttale seg. Dersom et avdrag ikke betales i rett tid, bortfaller utsettelsen. Ny utsettelse kan bare gis dersom det foreligger særlige grunner.

Blir fullbyrdelsen utsatt, skal partene og andre som er varslet om fullbyrdelsen underrettes.

§ 5-13. Når avgjørelser skal grunngis og meddeles

Dersom namsmannen nekter å ta en begjæring om tvangsfullbyrdelse til følge, skal saksøkeren gis skriftlig meddelelse. Det skal redogjøres kort for grunnen. Samme meddelelse gis til saksøkte dersom fullbyrdelsen nektes fremmet etter at saksøkte har vært underrettet, og til tredjeperson som har kommet med innvendinger mot fullbyrdelsen.

Dersom namsmannen tar en begjæring om tvangsdekning til følge etter at saksøkte eller tredjeperson har fremsatt innvendinger, skal vedkommende varsles om det før dekningen gjennomføres.

§ 5-14. Adgang til å unnlate å gi meddelelse, fullbyrdelse mot ukjent eier

Selv om namsmannen etter loven er pålagt å gi noen en meddelelse, kan tvangsfullbyrdelsen likevel gjennomføres uten meddelelse dersom vedkommende ikke har kjent oppholdssted eller kjent fullmektig med kjent oppholdssted.¹

Foreligger det tvangsgrunnlag² for fullbyrdelse mot en person i egenskap av eier av et formuesgode eller en annen gjenstand,³ hindres ikke gjennomføringen av at eieren er ukjent.

¹ Jfr. § 7-6 annet ledd.

² Jfr. § 4-1.

³ Jfr. § 4-11.

§ 5-15. Omgjøring

Namsmannen kan av eget tiltak omgjøre en beslutning om fremme av tvangsfullbyrdelsen, valg av gjennomføringsmåte og andre avgjørelser i den grad fullbyrdelsen ikke er avsluttet¹ eller en tredjepersons rett er til hinder for omgjøringen. Om retning av namsmannens avgjørelser gjelder tvistemålsloven § 156 tilsvarende.

¹ Jfr. § 7-20, § 7-25, § 8-19 og § 10-7, jfr. også § 5-13 første ledd og § 5-17 tredje ledd.

§ 5-16. Klage

Namsmannens avgjørelser og handlinger under tvangsfullbyrdelsen kan påklages til namsretten av alle som rammes, i den grad fullbyrdelsen ikke er avsluttet.¹ Klagen settes fram for namsmannen. Klagen kan fremsettes så vel muntlig som skriftlig. En skriftlig klage skal være undertegnet. En muntlig klage nedtegnes av namsmannen og undertegnes av klageren. Klagen har ikke oppsettende virkning om ikke namsmannen eller namsretten bestemmer det. Klage over namsmannens avgjørelse om fravikelse etter § 13-2 tredje ledd bokstave a og b har oppsettende virkning. Namsmannen eller namsretten kan bestemme at klagen likevel ikke skal ha oppsettende virkning dersom den er åpenbart grunnløs.

Finder namsmannen klagen berettiget, skal namsmannen omgjøre sin avgjørelse dersom det er adgang til det.² Ellers forelegges klagen uten opphold for namsretten sammen med de tilhørende dokumenter og opplysninger. Om namsrettens behandling av klagen gjelder saksbehandlingsreglene i kapittel 6.

Etter at saken er avsluttet,³ kan saksøkeren påklage en beslutning om å nekte å ta en begjæring om tvangsfullbyrdelse til følge eller om å heve en sak,⁴ såfremt klagen fremsettes innen en måned⁵ etter at saksøkeren ble underrettet om beslutningen. Namsmannens avgjørelse av krav om sakskostnader⁶ kan påklages innen en måned etter underretningen om avslutningen av saken. Det samme gjelder dersom namsmannen har unnlat å ta stilling til kostnadskravet.

1 Jfr. § 7-20, § 7-25, § 8-19 og § 10-7, jfr. også § 5-13 første ledd og § 5-17 tredje ledd. Se videre § 7-26.

2 Jfr. § 5-15.

3 Jfr. note 1.

4 Jfr. § 5-17.

5 Jfr. dl. § 146.

6 Jfr. kap. 3.

§ 5-17. Heving av sak¹

En sak som er til behandling hos namsmannen skal heves:

(a) når saksøkte oppfyller saksøkerens krav, eller kravet på annen måte faller bort,

(b) når saksøkeren begjærer det, og

(c) når tvangsgrunnlaget² oppheves, faller bort eller kjennes ugyldig.

En sak om tvangssalg kan likevel ikke heves etter at bindende salgsvtale er inngått, hvis ikke kjøperen samtykker. Etter at kjøperen har betalt kjøpesummen, kan saken ikke heves.

En sak om tvangsdekning eller om utlevering av løsrø³ eller verdipapir⁴ som er reist for kompetent namsmann,⁵ skal heves dersom gjennomføringen er umulig fordi pantet eller gjenstanden ikke kan finnes, med mindre saken overføres til annen namsmyndighet etter § 5-5.

Når en sak heves, skal det gis meddelelse til partene og andre som er underrettet om fullbyrdelsen.

1 Jfr. også § 5-18, § 8-9, § 8-14, § 8-16, § 9-9, § 11-9, § 11-20, § 11-28, § 11-30, § 11-44, § 11-45, § 11-54, § 12-5, § 13-8.

2 Jfr. kap. 4.

3 Jfr. kap. 8 og 9.

4 Jfr. kap. 10.

5 Jfr. § 7-3, § 8-3, § 9-3, § 10-3 og § 13-3.

§ 5-18. Overgang av kravet under saken

Dersom saksøkerens krav går over til en annen under saken, har erververen rett til å tre inn i saken slik den står. Trenger erververen tid til å omrø seg, skal utsettelse gis. Vil ikke erververen tre inn i saken, skal den heves.

§ 5-19. Namsboken. innsyn m m

For forretninger og møter under en sak skal det føres en bok med opplysning om sted, tid, partene, hvem som var til stede og hva som i det vesentlige skjedde. Det skal gå fram om det ble ytet eller tilbudt oppfyllelse av eller for saksøkte. Boken underskrives av namsmannen.

Alle som har en rett som blir berørt, har rett til på namsmannens kontor å undersøke namsboken og dokumenter som angår saken, og kan kreve gjenpart. Det samme gjelder andre når begge parter samtykker.

Kongen kan gi bestemmelser om føring, arkivering, oppbevaring og tilintetgjøring av namsbøker og andre dokumenter.

Kapittel 6. Saksbehandlingen i saker for namsretten**§ 5-1. Forholdet til andre regler**

Tvistemålsloven første del og annen del gjelder for namsretten. Det gjelder likevel ikke tvistemålsloven kapittel 2, 8 og 13.

Kapittel 5 i loven her gjelder tilsvarende for namsretten. Det gjelder likevel ikke § 5-1, § 5-7 annet ledd, § 5-8 annet ledd, § 5-13 annet ledd, § 5-15, § 5-16 og § 5-17 første ledd annet og tredje punktum. § 5-14 gjelder tilsvarende også når loven her foreskriver forkynnelse. I saker om tvangsdekning i fast eiendom¹ eller adkomstdokument til leierett til bolig,² kan namsretten i særlige tilfeller beslutte utsettelse etter § 5-12 selv om saksøkte ikke betaler en femtedel av saksøkerens samlede krav dersom tvangsdekningen vil medføre at saksøkte taper retten til nødvendig bolig for seg og sin familie.³

Om rettsbøker for namsrettens rettsmøter gjelder tvistemålsloven kapittel 11. Om protokollasjon gjelder samme regler som for hovedforhandling i tvistemål.

1 Jfr. kap. 11.

2 Jfr. kap. 12.

3 Jfr. dekl. § 2-10.

§ 6-2. Prosessfullmektig

For adgangen til å opptre som prosessfullmektig gjelder tvistemålsloven § 44 tredje ledd. Dessuten kan en inkassobevillingshaver hos en inkassator som driver inkassovirksomhet i medhold av inkassobevilling

etter inkassoloven,¹ være prosessfullmektig etter samme regler som advokater under tvangsfullbyrdelse i inkassooppdrag som inkassatoren har for parten. Videre kan den som har rett til å drive rettshjelps virksomhet etter domstoloven § 218 annet ledd nr 1 til 4, være prosessfullmektig under tvangsfullbyrdelse i rettshjelpsoppdrag som vedkommende har for parten. Reglene om advokater i tvistemålsloven § 119 gjelder tilsvarende for den som er prosessfullmektig etter paragrafen her tredje punktum. Ved behandling av tvister i søksmålsformer og ved anke og kjøremål gjelder tvistemålsloven § 44 annet ledd.

¹ Lov 13 mai 1988 nr. 26.

§ 6-3. Namsrettens avgjørelser

Namsrettens avgjørelser treffes ved kjennelse¹ når fullbyrdelsen nektes fremmet, heves² eller utsettes,³ ved avgjørelse av tvist eller når det ellers er bestemt i tvistemålsloven eller loven her.⁴ Nektes fullbyrdelsen fremmet for begjæringen er forelagt for saksøkte, treffes avgjørelsen ved beslutning.⁵ Når det ikke er tvist, kan en kjennelse meddeles på den måten som retten finner hensiktsmessig i det enkelte tilfellet.

Før namsretten avsier en kjennelse, skal den så vidt mulig gi partene anledning til å uttale seg. Dette kan unnlates før namsretten avsier kjennelse om heving etter begjæring fra saksøkeren eller på grunn av saksøkerens forhold.

¹ Jfr. tvml. § 164.

² Jfr. §§ 5-17, jfr. § 6-1.

³ Jfr. §§ 5-11 og § 5-12, jfr. § 6-1.

⁴ Jfr. §§ 11-9 første og annet ledd, § 11-14, § 11-30, § 11-36, § 11-51, § 11-52, § 11-58, § 11-61, § 11-62, § 12-6, § 13-7, § 13-8, § 13-11, § 13-13, § 13-14 og § 13-16.

⁵ Jfr. tvml. § 165.

§ 6-4. Omgjøring

Namsretten kan av eget tiltak omgjøre en beslutning om fremme av tvangsfullbyrdelsen, valg av gjennomføringsmåte og andre avgjørelser i den grad fullbyrdelsen ikke er avsluttet¹ eller en tredjepersons rett ikke er til hinder for omgjøringen. Første punktum gjelder ikke avgjørelser truffet under behandling i søksmålsformer.²

Når et utleggspant påberopes som tvangsgrunnlag i en sak om tvangsdekning for namsretten, kan retten etter begjæring oppheve utleggspantet i samme utstrekning som ved klage.³ Det samme gjelder når et utleggspant påberopes som tvangsgrunnlag i en sak om tvangsdekning for namsmannen, og det i denne saken settes fram klage for namsretten.

¹ Jfr. §§ 7-20, § 7-25, § 8-19 og § 10-7, jfr. også § 5-13 første ledd og § 5-17 tredje ledd.

² Jfr. § 6-6.

³ Jfr. § 5-16, jfr. § 7-26.

§ 6-5. Utsettelse og sikkerhetsstillelse ved innvendinger mot fullbyrdelsen

Inntil namsretten kan avgjøre en innvending, kan den beslutte at fullbyrdelsen helt eller delvis skal utsettes mot eller uten at saksøkte stiller sikkerhet,¹ eller at fullbyrdelsen bare kan gjennomføres dersom saksøkeren stiller sikkerhet. Retten kan også mot eller uten sikkerhet oppheve tvangsskritt som er foretatt. Namsrettens avgjørelser etter denne paragrafen kan ikke angripes ved anke eller kjøremål.

Så lenge en avgjørelse om å fremme fullbyrdelsen ikke er rettskraftig,² kan namsretten bestemme at fullbyrdelsen ikke skal gjennomføres eller bare kan gjennomføres mot sikkerhet.³

¹ Jfr. § 3-6.

² Jfr. tvml. § 161.

³ Jfr. § 3-6.

§ 6-6. Behandling av tvister i søksmålsformer

Reiser saksøkte innvending mot at tvangsfullbyrdelsen gjennomføres, kan namsretten beslutte at tvisten skal bringes inn for namsretten gjennom søksmål dersom det på grunn av de faktiske og rettslige spørsmål som tvisten reiser, er hensiktsmessig at den behandles i søksmålsformer. Reiser saksøkte innvendingen før det er besluttet at fullbyrdelsen skal gjennomføres, avgjør namsretten hvilken av partene som skal reise søksmålet. Reises innvendingen etter at det er besluttet at tvangsfullbyrdelsen skal gjennomføres, skal saksøkte pålegges å reise søksmålet. Første til tredje punktum gjelder tilsvarende når en tredjeperson reiser innvending mot at tvangsfullbyrdelsen gjennomføres.

Partene i tvisten skal gis adgang til å uttale seg før namsretten beslutter at en tvist skal behandles i søksmålsformer. I beslutningen¹ skal namsretten fastsette innen hvilken frist søksmålet må reises. Beslutningen kan ikke angripes ved kjøremål eller anke.

Ved behandling i søksmålsformer kan det krav innvendingen bygger på, bringes inn til avgjørelse dersom kravet kan bringes inn for norsk domstol. Megling i forlikrådet foretas ikke. Hovedforhandling kan berammes uten saksforberedelse.

Er saksøkte eller en tredjeperson pålagt å reise søksmålet, kan namsretten beslutte at fullbyrdelsen skal gjennomføres uten hensyn til innvendingen dersom vedkommende oversiiter fristen for å reise søksmål eller utilbørlig forsinker saken. Er saksøkeren pålagt å reise søksmålet, og denne oversiiter søksmålsfristen eller utilbørlig forsinker saken, kan namsretten, uten å ta stilling til tvisten, beslutte at fullbyrdelsen ikke skal gjennomføres.

¹ Jfr. tvml. § 165.

Kapittel 7. Utlegg

I. Begjæring om utlegg

§ 7-1. Innledning

Den som har et pengekrav mot en annen kan begjære utlegg for kravet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.¹

Utlegg kan tas i ethvert formuesgode som tillører saksøkte og som det etter dekningsloven kapittel 2 kan tas beslag i. Utlegg tas ved at det stiftes panterett for kravet (utleggspant). I lønnskrav og andre pengekrav som nevnt i dekningsloven § 2–7 tas utlegg ved pålegg om trekk (utleggstrekk).²

¹ Jfr. kap. 4.

² Jfr. § 7–21 til § 7–24.

§ 7-2. Tvangsgrunnlag

Tvangsgrunnlag for utlegg er foruten de alminnelige tvangsgrunnlagene:¹

- Gjeldsbrev som lyder på en bestemt pengesum og som inneholder vedtakelse av at gjelden kan inndrives uten søksmål. Gjeldsbrevet er også tvangsgrunnlag for renter og utenrettslige inndrivingskostnader forutsatt at gjeldsbrevet inneholder vedtakelse av at også renter og slike kostnader kan drives inn uten søksmål. Gjeldsbrevet er tvangsgrunnlag overfor utstøderen når vedkommendes underskrift er bekreftet av to myndige vitner eller i samsvar med forskrift gitt av Kongen. Gjeldsbrevet er også tvangsgrunnlag overfor enhver som ved påskrift på gjeldsbrevet har påtatt seg selvskyldneransvar ved en overdragelse eller stilt seg som selvskyldnerkausjonist, forutsatt at påskriften inneholder vedtakelse av inndrivning uten søksmål, og at vedkommendes underskrift er bekreftet som nevnt ovenfor.
- Veksler for krav som nevnt i vekselloven² §§ 47 til 49 jf § 77.
- Sjekker for krav som nevnt i sjekkeloven³ § 44 til 46.
- Beslutning om tvangsmulkt eller disiplinærstraff truffet av offentlig myndighet med hjemmel i lov.
- 4 Krav som etter særlig lovbestemmelse er tvangsgrunnlag for utlegg. Når ikke annet følger av lovbestemmelsen, gir den også tvangsgrunnlag for renter og utenrettslige inndrivingskostnader.

¹ Jfr. § 4–1 annet ledd.

² Lov 27 mai 1932 nr. 2.

³ Lov 27 mai 1932 nr. 3

⁴ Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 65 § 6–5 tredje ledd fjerde punktum, og lov 19 juni 1997 nr. 79 § 14–2 tredje ledd fjerde punktum.

§ 7-3. Kompetent namsmyndighet

Begjæring om utlegg skal settes fram for namsmannen i det distriktet der saksøkte har hjemting.¹

Begjæring om utlegg kan settes fram for namsmannen i et annet distrikt hvor saksøkte har formuesgoder²

når:

- det er sannsynlig at det ikke vil være tilstrekkelige eller hensiktsmessige formuesgoder å ta utlegg i i det distrikt der saksøkte har hjemting,
- utlegg søkes i et formuesgode som saksøkeren har panterett eller tilbakeholdsrett i for sitt krav, og dette befinner seg i distriktet,
- saksøkte er næringsdrivende og har forretnings- eller driftssted i distriktet,
- saksøkte ikke har kjent hjemting i riket,
- saksøkte har samtykket etter at kravet ble misligholdt, eller
- tvangsfullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort.

Utleggstrekk kan bare besluttes av namsmannen i det distrikt der saksøkte har hjemting.

Dersom det begjæres utlegg på grunnlag av et utenlandsk tvangsgrunnlag som nevnt i § 4–1 annet ledd bokstav f til h, skal begjæringen settes fram for namsretten istedenfor namsmannen. Namsretten forelegger begjæringen for saksøkte etter § 7–6. Etter utløpet av fristen avgjør namsretten om begjæringen skal tas til følge og sender i tilfelle saken til namsmannen for gjennomføring.

Endret ved lov 27 nov 1992 nr. 110 (i kraft samtidig med EØS-avtalen 1 jan 1994).

¹ Jfr. § 1–8 femte ledd.

² Jfr. § 1–9.

§ 7-4. Kumulasjon

Saksøkeren kan i samme begjæring kreve utlegg for flere pengekrav mot samme saksøkte. Det kan i samme begjæring kreves utlegg mot flere saksøkte når de er forpliktet i fellesskap og det kan begjæres utlegg mot alle i samme distrikt.¹

¹ Jfr. § 7–3.

§ 7-5. Begjæringens innhold

Foruten å oppfylle kravene i § 5–2 skal utleggsbegjæringen opplyse om saksøktes fødselsdato. For juridiske personer som er registrert i Foretaksregisteret,¹ skal foretaksnummeret opplyses.

¹ Jfr. lov 21 juni 1985 nr. 78.

§ 7-6. Foreleggelse av begjæringen

Finner namsmannen at begjæringen kan tas til følge, skal begjæringen meddeles saksøkte med oppfordring om innen to uker å uttale seg om forhold av betydning for om utlegg skal tas, og om valg av gjenstand for utlegg. Saksøkte skal i oppfordringen gjøres oppmerksom på hvilke kostnader som er påløpt, på at ytterligere kostnader vil påløpe om utlegg blir tatt, og på at utlegg kan unngås ved at kravet med renter og kostnader betales innen fristen etter første punktum. Det kan samtidig opplyses om tid og sted for avholdelse av utleggsforretning.

Vil tvangsfullbyrdelsen ellers bli vesentlig vanskeliggjort, kan meddelelse til saksøkte unnlates.¹

¹ Jfr. § 5–14.

§ 7-7. Beslutning om å holde utleggsforretning

Når saksøkte har uttalt seg eller fristen for å uttale seg har løpt ut, avgjør namsmannen om utleggsforretning skal holdes.

§ 7-8. Flere begjæringer mot samme saksøkt

Dersom namsmannen har mottatt flere begjæringer om utlegg mot samme saksøkte, gjennomføres

utleggsforretningene i den rekkefølgen begjæringene er kommet inn. Rekkefølgen kan fravikes dersom gjennomføringen av en utleggsforretning ellers ville bli forsinket av grunner som bare vedrører en annen sak.

II. Gjennomføring av utleggsforretning

§ 7-9. Stedet for utleggsforretningen

En utleggsforretning skal holdes på saksøktes bopel eller forretnings- eller driftssted. En utleggsforretning der det tas utleggspant i løsøre som ikke er realregistrert¹ eller i verdipapirer,² skal likevel holdes der formuesgodet er.³ En utleggsforretning der det blir tatt utlegg i andre formuesgoder, kan holdes på namsmannens kontor eller på et annet sted i namsmannens distrikt.

En utleggsforretning kan holdes på namsmannens kontor eller på et annet sted i namsmannens distrikt:

- når det tas utleggspant i løsøre som ikke er realregistrert¹ eller i verdipapirer,² og løsøret eller verdipapiret blir holdt skjult eller stadig flyttet eller det allerede er tatt utleggspant i det,
- når det ikke blir tatt utlegg forutsatt at det er overveiende sannsynlig at saksøkte ikke har formuesgoder det kan tas utlegg i, og namsmannen i anledning saken har oppsøkt saksøktes bopel eller forretnings- eller driftssted, og
- når saksøkte ikke har bopel eller forretnings- eller driftssted i distriktet.

¹ Jfr. § 1-8 første ledd.

² Jfr. § 1-8 tredje ledd.

³ Jfr. § 1-9.

§ 7-10. Varsel om utleggsforretningen

Før utleggsforretningen holdes, skal saksøkte gis meddelelse om tid og sted for forretningen. Dette gjelder likevel ikke dersom namsmannen finner saksøkte eller en myndig person i saksøktes husstand på stedet, dersom fullbyrdsloven ville bli vesentlig vanskeliggjort om slik meddelelse ble gitt, eller dersom forretningen holdes på namsmannens kontor etter § 7-9 annet ledd bokstav b.

Saksøkeren skal gis meddelelse om tid og sted for utleggsforretningen dersom denne har bedt om å bli varslet. Slik meddelelse kan unnlates når forretningen holdes på namsmannens kontor etter § 7-9 annet ledd bokstav b.

§ 7-11. Innledning av utleggsforretningen

Utleggsforretningen begynner med at saksøkte oppfordres til å betale saksøkerens krav etter tvangsgrunnlaget med sakskostnader. Dersom saksøkte ikke betaler,¹ skal namsmannen gjøre oppmerksom på bestemmelsene i dekningsloven² kapittel 2 om hva som kan unntas fra utlegg. Saksøkte skal gis anledning til å uttale seg om valget av utleggsgjenstand. Dersom saksøkte ikke er til stede, skal en myndig person i husstanden som er til stede, gis anledning til å uttale seg.

Namsmannen skal ta imot betaling eller avdrag på saksøkerens vegne når det tilbys. Et tvangsgrunnlaget et verdipapir³ som ikke er innsendt tidligere, varsler namsmannen saksøkeren om betalingen og pålegger denne å fremlegge dokumentet. Betalingen påføres dokumentet før beløpet betales til saksøkeren.

Før utlegg blir tatt i et formuesgode, skal namsmannen i rimelig utstrekning undersøke om andre har rettigheter i formuesgodet.

¹ Jfr. § 5-12.

² Lov 8 juni 1984 nr. 59.

³ Jfr. § 1-8 tredje ledd.

§ 7-12. Tredjepersons opplysningsplikt

Før å undersøke hvilke formuesgoder saksøkte har, kan namsmannen pålegge tredjepersoner å gi opplysninger om krav som saksøkte har mot dem, og om formuesgoder som de har i sin besittelse og som saksøkte eier. Namsmannen kan i rimelig utstrekning også pålegge tredjepersoner å gi opplysninger om krav som saksøkte i løpet av de siste 2 årene har hatt mot dem og om hvordan kravet falt bort, og om formuesgoder som de i løpet av de siste 2 årene har hatt i sin besittelse og som saksøkte da eide og om hvordan besittelsen opphørte. Arbeidsgiver plikter å gi opplysninger om saksøktes løns- og ansettelsesforhold og om pålagte trekk i lønnen. Opplysningsplikten gjelder uten hinder av taushetsplikt. Tvistemålsloven §§ 204 til 209 a gjelder tilsvarende.

Klage til namsretten¹ over pålegg etter første ledd har oppsettende virkning. Namsmannen eller namsretten kan bestemme at klagen likevel ikke skal ha oppsettende virkning dersom den er åpenbart grunnløs.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (i kraft 1 aug 1993 iflg. res. 23 juli 1993, nr. 764 – får også virkning for saker som er brakt inn for namsmyndighetene før ikrafttredelsen).

¹ Jfr. § 5-16.

§ 7-13. Formuesgoder hos saksøkte som påstås eiet av en tredjeperson

Utlegg kan tas i ikke-realregistrert løsøre og verdipapirer¹ som er i saksøktes besittelse, dersom det ikke sannsynliggjøres at en annen er eier. Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder,² fondsaktiver registrert i Verdipapirsentralen³ og adkomstdokumenter til leierett til bolig⁴ som saksøkte er registrert eller meldt som eier av.

Et ikke-realregistrert løsøre eller verdipapirer i sambesittelse mellom saksøkte og en eller flere andre, kan utlegg tas i hele formuesgodet dersom det ikke sannsynliggjøres at en annen helt eller delvis er eier.

Dersom saksøkte er gift eller lever i et ekteskapsliknende forhold, kan utlegg tas i en idøll halvdel av felles bolig ervervet under samlivet, hvis ikke et annet eierforhold blir sannsynliggjort.⁵ At bare den

ene part er registrert eller meldt som eier, er ikke i seg selv tilstrekkelig til å sannsynliggjøre partens enerett.

Endres ved lov 13 juni 1997 nr. 44 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

- 1 Jfr. § 1–8 første og tredje ledd.
- 2 Jfr. § 1–8 første ledd.
- 3 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62 § 1–2 og § 1–3.
- 4 Jfr. § 1–8 fjerde ledd.
- 5 Jfr. lov 4 juli 1991 nr. 47 § 31.

§ 7-14. Formuesgoder hos en tredjeperson

Utlegg kan tas i ikke-realregistrert løøre og verdipapirer som er i en tredjepersons besittelse, dersom det er sannsynlig at saksøkte er eier. Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, fondsaktiver registrert i Verdipapirsentralen og adkomstdokumenter til leierett til bolig¹ som en tredjeperson er registrert eller meldt som eier av.

Endres ved lov 13 juni 1997 nr. 44 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

- 1 Jfr. § 1–8 og lov 14 juni 1985 nr. 62 § 1–2 og § 1–3.

§ 7-15. Utlegg i usikre krav og i deler av formuesgoder m m

Dersom det finnes andre formuesgoder det kan tas tilfredsstillende utlegg i, skal det ikke tas utlegg i omtvistede eller usikre krav eller rettigheter, i fysiske eller ideelle deler av et formuesgode eller i formuesgoder som det vil være vanskelig å søke tvangsdekning i.

Det skal ikke tas utleggspant i enkelte gjenstander i et pantsatt tingsinnbegrep, jf panteloven §§ 3–4 til 3–13. Det skal heller ikke tas utleggspant i en enkeltfordring som inngår i pant etter panteloven § 4–10.

§ 7-16. Utlegg i formuesgoder saksøkeren har panterett eller tilbakeholdsrett i

Er saksøkerens krav sikret ved panterett eller tilbakeholdsrett i et formuesgode, kan saksøkeren kreve utlegg i dette formuesgodet dersom ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov.

§ 7-17. Utleggspant umiddelbart i forbindelse med utbetaling av lønn m v

Utleggspant skal ikke tas i saksøktes lønn eller andre ytelser som nevnt i dekningsloven¹ § 2–7 umiddelbart i forbindelse med utbetalingen.

- 1 Lov 8 juni 1984 nr. 59.

§ 7-18. Beslutning om utleggspant

Utleggspant stiftes ved at namsmannen fører inn i namsboken¹ at det for saksøkerens krav etter tvangsgrunnlaget med sakskostnader er tatt utlegg i et eller flere bestemte formuesgoder.

Namsmannen verdsetter de formuesgodene det tas utlegg i. Formuesgodene verdsettes til det beløp som de antas å ville innbringe ved tvangsdekning. Verdsettingen føres inn i namsboken. Verdsetting er ikke nødvendig når det er åpenbart at tvangsdekning vil gi saksøkeren full dekning.

Begrensede rettigheter i formuesgodet som namsmannen kjenner til, skal anmerkes i namsboken. For rettigheter som er registrert i et offentlig register, er det tilstrekkelig at namsboken nevner i hvilket register rettighetene er registrert.

Når det blir tatt utlegg i en hovedgjenstand med tilbehør, behøver ikke tilbehøret oppregnes enkeltvis. Verdsettingen skjer samlet for hovedgjenstand og tilbehør. Tilsvarende gjelder ved utlegg i tingsinnbegrep eller i enkle krav etter panteloven § 4–10.

- 1 Jfr. § 5–19.

§ 7-19. Underretning om utleggspant

Når det er tatt utleggspant, skal namsmannen gjøre saksøkte kjent med utlegget og med at det er forbudt å forføre over det utlagte formuesgodet i strid med saksøkerens panterett, og med at saksøkeren har rett til å begjære tvangsdekning to uker etter at utleggsforretningen er holdt. Saksøkte skal gis utskrift av namsboken.¹ I tilfeller som nevnt i § 7–14, skal namsmannen også gi slik underretning og utskrift av namsboken til vedkommende tredjeperson.

Namsmannen skal gi saksøkeren utskrift av namsboken.² Dersom namsmannen etter § 7–20 skal sørge for at utlegget blir registrert i et offentlig register, gis saksøkeren i stedet underretning om utlegget ved at registeret sender utskriften av namsboken med påtegning om at utlegget er registrert, til saksøkeren.

Endres ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer).

- 1 Jfr. § 7–18.
- 2 Jfr. § 5–19.

§ 7-20. Avslutning av forretning for utleggspant

Ved utlegg i et formuesgode som er registrert i et realregister,¹ i en registrert særlig rett i et slikt formuesgode eller i en ideell andel i et slikt formuesgode eller en slik rett, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken² til registrering i realregisteret. Tilsvarende gjelder ved utlegg i utinglyst rettighet i fast eiendom. For tilbehør, også driftstilbehør til fast eiendom, gjelder annet ledd første og annet punktum tilsvarende.

Ved utlegg i løøre som ikke er realregistrert, tar namsmannen løøret i forvaring eller fratar på annen måte saksøkte rådigheten over det som angitt i panteloven § 3–2 annet og tredje ledd, dersom saksøkeren krever det og det er grunn til å frykte at saksøkte vil forføre over det i strid med saksøkerens panterett. Dersom løøret er særlig verdifullt og lett kan flyttes og oppbevares, kan namsmannen frata saksøkte rådigheten over det uten begjæring fra saksøkeren. Dersom saksøkte ikke fratas rådigheten over løøret, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løørerregisteret.³ Ved utlegg i motorvogner som er registrert i henhold til vegtrafikkloven⁴ § 15 jf § 16 sendes alltid utskrift av namsboken til registrering i Løørerregisteret.

Ved utlegg i verdipapirer⁵ tar namsmannen papirene i forvaring eller fratar på annen måte saksøkte rådigheten over dem som angitt i panteloven § 3–2 annet og tredje ledd. Dersom verdipapiret er holdt skjult eller stadig flyttes og det ikke lar seg gjøre å frata saksøkte rådigheten over det, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret. Ved utlegg i penger tar namsmannen pengene i forvaring. Norske penger som er tatt i forvaring, plasseres til best mulig rente i norsk bank. Utenlandske penger veksles bare om til norske penger dersom saksøkte samtykker.

Ved utlegg i fondsaktiver som er registrert i Verdipapirsentralen,⁶ registrerer namsmannen omgående at bare namsmannen kan disponere kontoen.

Ved utlegg i et innløsningspapir som ikke er verdipapir, underretter namsmannen snarest den forpliktete og forbyr denne å betale eller yte til saksøkte. Namsmannen tar dessuten innløsningspapiret i forvaring eller fratar på annen måte saksøkte rådigheten over papiret som angitt i panteloven § 3–2 annet og tredje ledd. Dersom det ikke lar seg gjøre å sende underretning eller å frata saksøkte rådigheten over innløsningspapiret, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret.

Ved utlegg i adkomstdokumenter til leierett til bolig⁷ underretter namsmannen vedkommende utleier eller selskap. Jf. panteloven § 5–8. Namsmannen tar dessuten dokumentet i forvaring eller fratar på annen måte saksøkte rådigheten som angitt i panteloven § 3–2 annet og tredje ledd. Dersom det ikke lar seg gjøre å sende underretning eller å frata saksøkte rådigheten over dokumentet, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret.

Ved utlegg i enkle krav underretter namsmannen snarest den forpliktete og forbyr denne å betale eller yte til saksøkte. Dersom det ikke lar seg gjøre å sende underretning, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret.

Ved utlegg i immaterialrettigheter sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i eventuelt særskilt register for vedkommende rettighet.⁸ Dersom det ikke finnes slikt register, sendes omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret.

Ved utlegg i andre formuesgoder enn nevnt i første til åttende ledd, sender namsmannen omgående utskrift av namsboken til registrering i Løsøreregisteret.

Dersom et formuesgode befinner seg hos en tredjeperson, kan namsmannen pålegge vedkommende å utlevere formuesgodet dersom ikke tredjepersonen har en rett til å sitte med formuesgodet som har bedre prioritet enn saksøkerens panterett.

Endres ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer), 13 juni 1997 nr. 44 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

1 Jfr. § 1–3 første ledd.

2 Jfr. § 7–18.

3 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

4 Lov 18 juni 1965 nr. 4.

5 Jfr. § 1–8 tredje ledd.

6 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62.

7 Jfr. § 1–8 fjerde ledd.

8 Jfr. lov 3 mars 1961 nr. 4, lov 15 des 1967 nr. 9 og lov 29 mai 1970 nr. 33.

§ 7–21. *Beslutning og underretning om utleggstrekk*

Når det tas utleggstrekk, skal namsmannen fastsette trekkets størrelse og i hvilken periode trekk skal gjennomføres. Trekkperioden kan ikke overstige to år regnet fra dagen for beslutningen om utleggstrekk dersom ikke annet følger av dekningsloven § 2–7 tredje ledd. Beslutningen føres inn i namsboken¹ sammen med en nøyaktig beregning av saksøkerens krav med sakskostnader og renter fram til utleggsdagen og nøyaktige opplysninger om beregningen av renter fra utleggsdagen.

Namsmannen underretter den trekkpliktige om plikten til å foreta trekk. Partene og den trekkpliktige gis utskrift av namsboken. Før trekket bedøe prioritet enn et trekk som allerede løper og som er besluttet av en annen namsmyndighet, skal denne namsmyndigheten underrettes.

Utleggstrekk kan ikke besluttes etter et alminnelig tvangsgrunnlag² før grunnlaget er rettskraftig.

Endres ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer).

1 Jfr. § 7–18.

2 Jfr. § 4–1 annet ledd.

§ 7–22. *Den trekkpliktiges oppgaver ved utleggstrekk*

Den trekkpliktige skal foreta trekk i samsvar med namsmannens beslutning. Trukket beløp skal utbetales til saksøkeren når ikke annet er fastsatt. Forfaller ytelsene etter enn en gang i måneden, kan trukkede beløp utbetales månedvis dersom ikke namsmannen har bestemt at de skal utbetales straks.

Den trekkpliktige skal underrette namsmannen og den som trukkede beløp skal utbetales til, dersom saksøket krav mot den ittekkpliktige faller bort i trekkperioden. Skyldes bortfallet at saksøkte har skiftet arbeidsgiver, skal underretningen så vidt mulig inneholde opplysning om nytt arbeidstød. Har saksøkte flyttet, skal det så vidt mulig opplyses om saksøket nye bosted.

Dersom et trekkpålegg ikke blir etterkommet eller beløp som er trukket ikke blir utbetalt, er den trekkpliktige ansvarlig for beløpet. Unnlattelse av å foreta trekk medfører likevel ikke ansvar når det godtgjøres at forholdet ikke skyldes forsømmelighet eller mangel på tilbørlig aktsomhet fra den trekkpliktige eller noen i dennes tjeneste. Den trekkpliktiges ansvar er ivangsgrunnlag for utlegg.

Endres ved lov 17 des 1993 nr. 130 (i kraft 1 jan 1994 med virkning også for ansvar den trekkpliktige har pådratt seg for dette).

§ 7–23. *Endring av utleggstrekk og skifte av arbeidsgiver eller hjemting*

Dersom det mtrter vesentlige endringer i saksøket økonomiske forhold,¹ kan partene begjære regulering av utleggstrekket.

Dersom saksøkte skifter arbeidsgiver, kan namsmannen etter begjæring fra saksøkeren pålegge den

nye arbeidsgiveren trekkplikt for resten av trekkperioden. Er den nye lønnen vesentlig forskjellig fra den tidligere, skal namsmannen vurdere om trekket bør reguleres. Første og annet punktum gjelder tilsvarende for andre ytelser som nevnt i dekningsloven² § 2–7.

Dersom saksøkte har flyttet til et annet distrikt, treffes avgjørelser som nevnt i første og annet ledd av namsmannen i det nye distriktet. Saken overføres til denne etter reglene i § 5–5.

¹ Jfr. § 7–24.

² Lov 8 juni 1984 nr. 59.

§ 7–24. Endring av utleggstrekk som følge av senere trekkpåklegg

Dersom det i en ytelse blir besluttet et nytt trekk med bedre prioritet, skal den namsmyndighet som har besluttet det første trekket, av eget tiltak ta opp spørsmålet om regulering av trekket når den blir oppmerksom på forholdet. Etter at partene er gitt anledning til å uttale seg, avgjør namsmyndigheten om trekket skal opprettholdes, nedsettes, utsettes eller falle bort. Partene og den trekkpliktige underrettes om avgjørelsen.

§ 7–25. Avslutning av en sak der det ikke blir tatt utlegg

Når det ikke blir tatt utlegg, avsluttes saken ved at namsmannen gir begge parter utskrift av namsboken som viser utfallet og hva som er foretatt.

Endres ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer).

III. Klage, bortfall og opphevelse av utlegg

Overskriften endres ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer).

§ 7–26. Klage

Når det er tatt utleggspant, kan klage til namsretten etter § 5–16 settes fram så lenge tvangsdekning ikke er begjært. Når det er tatt utleggstrekk, kan klage settes fram så lenge trekkperioden ikke er utløpt. Partene kan likevel ikke klage over vaig av utleggsgjenstand senere enn en måned etter at de ble underrettet om utlegget.

§ 7–27. Erklæring om bortfall

Dersom et utlegg er falt bort, plikter saksøkeren skriftlig å gi avkall på sin rett etter utlegget.

§ 7–28. Beslutning om opphevelse av utlegg

Er det krav som er sikret ved utlegget, dekket eller opphørt på annen måte, eller er tvangsgrunnlaget opphevet, falt bort eller kjent ugyldig, skal namsmannen på begjæring treffe beslutning om opphevelse av utlegget. Viser det seg at utlegg er tatt i større omfang enn nødvendig,¹ fordi saksøkte har betalt avdrag eller tvangsgrunnlaget er blitt begrenset, skal namsmannen på begjæring treffe beslutning om delvis opphevelse.

Før namsmannen treffer beslutning etter første ledd, skal saksøkeren gis anledning til å uttale seg. Partene gis meddelelse om beslutningen. Beslutning om opphevelse eller delvis opphevelse av utlegg kan ikke gjennomføres før klagefristen etter § 5–16 er løpt ut. Klage har oppsettende virkning.

¹ Jfr. § 5–10 annet ledd.

§ 7–29. Stetting av registreringer av «innet til utlegg»

Tilføyes ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (fra den tid Kongen bestemmer).

Kapittel 8. Tvangsdekning i løsøre

I. Begjæring om tvangssalg

§ 8–1. Innledning.

Den som har panterett i løsøre som ikke er realregistrert,¹ eller i en ideell del av slikt løsøre, kan begjære tvangssalg av pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.² For løsøre beheftet med salgspant³ kan tvangsdekning også skje ved tilbakelevering etter kapittel 9. Tvangsdekning på grunnlag av salgspant i forbrukerkjøp kan bare skje etter kapittel 9.

Den som har pant i driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3–4 eller i lagrede reservedeler som omfattes av rettigheter i luftfartøy,⁴ kan begjære særskilt tvangssalg av tilbehøret eller deler av det etter dette kapitlet.⁵ Salg kan bare begjæres når saksøkeren har tvangskraftig grunnlag for sitt krav og dessuten minst to uker før begjæringen har varslet samtlige kjente rettighetshavere i tilbehøret om at salg vil bli krevet dersom ikke kravet oppfylles eller utløsning finner sted. § 4–18 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. § 1–8.

² Jfr. kap. 4.

³ Jfr. pantel. § 3–14 til § 3–22.

⁴ Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3–39.

⁵ Jfr. § 8–6 tredje ledd.

§ 8–2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for tvangssalg etter dette kapitlet er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag:¹

- (a) avtale om pant som har rettsvern etter panteloven kapittel 3, en skadesløspantsettelse likevel bare når kravets omfang er fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag,
- (b) utlegg som har rettsvern etter panteloven kapittel 5, og
- (c) lovbestemt panterett.²

Grunnlag for særskilt tvangssalg av driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3–4 eller av lagrede reservedeler som omfattes av rettigheter i luftfartøy,³ er grunnlagene som nevnes i § 11–2.

For utlegg etter første ledd bokstav b som er stilt av namsmyndighetene,⁴ kan salg begjæres uten forutgående varsel etter § 4 18, men ikke før to uker etter at underretning om utlegget ble sendt saksøkte.⁵ Dersom tvangsgrunnlaget for utlegget er et alminnelig tvangsgrunnlag, må dessuten dette grunnlaget ha blitt rettskraftig.⁶ Selv om vilkårene ikke er oppfylt, kan salg begjæres dersom fullbyrdsen ellers ville bli vesentlig vanskeliggjort.

1 Jfr. § 4-1 annet ledd.

2 Jfr. par. 61, § 6-2.

3 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-39.

4 Jfr. kap. 7.

5 Jfr. § 7-19.

6 Jfr. tvml. § 161.

§ 8-3. Kompetent namsmyndighet

Begjæring om tvangssalg settes fram for namsmannen i det distriktet der løssøret er eller ventes å komme i nær fremtid. Befinner løssøret seg i flere distrikter, kan begjæringen settes fram i hvilket som helst av distriktene.

Dersom salg begjæres på grunnlag av utenlandsk tvangsgrunnlag som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav f og g, gjelder § 7-3 tredje ledd tilsvarende.

§ 8-4. Hvem begjæringen skal rettes mot

Begjæringen om tvangssalg skal rettes mot den som eier løssøret. Er løssøret i en tredjepersons besittelse, skal begjæringen rettes også mot denne. Er saksøkeren i tvil om hvem som er eier, kan begjæringen rettes mot flere.

Dersom løssøret er eiet av en annen enn hovedskyldneren for kravet, skal begjæringen rettes også mot hovedskyldneren.

§ 8-5. Kumulasjon

Saksøkeren kan i samme begjæring kreve dekning for flere pantekrav i samme løssøregjenstand.

Det kan i samme begjæring kreves dekning i flere løssøregjenstander som hefter for samme pantekrav¹ dersom det kan begjæres dekning i alle gjenstandene i samme distrikt. Under samme vilkår kan det i samme begjæring også kreves dekning etter kapitlene 9 og 10 i andre formuesgoder.

På grunnlag av tvangsgrunnlag som nevnt i § 8-2 første ledd bokstav a og c kan det i samme begjæring kreves dekning i flere løssøregjenstander som hefter for forskjellige pantekrav, dersom det kan begjæres dekning i alle gjenstandene i samme distrikt, og de faktiske og rettslige grunnlag for pantekravene er de samme eller vesentlig likeartede.

Eiendret ved lov 11 juni 1993 nr. 83 (i kraft 1 aug. 1993 iflg. res. 23 juni 1993 nr. 764 – gjelder for saker om tvangsdekning som bringes inn for namsmyndighetene etter ikrafttredelsen. Domstolloven § 146 annet ledd gjelder tilsvarende).

1 Jfr. par. 61, § 1-12.

§ 8-6. Begjæringens innhold

Foruten å oppfylle kravene i § 5-2 skal salgsbegjæringen opplyse om rettigheter i løssøret som saksøkeren kjenner til. Så vidt mulig skal det opplyses om den effektive gjelden og rente som påløper for alle de rettighetshavere som har bedre prioritet enn saksøkeren i løssøret.

Utskrift fra Løssørerregisteret¹ legges ved begjæringen. Utskriften skal være tatt etter at grunnlaget for tvangskraftig² og ikke mer enn tre måneder før begjæringen settes fram. Dersom tvangsgrunnlaget er et utlegg registrert i Løssørerregisteret, behøver ikke utskrift legges ved dersom heftelsene er påført det registrerte dokument.

Ved særskilt tvangssalg av driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3-4 eller av lagrede reservødelersom omfattes av rettigheter i luftfartøy,³ skal det isteden legges ved attest fra realregisteret⁴ om eierforholdet og registrerte heftelser. § 11-6 annet ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende.

1 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

2 Jfr. kap. 4.

3 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-39.

4 Jfr. § 1-8 første ledd.

§ 8-7. Foreleggelse av begjæringen for saksøkte

Finner namsmannen at begjæringen kan tas til følge, skal begjæringen møddeles saksøkte med oppfordring om innen to uker å uttale seg om forhold av betydning for gjennomføringen av tvangssalget. Saksøkte skal samtidig oppfordres til å opplyse om det finnes rettigheter i løssøret som ikke går fram av Løssørerregisteret¹ eller begjæringen, eller om det finnes tilbehørgjenstander som eies av andre eller som er beheftet særskilt. Saksøkte skal samtidig gjøres oppmerksom på hvilke kostnader som har påløpt, at ytterligere kostnader vil påløpe dersom salget blir gjennomført, og at tvangssalg kan unngås ved at kravet med renter og kostnader blir betalt innen fristen etter første punktum.² Finner namsmannen grunn til det, kan det samtidig opplyses om tid og sted for avhenting av det som skal selges.³

Etter at begjæringen er forelagt saksøkte, må løssøret ikke flyttes fra riket eller innretning på norsk kontinentalskille⁴ uten namsmannens samtykke. I meddelelsen skal det opplyses om dette.

Dersom det er nødvendig for å forebygge verdiforringelse, kan varslingsfristen etter første ledd forkortes eller foreleggelse helt unnlates.

1 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

2 Jfr. § 5-12.

3 Jfr. § 8-14.

4 Jfr. lov 21 juni 1963 nr. 12 og lov 22 mars 1985 nr. 11.

§ 8-8. Foreleggelse av begjæringen for andre

Namsmannen kan gi meddelelse som nevnt i § 8-7 til den som kan antas heit eller delvis å eie løsøret uten å være saksøkt.

§ 8-9. Beslutning om tvangssalg

Når saksøkte og de som er underrettet etter § 8-8 har uttalt seg, eller fristen for å uttale seg er løpt ut, avgjør namsmannen om tvangssalg skal gjennomføres.

Dersom tvangsgrunnlaget er et omsetningsgjeldsbrev¹ som ikke tidligere er innserdt, skal namsmannen pålegge saksøkeren å fremlegge dokumentet. Blir ikke det gjort, skal saken heves.²

¹ Jfr. lov 17 feb. 1939 nr. 1 § 11.

² Jfr. § 5-17.

§ 8-10. Tvangssalgets omfang ved pant i ideelle andeler

Selv om saksøkeren bare har pant i en ideell del av løsøret, kan namsmannen beslutte at salget skal omfatte hele gjenstanden dersom det blir gitt samtykke av saksøkte eller en annen sameier som har rett til å kreve sameiet oppløst ved tvangssalg.¹

¹ Jfr. lov 18 juni 1965 nr. 6 § 15.

§ 8-11. Flere gjenstander

Dersom det i en begjæring er krevet salg av flere løsøregjenstander etter § 8-5 annet ledd, kan gjenstandene selges samlet dersom dette gir størst utbytte. Er det mulighet for at et samlet salg vil føre til salg av gjenstander ut over det som er nødvendig for at alle rettighetshavere i gjenstandene skal få dekning,¹ skal gjenstandene selges enkeltvis hvis ikke saksøkte samtykker i et samlet salg.

Skal gjenstandene selges enkeltvis og det er mulig at saksøkeren vil få dekning uten at alt selges,¹ bestemmer namsmannen rekkefølgen ved salget.

Eddret ved lov 11 juni 1993 nr. 83.

¹ Jfr. § 5-10 annet ledd.

II. Gjennomføring av tvangssalg**§ 8-12. Salgsmåte**

Tvangssalg gjennomføres på den måte som antas å gi størst utbytte. Namsmannen kan overlate til en medhjelper¹ å stå for salget.

Det kan bestemmes at salget skal skje ved en auksjon som namsmannen holder, jf. avsnitt III.

¹ Jfr. § 2-10.

§ 8-13. Særskilt om salg ved medhjelper

Namsmannen avgjør om medhjelperen¹ skal ha adgang til å inngå bindende salgavtale. Dersom medhjelperen ikke har adgang til å inngå bindende avtale, innhenter medhjelperen bud og forelegger det for namsmannen til godkjenning. Det samme kan medhjelperen gjøre også ellers.

Namsmannen avgjør om medhjelperen skal motta kjøpesummen og kan i tilfelle pålegge medhjelperen å holde kjøpesummen adskilt fra egne midler. Namsmannen kan bestemme at medhjelperen skal utbetale kjøpesummen til parter og rettighetshavere når det finnes ubetenkelig. Dersom medhjelperen ikke skal gjøre dette, skal kjøpesummen innbetales til namsmannen med fradrag for medhjelperens godtgjørelse.

Dersom medhjelperen antar at en annen fremgangsmåte enn salg gjennom medhjelperen sannsynligvis vil gi større utbytte, skal namsmannen underrettes. Medhjelperens krav på godtgjørelse dekkes etter § 8-19 annet ledd, selv om tvangssalg gjennomføres på annen måte.

¹ Jfr. § 2-10.

§ 8-14. Avhenting av løsøret

Besitter saksøkte løsøret, skal namsmannen om nødvendig hente det eller på annen måte sikre det mot rettsstridig forflytning fra saksøktes side,¹ hvis ikke særlige forhold tilsier at det forblir i saksøktes besittelse inntil salget er gjennomført. Dersom fullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, kan løsøret avhentes også før tvangssalg er besluttet.

Avhenting kan bare skje etter forhåndsvarsel til saksøkte. Forhåndsvarsel er ikke nødvendig dersom namsmannen finner saksøkte eller en myndig person i saksøktes husstand på stedet, eller dersom fullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort.

Har saksøkeren eller en tredjeperson på saksøkerens vegne løsøret i sin besittelse, kan namsmannen pålegge saksøkeren å bringe det til et fastsatt sted. Dersom pålegget ikke blir etterkommet, skal saken heves.²

¹ Jfr. § 7-19.

² Jfr. § 5-17.

§ 8-15. Salgsvilkår

Det skal gjøres oppmerksom på at salget er et tvangssalg og at kjøperen har begrenset adgang til å påberope mangler.¹ Dersom kjøpesummen skal betales til namsmannen,² skal kjøperen gjøres oppmerksom på dette. Det skal ellers gjøres oppmerksom på heftelser som kjøperen skal overta i tillegg til kjøpesummen etter § 8-16 første ledd tredje punktum. Det kan fastsettes nærmere salgsvilkår.

¹ Jfr. § 8-20 og § 8-21.

² Jfr. § 8-12.

§ 8-16. Forholdet til bedre prioriterte rettighetshavere

Salget kan bare gjennomføres dersom den pris som oppnås dekker alle heftelser med bedre priorit

enn saksøkerens krav. For beregning av foranstående pengeheftelser gjelder § 8–19 annet og tredje ledd tilsvarende. Foranstående heftelser som ikke er pengeheftelser, skal overtas av kjøperen utenfor kjøpesummen hvis ikke rettighetshaveren samtykker i at heftelsen gjøres om i penger. Dersom det viser seg at den nødvendige pris ikke kan oppnås, skal namsmannen heve saken.¹

Uansett pris kan et salg gjennomføres dersom foranstående rettighetshavere har samtykket i salget, eller saksøkeren har stilt sikkerhet² for deres krav.

Dersom løsøret besittes av en bedre prioritert panthaver, kan tvangssalg bare gjennomføres dersom gjenstanden stilles til disposisjon for den som forestår salget. Er det stilt sikkerhet for panthaverens krav, plikter vedkommende å utlevere gjenstanden til den som forestår salget.

1 Jfr. § 5–17.

2 Jfr. § 3–6.

§ 8–17. Virkningen av salget

Ved inngåelsen av salgavtalen blir kjøperen eier av gjenstanden hvis ikke annet følger av avtalen. Risikoen for salgsgjenstanden¹ går likevel først over ved leveringen. Blir salgsgjenstanden ikke hentet eller mottatt til rett tid, og beror dette på forhold på kjøperens side, går risikoen over på kjøperen når gjenstanden er stilt til kjøperens rådighet.

Ved betalingen av kjøpesummen kan kjøperen kreve salgsgjenstanden utlevert. Ved betalingen bortfaller alle begrensede rettigheter i salgsgjenstanden. Dette gjelder likevel ikke foranstående heftelser som ikke er pengeheftelser når de skal overtas av kjøperen utenfor kjøpesummen² eller er beskyttet etter § 8–21 tredje ledd.

Når kjøpesummen er betalt, gir namsmannen på begjæring av kjøperen eller saksøkte skriftlig erklæring om salget.

Dersom det solgte løsøre besittes av noen av partene, eller av en person som er varslet etter § 8–8, og det viser seg at vedkommende etter salget ikke er villig til å oppgi besittelsen, kan kjøperen på grunnlag av salget og uten gebyr kreve tvangsfullbyrdelse etter kapittel 13.

1 Jfr. lov 13 mai 1988 nr. 27 § 12.

2 Jfr. § 8–16.

§ 8–18. Mislighold fra kjøperen

Dersom kjøpesummen ikke blir betalt innen betalingsfristen,¹ plikter kjøperen å betale forsinkelsesrente etter lov om renter ved forsinket betaling m.m.² § 3 første ledd første punktum.

Oversitter kjøperen betalingsfristen, skal den som står for salget straks varsle kjøperen om at kjøpet vil bli hevet dersom kjøpesummen med renter ikke er betalt innen en frist på minst to uker. Oversittes denne fristen, skal kjøpet heves og salget fortsettes.

Blir salg gjennomført etter opphevelsen, er kjøperen ansvarlig for forskjellen overfor rettighetshavere som ville fått bedre dekning ved det første salget enn ved det siste, dersom ikke misligholdet skyldtes en uforutsett hindring utenfor kjøperens kontroll. Krav mot kjøperen etter dette leddet gjøres gjeldende ved søksmål for de alminnelige domstoler. Søksmålet kan reises i den rettskrets der namsmannen har sitt kontor.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 83.

1 Jfr. § 8–15.

2 Lov 17 des 1977 nr. 100.

§ 8–19. Avslutningen av salget

Salget avsluttes ved at kjøpesummen utbetales til de berettigede.

Rettsgehyret¹ og godtgjørelse til oppnevnt medhjelper² dekkes forlods av kjøpesummen. Deretter dekkes panthavere og andre innehavere av begrensede rettigheter etter prioritet. Før resten i tilfelle utbetales til eieren, undersøkes i Løsøreregisteret³ om det er stiftet ytterligere heftelser i salgsgjenstanden før bindende salgavtale ble inngått.

Er et krav betinget, skal en del av kjøpesummen avsettes til eventuell dekning av kravet. En del av kjøpesummen kan avsettes til dekning av omstridte eller usikre krav. Avsatte beløp plasseres på best mulige rentebærende vilkår i norsk bank inntil det er avgjort hvordan de skal fordeles.

Ble tvangssalget begjært etter et alminnelig tvangsgrunnlag⁴, som hadde foregripet tvangskraft,⁵ kan saksøkerens del av kjøpesummen bare utbetales før grunnlaget er blitt rettskraftig⁶ hvis saksøkte samtykker. Tilsvarende gjelder når salget er begjært etter § 8–2 tredje ledd tredje punktum.

For pantekrav som er knyttet til et vedtidspapir,⁷ skal det ikke utbetales del av kjøpesummen før panthaveren har fremlagt dokumentet. Ved utbetaling skal beløpet noteres på dokumentet. Gir dokumentet uttrykk for at kravet er sikret ved panterett i løsøret, skal det også noteres at panteretten er falt bort som følge av tvangssalget.

1 Jfr. lov 17 des 1982 nr. 86 kap. 4.

2 Jfr. § 2–10.

3 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

4 Jfr. § 4–1.

5 Jfr. § 4–12 annet ledd.

6 Jfr. tvmt. §§ 161 og 164.

7 Jfr. § 1–8 tredje ledd.

§ 8–20. Mangler

En mangel foreligger når:

- gjenstanden ikke svarer til opplysninger om vesentlige forhold som den som står for salget har gitt og som kan antas å ha innvirket på kjøpet.
- den som står for salget har forsømt å gi opplysning om vesentlige forhold som vedkommende måtte

kjenne til og som kjøperen hadde grunn til å regne med å få, så fremt unnlatelsen kan antas å ha innvirket på kjøpet, eller

(c) gjenstanden er i vesentlig dårligere stand enn kjøperen hadde grunn til å regne med.

Dersom gjenstanden har mangler, kan kjøperen kreve prisavslag.¹ Kjøperen kan ikke heve kjøpet på grunn av mangler etter at kjøpesummen er betalt. Erstatning kan bare kreves av den som står for salget dersom denne har utvist skyld eller det foreligger annet særskilt rettsgrunnlag. Krav om prisavslag eller erstatning gjøres gjeldende ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten for den rettskrets der namsmannen har sitt kontor, eller for de alminnelige domstoler. Ved søksmål om prisavslag saksøkes de som har fått del i den del av kjøpesummen som rammes av prisavslaget.

Kjøpesummen må betales selv om prisavslag kreves med mindre kjøperen hever kjøpet. Dersom kjøperen krever at den del av kjøpesummen som rammes av kravet om prisavslag, ikke skal utbetales til de berettigede, skal denne delen av kjøpesummen holdes tilbake. Dersom namsretten etter begjæring fra en av de berettigede finner kravet om prisavslag åpenbart grunnløst, skal likevel hele kjøpesummen utbetales. Dersom kjøperen ikke har reist søksmål om prisavslag innen to måneder regnet fra forfallstidspunktet for kjøpesummen, skal den tilbakeholdte del av kjøpesummen ikke lenger holdes tilbake.

¹ Lov 13 mai 1988 nr. 27 § 38.

§ 8-21. Rettsmangler

Dersom løsøret før tvangssalget helt eller delvis var eiet av en person som ikke var saksøkt og heller ikke ble varslet etter § 8-8, er vedkommendes eiendomsrett fortsatt i behold hvis ikke eiendomsretten er falt bort ved overtakelsen av løsøret etter reglene om erverv i god tro.¹ Tvist om eiendomsretten avgjøres ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten for den rettskrets der namsmannen har sitt kontor, eller for de alminnelige domstoler.

Dersom kjøperen må gi fra seg løsøret, kan denne av enhver som har fått del i kjøpesummen, kreve tilbake det vedkommende har fått. Etter at kjøpesummen er betalt, kan kjøperen ikke heve kjøpet på grunn av rettsmangelen. Erstatning kan bare kreves av den som står for salget dersom denne har utvist skyld eller det foreligger annet særskilt rettsgrunnlag. Krav på tilbakebetaling eller erstatning gjøres gjeldende ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten for den rettskrets der namsmannen har sitt kontor, eller for de alminnelige domstoler.

Kjøpesummen må betales selv om det er fare for at kjøperen må gi fra seg løsøret til en tredjeperson etter første ledd. Dersom kjøperen krever at kjøpesummen ikke skal utbetales til de berettigede, skal kjøpesummen holdes tilbake. Dersom namsretten etter begjæring fra en av de berettigede finner at det åpenbart ikke er fare for at kjøperen må gi fra seg løsøret, skal kjøpesummen likevel utbetales. Dersom kjøperen ikke har reist søksmål mot tredjepersonen innen to måneder regnet fra forfallstidspunktet for kjøpesummen, skal kjøpesummen ikke lenger holdes tilbake.

Dersom noen før salget hadde en bedre prioritert heftelse som ikke er pengeleiftelse og som det ikke ble tatt forbehold om ved salget, er heftelsen i behold så lenge den ikke faller bort etter reglene i godtroervertsloven.¹ Er heftelsen i behold, gjelder § 8-20 annet og tredje ledd tilsvarende.

¹ Jfr. lov 2 juni 1978 nr. 37.

§ 8-22. Uriktig utbetaling av kjøpesummen

En innehaver av en begrenset rettighet i løsøret som er forbigått ved utbetalingen av kjøpesummen, kan kreve fra enhver rettighetshaver det vedkommende har fått for meget.

Skyldes forbigåelsen at saksøkeren har unnlatt å gjøre oppmerksom på en rettighet saksøkeren kjente til, eller at saksøkeren forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige opplysninger om størrelsen av foranstående rettighetshavers krav,¹ er saksøkeren ansvarlig for den forbigåtte rettighetshavers tap.

Krav etter denne paragrafen gjøres gjeldende ved søksmål for de alminnelige domstoler.

¹ Jfr. § 8-6.

III. Særregler for auksjoner holdt av namsmannen

§ 8-23. Stedet for auksjonen m m

Auksjonsmøtet holdes fortrinnsvis i et lokale som vanligvis nyttes til auksjoner. Dersom det anses hensiktsmessig, kan auksjonsmøtet isteden holdes et annet sted. Auksjon kan bare holdes på saksøktets bopel dersom saksøkte samtykker eller det på grunn av løsørets art vil vanskeliggjøre salget å holde auksjonen et annet sted.

Under auksjonen skal vanligvis løsøret være til stede. Dette er likevel ikke nødvendig hvis muligheten for å besiktige gjenstandene må antas å være uten betydning for den prisen som oppnås, eller hvis det vil være særlig vanskelig å bringe løsøret til et egnet auksjonssted.

§ 8-24. Varsel og kunnngjøring

Partene skal gis meddelelse om tid og sted for auksjonen dersom de har bedt om det eller namsmannen finner grunn til det.

Minst tre dager før auksjonen holdes, skal namsmannen kunnngjøre tid og sted i en avis eller et blad som er alminnelig lest blant dem som kan tenkes å være interessert i løsøret. Det skal opplyses at salget er et tvangssalg og gis en alminnelig angivelse av det som skal selges. Særlig verdifulle gjenstander skal fremheves, og det skal opplyses hvor løsøret kan besiktiges.

§ 8-25. Auksjonsmøtet

Auksjonsmøtet er offentlig. Den som opptrer forstyrrende, kan vises ut.

Auksjonen starter med at namsmannen nevner i korthet hva som skal selges, vilkårene for salget og at namsmannen ikke plikter å godta noen av budene. Det skal også nevnes at løsoret selges med begrenset adgang til å påberope mangler. Dersom det ikke før oppropet er tatt forbehold om frist for å godta budene, er bud som ikke godtas i auksjonsmøtet, ikke lenger bindende.

Namsmannen oppfordrer deretter de tilstedeværende om å gi bud. Når ingen flere bud blir gitt, skal namsmannen gjentatte ganger høyt og tydelig kunngjøre det siste budet og si fra at oppropet vil slutte dersom ikke flere bud blir gitt. Blir det da ikke gitt flere bud, avsluttes oppropet.

Kapittel 9. Tvangsdekning i løsøre ved tilbakelevering til salgspanthaver

I. Begjæring om tilbakelevering

§ 9-1. Innledning

Den som har salgspant i løsøre som ikke kan realregistreres,¹ kan begjære pantet tilbakelevert etter dette kapittel når det foreligger tvangskraflig tvangsgrunnlag² og vilkårene etter kredittkjøpsloven³ § 15 er oppfylt.

1 Jfr. pantel § 3-15.

2 Jfr. kap. 4.

3 Lov 21 juni 1985 nr. 82.

§ 9-2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for tilbakelevering er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag¹ skriftlig avtale om salgspant når panteretten har rettsvern etter panteloven² § 3-17 og avtalen inneholder opplysninger som nevnt i kredittkjøpsloven³ § 4 første ledd bokstav a til e.

Ved forbrukekredittkjøp⁴ må avtalen dessuten inneholde opplysninger om effektiv rente som nevnt i kredittkjøpsloven § 4 første ledd bokstav f, og bestemmelsene om minste kontantinsats etter § 7 være overholdt. Ved salgspant etter panteloven § 3-14 bokstav b i tilfeller som ikke er å anse som kredittkjøp etter kredittkjøpsloven § 3 nr 1, må salgspantavtalen istedenfor inneholde opplysninger som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven⁵ § 2-12 med forskrifter.

Kongen kan i forskrift tilpasse vilkårene i paragrafen her for avtaler som er inngått i et annet nordisk land.

1 Jfr. § 4-1 annet ledd.

2 Lov 8 feb 1980 nr. 2.

3 Lov 21 juni 1985 nr. 82.

4 Jfr. lov 21 juni 1988 nr. 40.

5 Lov 21 juni 1988 nr. 40.

§ 9-3. Namsmyndighet, begjæring, foreleggelse, beslutning om tilbakelevering

Om namsmyndighet, innholdet av begjæringen, foreleggelse og beslutning om tilbakelevering gjelder §§ 8-3 til 8-9, unntatt § 8-5 tredje ledd, tilsvarende. Begjæringen skal inneholde en utregning og oppstilling over det saksøkeren vil godskrive seg etter kredittkjøpsloven¹ § 17 første ledd. Ønsker saksøkeren at rettsvitner² skal delta i verdsettingen, skal begjæringen gi opplysning om del.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 83.

1 Lov 21 juni 1985 nr. 82.

2 Jfr. § 2-4.

II. Gjennomføring av tilbakeleveringen

§ 9-4. Forberedelse

Når tilbakelevering er besluttet, kan namsmannen hente det som skal tilbakeleveres dersom det finnes hensiktsmessig å holde tilbakeleveringsforretningen på annet sted enn der løsoret er. Dersom fullbyrdsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, kan løsoret avhentes eller på annen måte sikres mot rettsstridig forføyning fra saksøktets side før tilbakelevering er besluttet.

Avhenting kan bare skje etter forhåndsvarsel til saksøkte. Varslet kan gis ved foreleggelsen av begjæringen. Forhåndsvarsel er likevel ikke nødvendig dersom namsmannen finner saksøkte eller en myndig person i saksøktets husstand på stedet, eller dersom fullbyrdsen vil bli vesentlig vanskeliggjort om meddelelse gis.

§ 9-5. Stedet for og varsel om forretningen

Tilbakeleveringsforretningen holdes på det stedet hvor løsoret befinner seg.

Partene skal gis meddelelse om tid¹ og sted for forretningen. Meddelelse til saksøkte kan gis ved foreleggelsen av begjæringen. Saksøkte behøver ikke varsles dersom fullbyrdsen dermed vil bli vesentlig vanskeliggjort. I særlige tilfeller kan forretningen holdes også uten at begjæringen er forelagt for saksøkte.

1 Jfr. § 5-10 tredje ledd.

§ 9-6. Innledning av forretningen

Tilbakeleveringsforretningen begynner med at namsmannen regner ut saksøkerens krav med renter og kostnader. Deretter oppfordres saksøkte, om denne er til stede, til å betale beløpet.¹ § 7-1 i annet ledd gjelder tilsvarende.

Dersom saksøkte er til stede og ikke betaler, skal namsmannen gjøre saksøkte kjent med dennes rettigheter etter kredittkjøpsloven² og denne lov.

1 Jfr. § 5-12 og § 5-17 første ledd.

2 Lov 21 juni 1985 nr. 82.

§ 9-7. Verdsetting

Verdien av løsøret fastsettes av namsmannen og eventuelle rettsvitner.¹ Namsmannen kan oppnevne ett eller to rettsvitner med særlige kunnskaper til å ta del i verdsettingen dersom det finnes nødvendig. Partene kan kreve at ett eller to rettsvitner deltar.

Ved uenighet om verdien, fastsettes den ved stemmeflerhet. Deltar bare ett rettsvitne i verdsettingen, er namsmannens stemme avgjørende.

I namnsboken² skal det tas inn en kort redegjørelse for de forhold som har vært lagt til grunn for verdsettingen.

¹ Jfr. § 2-4 og § 9-3.

² Jfr. § 5-19.

§ 9-8. Tilbakeleveringen

Etter verdsettingen skal namsmannen ta løsøret fra saksøkte og levere det til saksøkeren. Er løsørets verdi større enn saksøkerens krav, jf kredittkjøpsloven¹ § 16 annet ledd, kan løsøret ikke utleveres til saksøkeren før saksøkeren har innbetalt forskjellen til namsmannen.

Dersom det er rettighetshavere i løsøret som har bedre prioritet enn saksøkeren, kan løsøret heller ikke utleveres til saksøkeren uten at denne innbetaler til namsmannen deres tilgodehavende eller stiller sikkerhet² for deres krav.

¹ Lov 21 juni 1985 nr. 82.

² Jfr. § 3-6.

§ 9-9. Underretning

Namsmannen skal gi partene meddelelse om verdsettingen dersom de er til stede og ellers snarest mulig etter at forretningen er holdt. Saksøkeren skal gis meddelelse om at innbetaling etter § 9-8 må skje innen utløpet av klagefristen etter § 9-12 første punktum. Dersom saksøkeren ikke har gjort dette og heller ikke har påklaget¹ namsmannens beslutning, skal saken heves.² Har namsmannen tatt løsøret i forvaring, skal det leveres tilbake til saksøkte.

¹ Jfr. § 5-16.

² Jfr. § 5-17.

§ 9-10. Virkningen av tilbakeleveringen

Når løsøret er verdsatt og levert til saksøkeren, blir saksøkeren eier av løsøret og risikoen går over på denne.¹ Fra samme tidspunkt faller alle begrensede rettigheter i løsøret bort.

Namsmannen gir på begjæring partene skriftlig erklæring om tilbakeleveringen.

¹ Jfr. lov 13 mai 1988 nr. 27 § 12.

§ 9-11. Utbetaling av innbetaling fra saksøkeren

Av innbetaling fra saksøkeren etter § 9-8 dekkes først eventuelle andre panthavere og innehavere av begrensede rettigheter i løsøret etter prioritet. Før en eventuell restsum utbetales til eieren, undersøker namsmannen i Løsøreregisteret¹ om det er ytterligere heftelser i løsøret.

Utbetaling til panthavere kan ikke foretas før klagefristen etter § 9-12 første punktum er løpt ut. Klage har oppsettende virkning.

§ 8-22 gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

§ 9-12. Særregler for klage

Klage til namsretten etter § 5-16 kan settes fram inntil en måned etter at partene fikk meddelelse om utfallet av forretningen. Dette gjelder selv om forretningen er avsluttet.

Verdsettingen etter § 9-7 kan bare angripes når angrepet gjelder en formuesverdi på minst 20 000 kroner eller gjelder saksbehandlingen eller rettsanvendelsen. Tvistemålsloven §§ 358 og 359 gjelder tilsvarende.

Erklærer saksøkte eller saksøker før løsøret er tilbakelevert, at den skjønnsmessige side av verdsettingen etter § 9-7 vil bli påklaget, kan namsmannen bestemme at løsøret midlertidig skal tas i forvaring om ikke dette allerede er gjort.

Foretar namsretten ny verdsetting,¹ skal to skjønnsmenn ta del i verdsettingen. Når en part krever det og namsretten anser det påkrevd, skal fire skjønnsmenn delta.

¹ Jfr. § 9-7.

§ 9-13. Begrensning i kjøremålsadgangen¹

Namsrettens verdsetting av løsøret etter § 9-12 kan bare angripes når angrepet gjelder saksbehandlingen eller rettsanvendelsen.

¹ Jfr. tvml. kap. 26.

Kapittel 10. Tvangsdekning i verdipapirer, fondsaktiver, pengekrav m m**I. Begjæring om tvangsdekning****§ 10-1. Innledning**

Den som har panterett i et formuesgode som verken er løsøre eller realregistrert,¹ eller i en ideell del av et slikt formuesgode, kan begjære tvangsdekning i pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.²

For tvangsdekning i adkmstdokumenter til leierett til bolig³ gjelder kapittel 12.

§ 8-1 annet ledd gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. § 1-8.

² Jfr. kap. 4.

³ Jfr. § 1-8.

§ 10-2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for tvangsdekning etter dette kapitlet er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag:¹

- (a) avtale om pant som har rettsvern etter panteloven kapittel 4, en skadesløspantsettelse likevel bare når kravets omfang er fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag,¹
- (b) utlegg som har rettsvern etter panteloven kapittel 5, og
- (c) lovbestemt panteren som har rettsvern.

For utlegg etter første ledd bokstav b som er stiftet av namsmyndighetene,² kan dekning begjæres uten forutgående varsel etter § 4–18, men ikke før to uker etter at underretning om utlegget ble sendt saksøkte.³ Dersom tvangsgrunnlaget for utlegget er et alminnelig tvangsgrunnlag, må dessuten dette grunnlaget ha blitt rettskraftig.⁴ Selv om vilkårene ikke er oppfylt, kan dekning begjæres dersom fullbyrdelsen ellers ville bli vesentlig vanskeliggjørt.

1 Jfr. § 4-1 innerledd.

2 Jfr. kap. 7.

3 Jfr. § 7-19.

4 Jfr. tvml. §§ 161 og 164.

§ 10-3. Namsmyndighet, begjæring, foreleggelse, beslutning om tvangsdekning

Om namsmyndighet, innholdet av begjæringen, foreleggelse og beslutning om dekning gjelder §§ 8-3 til 8-11, unntatt § 8-5 tredje ledd, tilsvarende. Dersom tvangsgrunnlaget er et namsutlegg,¹ kan begjæringen også inngis i det distrikt hvor utlegget er tatt, forutsatt at utleggsobjektet etter § 1-9 fortsatt må anses for å være i område underlagt norsk jurisdiksjon. Ved begjæring om dekning i fondsaktiver som er registrert i Verdipapirsentralen² eller immaterialrettigheter som kan registreres i særskilt register,³ skal utskrift fra vedkommende register legges ved begjæringen istedenfor utskrift fra Løsøreregisteret.⁴

Tvangsdekningen gjennomføres i samsvar med avsnitt II til V og for øvrig på den måte som antas å ville gi størst utbytte.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 83.

1 Jfr. kap. 7.

2 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62.

3 Jfr. lov 3 mars 1961 nr. 4, lov 15 des 1967 nr. 9, lov 29 mai 1970 nr. 33.

4 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

II. Tvangsdekning i fondsaktiver og enkelte verdipapirer**§ 10-4. Dekningsmåte**

Tvangsdekning i omsettelige verdipapirer som nevnt i verdipapirhandelloven¹ § 1-2 tredje ledd og i fondsaktiver som er registrert i Verdipapirsentralen,² skjer ved salg av formuesgodet gjennom medhjelper.³ Som medhjelper oppnevnes et verdipapirforetak.⁴ Foretaket inngår bindende salgavtale i eget navn, og gjennomfører salget etter de regler som gjelder og på den måte som er vanlig ved frivillig omsetning.⁵ For øvrig gjelder § 8-13 annet og tredje ledd tilsvarende.

Ved tvangsdekning i pengekrav som faller inn under første ledd, kan det i stedet besluttes at kravet skal anvises til innkreving etter avsnitt III.

I særlige tilfelle kan det besluttes at tvangsdekningen skal gjennomføres på annen måte. Avsnitt V gjelder da tilsvarende.

Endret ved lover 7 juni 1996 nr. 25 (i kraft 31 des 1996 iflg. forskrift 26 juni 1996 nr. 586), 19 juni 1997 nr. 79 (i kraft 1 des 1997 iflg. forskrift 7 nov 1997 nr. 1149).

1 Lov 14 juni 1985 nr. 61.

2 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62.

3 Jfr. § 2-10.

4 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 61 § 4.

5 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 61.

§ 10-5. Forberedelse av salget

Når tvangssalg av fondsaktiver¹ er besluttet, skal namsmannen registrere at bare namsmannen kan disponere kontoen² hvis dette ikke allerede er gjort.

Når tvangssalg av verdipapirer³ er besluttet, skal saksøkeren pålegges å bringe verdipapirene til namsmannen eller medhjelperen hvis dette ikke allerede er gjort. Namsmannen skal dersom det er nødvendig, med bindende virkning for saksøkte og de som er varslet etter § 8-8, gi verdipapiret de påskrifter og avgi de erklæringer som trengs for å gjennomføre salget.

1 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62 § 1-2 og § 1-3.

2 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62 § 4-1 og § 4-2, jfr. § 3-6.

3 Jfr. § 1-8.

§ 10-6. Nærmere om salget

§§ 8-16 til 8-22 gjelder tilsvarende så langt de passer.

Når verdipapirforetaket¹ får ansvar overfor kjøperen etter verdipapirhandelloven² § 11-1, kan foretaket søke regress hos dem som har fått utbetalt noe av kjøpesummen såfremt ansvaret ikke skyldes forhold på foretakets side. Regressen er begrenset til det vedkommende har mottatt. Krav etter dette leddet gjøres gjeldende for de alminnelige domstoler.

Endret ved lover 7 juni 1996 nr. 25 (i kraft 31 des 1996 iflg. forskrift 26 juni 1996 nr. 586), 19 juni 1997 nr. 79 (i kraft 1 des 1997 iflg. forskrift 7 nov 1997 nr. 1149).

1 Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 61 § 4.

2 Lov 14 juni 1985 nr. 61.

III. Tvangsdekning i pengekrav

§ 10-7. Dekningsmåte

Tvangsdekning i pengekrav som ikke faller inn under avsnitt II, skjer ved at kravet anvises saksøkeren til innkreving. Er kravet større enn saksøkerens krav, eller er det begrensede rettigheter i kravet med bedre prioritet enn saksøkerens panterett, kan namsmannen sette som vilkår for anvisningen at saksøkeren stiller sikkerhet¹ for det som tilkommer saksøkte og foranstående rettighetshavere. Stilles det ikke sikkerhet, skal kravet anvises til innkreving med forbehold om at den forpliktete skal betale til namsmannen. Ved anvisning anses tvangsfullbyrdelsen først for avsluttet når det anviste beløpet er utbetalt til saksøkeren.

Forfaller kravet først om lengre tid, eller er det avhengig av en motytelse fra saksøkte som saksøkte ikke frivillig yter, eller vil inndrivingen medføre uforholdsmessige vansker eller kostnader, kan namsmannen beslutte at tvangsdekningen skal gjennomføres på annen måte. Avsnitt V gjelder da tilsvarende.

¹ Jfr. § 3-6.

§ 10-8. Underretning om anvisningen m m

Namsmannen skal underrette saksøkte om anvisningen.

Dersom kravet er anvist med forbehold om at betalingen skal skje til namsmannen, skal den forpliktete underrettes om dette. Gjeldsbrevloven¹ § 27 gjelder tilsvarende.

Anvises et krav som er knyttet til et verdipapir² eller et innløsningspapir, skal det overleveres til saksøkeren med påtegning om anvisningen. Er kravet anvist med forbehold, skal det nevnes i påtegningen at betaling bare skal skje til namsmannen.

¹ Lov 17 feb 1939 nr. 1.

² Jfr. § 1-8.

§ 10-9. Virkningen av anvisningen

Saksøkeren har rett til å si opp kravet og drive det inn rettslig. Er det anvist uten forbehold, kan saksøkeren også kvittere for betaling, og den forpliktete kan med befriende virkning betale til saksøkeren. Dette gjelder likevel ikke hvis anvisningen er opphevet og dette er kommet til den forpliktetes kunnskap.

Saksøkte plikter å utlevere til saksøkeren alle dokumenter som trengs for å gjøre kravet gjeldende. Nekte saksøkte å utlevere dokumentene, kan saksøkeren på grunnlag av anvisningen og uten gebyr kreve dokumentene utlevert etter kapittel 13.

Er kravet avhengig av at saksøkte som motytelse utleverer et formuesgode, plikter saksøkte etter eget valg å utlevere dette til saksøkeren, den forpliktete eller namsmannen hvis ikke formuesgodet er unntatt fra utlegg,¹ eller en bedre rett er til hinder. Nekte saksøkte å utlevere formuesgodet, kan saksøkeren kreve utlevering etter kapittel 13.

Reiser saksøkeren søksmål til innkreving, skal saksøkeren underrette saksøkte om søksmålet med oppfordring om å tre inn i saken som hjelpeintervenient.² Utfallet av søksmålet har virkning for og imot saksøkte og rettighetshavere i kravet.

Den som mottar betalingen fra den forpliktete, fordeler den mellom partene og rettighetshaverte. § 8-22 første ledd gjelder tilsvarende.

¹ Jfr. lov 8 juni 1984 nr. 59 § 2-2.

² Jfr. tvml. § 75.

§ 10-10. Saksøkerens ansvar

Saksøkeren er ansvarlig for tap som voldes saksøkte og rettighetshavere i kravet som følge av at saksøkeren opptrer uaktsomt under innkrevingen.

§ 10-11. Opphevelse av anvisningen

Opptre saksøkeren uaktsomt under innkrevingen, kan saksøkte og rettighetshavere i kravet kreve at anvisningen blir opphevet. Saksøkeren skal få adgang til å uttale seg før namsmannen avgjør spørsmålet om opphevelse.

Når anvisningen faller bort, gjelder § 10-9 annet og tredje ledd tilsvarende for saksøkerens plikt til å levere fra seg dokumenter og formuesgoder som er mottatt.

IV. Tvangsdekning i penger

§ 10-12. Dekningsmåte

Norske gangbare penger¹ som forvares av namsmannen, eller som er plassert etter § 7-20 tredje ledd, sørger namsmannen for å utbetale til saksøkeren.

Utenlandske gangbare penger utbetaler namsmannen dersom saksøkeren er villig til å motta dem etter utbetalingsdagens kurs. Er saksøkeren ikke det, veksler namsmannen pengene i bank og foretar deretter utbetaling.

¹ Jfr. lov 24 mai 1985 nr. 28 § 14.

V. Tvangsdekning i andre formuesgoder

§ 10-13. Dekningsmåte

Blir det søkt tvangsdekning i andre formuesgoder enn de som er nevnt foran, bestemmer namsmannen, etter særskilt å ha forelagt dekningsalternativene for partene, på hvilken måte dekningen skal skje. Det kan

esluttet salg, utleie, at en fordring skal anvises saksøkeren til innkreving¹ eller, når det er lovlig adgang til det, at rettigheten skal utøves ved en bestyrer etter regler som namsmannen fastsetter. Det kan også avsluttes at formuesgodet skal selges ved en auksjon holdt av namsmannen etter reglene i kapittel 8 avsnitt III.

¹ Jfr. § 10-7.

Kapittel 11. Tvangsdekning i realregistrerte formuesgoder

I. Begjæring om tvangsdekning

§ 11-1. Innledning

Den som har panterett i et formuesgode som er registrert i et realregister,¹ i en registrert særlig rett i et slikt formuesgode eller i en ideell andel i et slikt formuesgode eller en slik rett, kan egjære tvangsdekning ved tvangssalg eller tvangsbruk etter reglene i dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.² Tvangsdekning på grunnlag av panterett i registrert panterett skjer likevel etter reglene i kapittel 10. Tvangssalg gjennomføres etter reglene i avsnitt II og III og tvangsbruk etter reglene i avsnitt IV.

Den som har tinglyst utleggspant i en utinglyst rettighet i fast eiendom, kan også egjære dekning etter dette kapitlet.

Tvangsbruk kan nektes når det av særlige grunner vil påføre saksøkte eller rettighetshavere i formuesgodet vesentlig skade eller ulempe, og panthaveren må antas å være like godt tjent med å kreve tvangssalg.

¹ Jfr. § 1-8 første ledd.

² Jfr. kap. 4.

§ 11-2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for tvangsdekning etter dette kapitlet er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag:¹

- registrert² avtalepant, registrert skadesløsbrev likevel bare når tvangens omfang er fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag,
- registrert³ utlegg,
- lovbestemt panterett for skatt eller avgifter til stat eller kommune⁴ eller for sameiets krav etter sameieforbøldet i seksjonssameier, og
- registrert⁵ lov estemt panterett.

For utlegg etter første ledd bokstav b som er stiftet av namsmyndighetene, kan dekning begjæres uten forutgående varsel etter § 4-18, men ikke før to uker etter at underretning om utlegget ble sendt saksøkte.⁶ Dersom tvangsgrunnlaget for utlegget er et alminnelig tvangsgrunnlag, må dessuten dette grunnlaget ha blitt rettskraftig.⁷ Selv om vilkårene ikke er oppfylt, kan dekning begjæres dersom fullbyrdsloven ellers ville bli vesentlig vanskeliggjort.

Endret ved lov 23 mai 1997 nr. 31 (i kraft 1 jun 1998 iflg. res. 23 maj 1997 nr. 1256).

¹ Jfr. § 4-1 annet ledd.

² Jfr. § 1-8.

³ Jfr. § 1-8 og § 7-20.

⁴ Jfr. pantel. § 6-1.

⁵ Jfr. § 1-8.

⁶ Jfr. § 7-19.

⁷ Jfr. § 4-12.

§ 11-3. Kompetent namsmyndighet

Begjæring om tvangsdekning i fast eiendom og andre realregistrerte formuesgoder enn skip og luftfartøy,¹ skal settes fram for namsretten i den krets der formuesgodet er registrert.

Begjæring om tvangsdekning i skip og luftfartøy skal settes fram for namsretten i den krets der skipet eller luftfartøyet er eller ventes å komme i nær fremtid. Dersom egjæringen gjelder tvangsruk² av norsk skip eller luftfartøy, skal begjæringen isteden settes fram for namsretten ved hjemtinget³ til den som er registrert som eier, eller til en representant som kan motta søksmål på vedkommendes vegne.

¹ Jfr. § 1-8 første ledd.

² Jfr. avsnitt IV.

³ Jfr. § 1-8 femte ledd.

§ 11-4. Hvem begjæringen skal rettes mot

Begjæringen om tvangsdekning skal rettes mot den som er registrert som eier av formuesgodet. Begjæringen kan i tillegg rettes mot den som kan antas helt eller delvis å eie formuesgodet. Har saksøkeren kunnskap om at en annen helt eller delvis eier formuesgodet, skal begjæringen rettes også mot denne.

Dersom formuesgodet er eiet av en annen enn hovedskyldneren for kravet, skal begjæringen rettes også mot hovedskyldneren.

§ 11-5. Kumulasjon

Saksøkeren kan i samme egjæring kreve dekning for flere pantekrav i samme realregistrerte formuesgode.

Det kan i samme begjæring kreves dekning i flere realregistrerte formuesgoder som hefter for samme pantekrav² dersom det kan egjæres dekning i alle formuesgodene i samme krets.³ Under samme vilkår kan det i samme begjæring også kreves dekning etter kapittel 12.

Hefter flere faste eiendommer som ligger i forskjellige kretser for samme pantekrav,² kan det i samme begjæring kreves dekning i alle eiendommene dersom saksøkeren ikke har adgang til å begjære

separat dekning i de enkelte eiendommer. Begjæringen kan i tilfelle settes fram i hvilken som helst av kretsene.

1 Jfr. § 1-8 første ledd.

2 Jfr. paragraf § 1-12.

3 Jfr. § 11-3.

§ 11-6. Begjæringens innhold

Foruten å oppfylle kravene i § 5-2, skal begjæringen opplyse om registerbetegnelse og hvor formuesgodet befinner seg, samt om uregistrerte rettigheter i formuesgodet som saksøkeren kjenner til. Det bør dessuten gis opplysninger om formuesgodets art, størrelse og vedlikehold m.m.

Attest fra realregisteret om eierforholdet og registrerte heftelser legges ved begjæringen. Attesten skal ikke være utstedt mer enn tre måneder før begjæringen settes fram. For tvangsgrunnlag som nevnt i § 11-2 første ledd bokstavene a, b og d må attesten dessuten være utstedt tidligst ved registreringen av panteretten.

§ 11-7. Foreleggelse av begjæringen for saksøkte

Finnes namsretten til begjæringen kan tas til følge, skal begjæringen forkynnes¹ for saksøkte med oppfordring om innen en måned å uttale seg om forhold av betydning for gjennomføringen av tvangsdekningen. Saksøkte skal samtidig gjøres oppmerksom på hvilke kostnader som er påløpt, at ytterligere kostnader vil påløpe dersom dekningen blir gjennomført, og at tvangsdekning kan unngås ved at kravet med renter og kostnader blir betalt innen fristen etter første punktum.²

Dersom tvangsdekning i fast eiendom kan medføre at saksøkte taper retten til nødvendig bolig for seg og sin familie, skal saksøkte gjøres oppmerksom på reglene i dekningsloven³ § 2-10 og på at begjæring om erstatningsbolig må settes fram innen fristen etter første ledd.⁴

Ved tvangssalg av skip eller luftfartøy skal det gis opplysning om forbudet etter § 11-10 første ledd. Forbudet forkynnes også for skipsfører eller luftfartøysjef.⁵

1 Jfr. dl. § 163 a.

2 Jfr. § 6-1 annet ledd, jfr. § 5-12 og 5-17 første ledd.

3 Lov 8 juni 1984 nr. 59.

4 Jfr. § 6-1 annet ledd tredje punktum.

5 Lov 11 juni 1993 nr. 101 § 6-1.

§ 11-8. Foreleggelse av begjæringen for andre

Namsretten kan forkynne¹ underretning som nevnt i § 11-7 for den som kan antas helt eller delvis å eie formuesgodet uten å være saksøkt.

Ved tvangsdekning i fast eiendom som tjener som bolig for saksøktes ektefelle, skal det gis en meddelelse med innhold som nevnt i § 11-7 til ektefellen dersom begjæringen ikke er forkynt for vedkommende etter første ledd. Det samme gjelder andre myndige personer i saksøktes husstand som namsretten kjenner til.²

Namsretten kan varsle sosialkontoret når det er grunn til det.

Namsretten kan forelegge begjæringen for namsmannen til uttalelse om hvordan tvangsdekningen bør gjennomføres og andre forhold av betydning.

1 Jfr. dl. § 163 a.

2 Jfr. dekal. § 2-10.

§ 11-9. Bestutning om å gjennomføre tvangsdekning

Når saksøkte og de som er underrettet etter § 11-8 har uttalt seg, eller fristen for å uttale seg er løpt ut, avgjør namsretten om tvangsdekning skal gjennomføres. En avgjørelse om tvangsbruk¹ treffes ved kjennelse.² Beslutes tvangsbruk, skal retten samtidig fastsette når tvangsbruken skal begynne og treffe avgjørelser som nevnt i §§ 11-55 og 11-56.

Dersom det ved tvangsdekning i fast eiendom er krevet erstatningsbolig etter dekningsloven³ § 2-10, avgjør namsretten ved kjennelse om saksøkeren skal pålegges å skaffe erstatningsbolig. Ved tvangssalg må bud ikke stiftes⁴ før det enten er skaffet en erstatningsbolig som namsretten har godtatt, eller det rettskraftig⁵ er fastslått at saksøkeren ikke har plikt til å skaffe erstatningsbolig. Ved tvangsbruk kan fravikelse ikke kreves før vilkårene etter annet punktum er oppfylt.

Namsretten sørger for at avgjørelse om at tvangsdekning skal gjennomføres, blir anmerket i realregisteret.⁶ Realregisteret skal bekrefte at anmerkningen er registrert og samtidig opplyse om hvem som er hjemmelshaver til formuesgodet. Innhas hjemmelen av en person som ikke er saksøkt og heller ikke tidligere er varslet etter § 11-8 første ledd, skal namsretten varsle vedkommende etter § 11-8 første ledd og deretter avgjøre om tvangsdekningen kan gjennomføres mot vedkommende. Heves saken uten gjennomføring av tvangsdekning, skal retten sørge for at anmerkningen blir slettet straks avgjørelsen er rettskraftig.

Dersom tvangsgrunnlaget er et omsetningsgjeldsbrev⁷ som ikke tidligere er innsendt, skal namsretten pålegge saksøkeren å fremlegge dokumentet. Blir ikke det gjort, skal saken heves.

1 Jfr. avsmitt IV.

2 Jfr. tvml. § 164.

3 Lov 8 juni 1984 nr. 59.

4 Jfr. § 11-30.

5 Jfr. tvml. §§ 161 og 164.

6 Jfr. § 1-8 første ledd.

7 Jfr. lov 17 feb. 1939 nr. 1 § 11.

§ 11-10. Hvor skip og luftfartøy skal være under tvangssalg

Et skip eller luftfartøy som er i rettskretsen når begjæringen om tvangssalg blir forelagt for saksøkte

eller som senere kommer til rettskretsen, må ikke forlate rettskretsen. Et skip eller luftfartøy som er i riket når begjæringen om tvangssalg blir forelagt for saksøkte eller som senere kommer til riket, må ikke forlate riket. Er skipet eller luftfartøyet utenfor riket når tvangssalg besluttes, skal saksøkte i avgjørelsen pålegges å bringe det til et angitt sted i riket. Etter ankomsten dit gjelder forbudet i første punktum. Skip som er i virksomhet på norsk kontinentalsokkel,¹ kan tillates å fortsette virksomheten på sokkelen.

Namsretten kan bestemme at skipet eller luftfartøyet skal være på et nærmere bestemt sted. Namsretten skal i så fall ta skips²- eller flydokumentene³ i forvaring og varsle tollmyndighetene. Namsretten kan oppnevne en tredjeperson til å føre tilsyn med fornuetsgodet og kan også iverksette andre tiltak for å sikre at det ikke flyttes. Etter at saksøkeren har hatt anledning til å uttale seg, kan namsretten tillate at skipet eller luftfartøyet på nærmere vilkår flyttes fra rettskretsen eller settes i virksomhet i eller utenfor riket.

Bud må ikke stadfestes uten at skipet eller luftfartøyet da befinner seg i riket. Dette gjelder likevel ikke for skip som er i virksomhet på norsk kontinentalsokkel.

Pålegg etter paragrafen her skal også forkynnes⁴ for skipsføreren eller luftfartøysjefen.

1 Jfr. lov 21 mai 1963 nr. 12 o g lov 22 mars 1985 nr. 11.

2 Jfr. lov 19 juni 1964 nr. 20 § 6 og sjøl. § 5.

3 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3–12, § 6–7.

4 Jfr. dt. § 163 a.

§ 11–11. Flere begjæringer

Mottar namsretten flere begjæringer om tvangsdekning i samme fornuetsgode, skal alle behandles. En begjæring om tvangsbruk skal likevel ikke tas til følge dersom tvangsbruken vil komme i strid med en tvangsbruk som er besluttet på grunnlag av en panterett med bedre prioritet.

Saksøkeren i et senere besluttet tvangssalg kan kreve å tre inn som saksøker i et tidligere besluttet salg. Et senere besluttet tvangssalg kan ikke gjennomføres på annen måte før et tidligere besluttet tvangssalg i tilfelle er rettskraftig¹ hevet.² Rav om inntøden fremsettes for namsretten, som varsler medhjelperen³ eller den namsmyndighet som skal holde auksjon. En saksøker som har trådt inn etter foreleggelsen etter § 11–29 eller etter auksjonsmøtet, får likevel ikke stilling som saksøker dersom et av budene blir stadfestet.⁴

1 Jfr. § 6–3, jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 6–1 annet ledd, jfr. § 5–17.

3 Jfr. § 11–12.

4 Jfr. § 11–30.

II. Gjennomføring av tvangssalg

§ 11–12. Salgsmåte

Namsretten avgjør på grunnlag av hva som antas å gi størst utbytte om tvangssalget skal gjennomføres med bistand av en medhjelper¹ etter bestemmelsene i dette avsnittet eller om det skal gjennomføres ved en auksjon holdt av namsmyndigheten eller bestemmelsene i avsnitt III.

Ved salg ved medhjelper avgjør namsretten om medhjelperen skal motta og utbetale kjøpesummen, eller om namsretten skal gjøre det. Mottar medhjelperen kjøpesummen, skal den holdes adskilt fra medhjelperens egne midler.

Ved salg ved medhjelper av fast eiendom i lensmannsdistrikt oppnevnes i alminnelighet namsmannen som medhjelper.

1 Jfr. § 2–10.

§ 11–13. Nærmere om salg ved medhjelper

Medhjelperen¹ bør rådføre seg med partene, rettighetshaverne og namsretten i viktige spørsmål som angår gjennomføring av salget. Spørsmål om lovligheten av bestemte salgsvilkår kan medhjelperen la utstå til budene forelegges for namsretten.² Når partene ber om det, kan medhjelperen oppta forhandlinger med sikte på å unngå tvangssalg.

Dersom medhjelperen kommer til at en annen fremgangsmåte enn salg gjennom medhjelperen sannsynligvis vil gi større utbytte, skal namsretten underrettes. Medhjelperens krav på godtgjørelse³ dekkes etter § 11–36 annet ledd, selv om tvangssalget gjennomføres på annen måte.

1 Jfr. § 11–12, jfr. § 2–10.

2 Jfr. § 11–29.

3 Jfr. § 2–10.

§ 11–14. Fravikelse av fast eiendom

Er det nærliggende fare for at en fast eiendom ellers vil bli forringet¹ eller salgsarbeidet vanskeliggjort,² kan namsretten etter begjæring fra saksøkeren eller en annen panthaver ved kjennelse³ bestemme at eiendommen skal fravikes. Namsrettens kjennelse er tvangsgrunnlag for fravikelse etter kapittel 13. § 13–6 gjelder ikke.

Flytter ikke saksøkte frivillig, må den som har begjært fravikelse, forskuttere utgiftene til gjennomføring av fravikelsen innen en frist medhjelperen fastsetter. Medhjelperen begjærer fravikelse etter kapittel 13. For utgiftene til fravikelsen har panthaveren panterrett som bestemt i panteloven § 1–5 bokstav a og får stilling som saksøker under tvangssalget. Selv om panthaveren har bedre prioritet, kan denne ikke begjære stadfestelse uten at budet dekker alle heftelser med bedre prioritet enn den best prioriterte av den opprinnelige saksøker og saksøkere som har trådt inn etter § 11–11.⁴ Panthaveren kan heller ikke begjære stadfestelse⁵ før det er skaffet en erstatningsbolig som namsretten har godtatt, dersom den opprinnelige saksøkeren og i tilfelle dessuten også saksøkere som er trådt inn etter § 11–11, er pålagt å skaffe erstatningsbolig.⁶

Er det krevet erstatningsbolig, kan fravikelse ikke gjennomføres før det enten er skaffet en erstatningsbolig som namsretten har godtatt, eller det rettskraftig er fastslått at saksøkeren ikke har plikt til å skaffe erstatningsbolig.⁶

1 Jfr. § 11-15.

2 Jfr. § 5-9 annet ledd, jfr. § 6-1 annet ledd, jfr. 11-25.

3 Jfr. tvinkl. § 164.

4 Jfr. § 11-20.

5 Jfr. § 11-28.

6 Jfr. § 11-9 annet ledd, jfr. dekol. § 2-10.

§ 11-15. Omsorg for formuesgodet

Medhjelperen skal så langt det er mulig påse at formuesgodet ikke forringes under salget. Dersom det er behov for tiltak som ikke kan utsettes uten fare for skade på formuesgodet, eller for tiltak som det er naturlig å foreta forut for salg for å bedre prisen, som rydding, rengjøring og enkelt vedlikehold, skal medhjelperen varsle saksøkeren og andre panthavere som kan tenkes å ville begjære tiltaket. Etter begjæring fra en panthaver kan medhjelperen iverksette tiltaket. Utgiftene til tiltaket skal førskutteres av den som har begjært det iverksatt, § 11-14 annet ledd tredje til femte punktum gjelder tilsvarende. Om oppbevaring av løsøre som fjernes gjelder § 13-11 annet til fjerde ledd tilsvarende.

Medhjelperen kan iverksette tiltak som nevnt i første ledd selv om ingen panthaver har begjært det eller forskutter utgiftene. Medhjelperen kan kreve sine utgifter dekket av kjøpesummen i samsvar med § 11-36 annet ledd fjerde punktum og har rett til å begjære stadfæstelse i samme utstrekning som om utgiftene var dekket av en panthaver, jf. § 11-14 annet ledd fjerde og femte punktum.

Finner medhjelperen under tvangssalg av fast eiendom at eiendommen bør fravikes, gir medhjelperen underretning til namsretten, saksøkeren og andre panthavere som kan tenkes å ville begjære fravikelse. Finner medhjelperen under tvangssalg av skip og luftfartøy at skipet eller luftfartøyet bør settes fast, gir medhjelperen underretning til namsretten og saksøkeren.

1 Jfr. § 11-28.

§ 11-16. Varsling av parter og rettighetshavere

Medhjelperen skal så langt det er mulig straks underrette partene, personer som er varslet etter § 11-8, og kjente rettighetshavere om tvangssalget.

Saksøkte skal oppfordres til innen en frist fastsatt av medhjelperen å opplyse om det finnes rettigheter i formuesgodet som ikke går fram av realregisteret,² og om det finnes tilbehørgjenstander som eies av andre eller som er beheftet særskilt. Unnlater saksøkte å opplyse om slike heftelser som saksøkte kjenner til, blir saksøkte ansvarlig overfor rettighetshaveren og kjøperen for tap unnlåtelsen medfører.

Saksøkeren og andre panthavere skal oppfordres til innen en frist fastsatt av medhjelperen å gi opplysning om størrelsen av pantekravet med renter og kostnader. En panthaver som unnlater å gi slike opplysninger innen fristen, er ansvarlig for økning i godtgjørelsen til medhjelperen som skyldes merarbeid som følge av unnlåtelsen. Ved fordelingen av kjøpesummen³ dekkes økningen av panthaverens del av kjøpesummen.

Andre rettighetshavere skal oppfordres til å gi de opplysninger som trengs for utarbeidelsen av salgsoppaven⁴ og utkast til fordelingskjennelse.⁵

I underretningen skal medhjelperen gjøre oppmerksom på følgen av å unnlate å gi opplysninger.

Endret ved lov 11 mars 1994 nr. 3.

1 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-5(1).

2 Jfr. § 1-8 første ledd.

3 Jfr. § 11-36.

4 Jfr. § 11-24.

5 Jfr. § 11-29 første ledd bokstav f.

§ 11-17. Innhentning av opplysninger

Medhjelperen skal forberede salget ved å foreta slike undersøkelser og å innhente slik dokumentasjon som er vanlig ved frivillig omsetning gjennom megler.¹ Innhentet dokumentasjon skal være tilgjengelig for parter og rettighetshavere på medhjelperens kontor. For kjøpsinteresserte skal innhentet dokumentasjon være tilgjengelig som vanlig ved frivillig omsetning.

1 Jfr. lov 16 juni 1989 nr. 53 kap. 3.

§ 11-18. Salg av tilbehør, ideell del m m

Salget skal omfatte både hovedgjenstanden og tilhørende ting og rettigheter som omfattes av pantedretten. Selv om saksøkeren bare har pant i en ideell del av formuesgodet, kan namsretten beslutte at salget skal omfatte hele formuesgodet dersom det blir gitt samtykke av saksøkte eller en annen sameier som har rett til å kreve sameiet oppløst ved tvangssalg.¹

Salg av fast eiendom skal også omfatte driftstilbehør² som saksøkeren har panterett³ i. Saksøkeren kan likevel i begjæringen kveie at eiendommen skal selges uten driftstilbehøret dersom de bedre prioriterte panthavere ikke har pant i driftstilbehøret og det må antas at samlet salg vil redusere saksøkerens eller etterstående panthaveres dekningsmulighet. Skal eiendommen selges uten driftstilbehøret, kan saksøkeren innen en frist som medhjelperen setter, kreve at også driftstilbehøret selges under forfølgningen. Selges eiendommen og driftstilbehøret sammen, fordeles hele kjøpesummen under ett.

Den som har panterett i en fast eiendom mød prioritert etter saksøkerens krav, og i tillegg panterett i driftstilbehør som ikke omfattes av bedre prioriterte panthaverens panterett, kan kreve at salget skal omfatte også driftstilbehøret. Begjæring må fremsettes så tidlig at medhjelperen kan avvertre samlet salg av eiendommen og tilbehøret. Hele kjøpesummen fordeles i tilfelle under ett.

Annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for lagrede reservedeler som omfattes av panterett i luftfartøy når reservedelene befinner seg i riket.⁴

1 Jfr. lov 18 juni 1965 nr. 6 § 15.

2 Jfr. § 8-1 – annet ledd.

3 Jfr. pantel. § 3-4.

4 Jfr. lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-23.

§ 11-19. *Salg av flere formuesgoder*

Når det under tvangssalg skal selges flere realregistrerte formuesgoder, skal formuesgodene selges enkeltvis. Ved tvangssalg av en fast eiendom som er blitt oppdelt i flere faste eiendommer¹ etter at pantekravet ble stiftet, kan eiendommene selges under ett når det gir størst utbytte.

Når formuesgodene selges enkeltvis og det er mulig at saksøkeren vil få full dekning uten at alle selges,² skal namsretten fastsette en rekkefølge for salgene. Formuesgoder som tilhører hovedskyldneren, skal selges først. Ved tvangssalg av en fast eiendom som er blitt oppdelt etter at pantekravet ble stiftet, selges av eiendommer som tilhører andre enn hovedskyldneren, fortrinnsvis de sist utskilte eiendommene først.

Er en fast eiendom blitt oppdelt i flere faste eiendommer etter at pantekravet ble stiftet, og enkelte av eiendommene tilhører hovedskyldneren for pantekravet, kan namsretten avvise en begjæring om tvangssalg av bare enkelte av eiendommene dersom den ikke omfatter hovedskyldnerens eiendommer.

1 Jfr. lov 23 juni 1978 nr. 70.

2 Jfr. § 5-10 annet ledd jfr. § 6-1 annet ledd.

§ 11-20. *Forholdet til bedre prioriterte heftelser*

Salget kan bare gjennomføres dersom alle heftelser med bedre prioritet¹ enn saksøkerens krav blir dekket. For beregning av foranstående pengeheftelser gjelder § 11-36 annet og tredje ledd tilsvarende. Lovbestemt pant² tas det bare hensyn til i den utstrekning det er klart at kravet består. Foranstående heftelser som ikke er pengeheftelser, skal overtas av kjøperen utenfor kjøpesummen.

Dersom medhjelperen mener at det ikke kan oppnås bud som tilfredsstillende første ledd, skal medhjelperen underrette saksøkeren og namsretten. I underretningen skal det opplyses om at innsigelser mot at saken heves, må fremsettes direkte for namsretten innen to uker fra avsendelsen av underretningen. Etter utløpet av fristen skal namsretten heve saken dersom den finner det klart at det ikke kan oppnås bud som tilfredsstillende første ledd.

1 Jfr. pantel. § 1-13.

2 Jfr. pantel. § 6-1 og sjøl. § 51.

§ 11-21. *Forholdet til heftelser med samme eller dårligere prioritet*

Pengeheftelser med prioritet ved siden av eller etter saksøkerens krav, dekkes etter prioritet så langt kjøpesummen rekker.

Andre heftelser enn pengeheftelser som har prioritet ved siden av eller etter saksøkerens krav, overtas av kjøperen utenfor kjøpesummen hvis den ikke er satt til side. Heftelsen skal settes til side i den utstrekning det er nødvendig for å gi dekning til heftelser med bedre eller lik prioritet. Den settes til side ved at bud stadfestes¹ etter at det ved foreleggelsen av bud m m for rettighetshaverne er opplyst at heftelsen skal settes til side, jf § 11-29 første ledd bokstav d. Så langt kjøpesummen rekker, har retti hetsbaveien etter prioritet krav på erstatning for heftelsens verdi. For å avklare om formuesgodet kan bli solgt med plikt for kjøperen til å overta heftelsen, kan medhjelperen innhente alternative bud.

1 Jfr. § 11-30.

§ 11-22. *Det personlige ansvar for heftelsen*

Har saksøkte personlig ansvar for en heftelse som fortsatt skal bestå, blir også kjøperen personlig ansvarlig. Når fordringshaveren godkjenner kjøperen som ny skyldner, blir saksøkte fri sitt ansvar i samme omfang.¹

1 Sml. pantel. § 2-7.

§ 11-23. *Utøvelse av forkjøpsrett*

En forkjøpsrett som ikke er satt til side etter § 11-21 annet ledd, kan gjøres gjeldende når stadfestelseskjennelsen er rettskraftig.¹ En forkjøpsrett som gjøres gjeldende, er uten innvirkning på tvangssalgskjøperens rettigheter og plikter i henhold til tvangssalg.

1 Jfr. § 11-34.

§ 11-24. *Salgsoppgave*

Medhjelperen skal utforme en skriftlig salgsoppgave om formuesgodet som gis til kjøpsinteresserte før bud inngis. Oppgaven skal så langt det er mulig inneholde de opplysninger som det er vanlig å gi ved frivillig omsetning gjennom megler.¹ Har medhjelperen ikke hatt anledning til å innhente bestemte opplysninger eller til å kontrollere dem, skal det gis opplysning om grunnen til det.

Salgsoppgaven skal opplyse om at salget er et tvangssalg, og om at kjøperen har begrenset adgang til å påberope mangler.² Videre skal det gå fram hvem kjøpesummen skal betales til.³ Det skal fastsettes hvem som skal bære utgiftene ved tilredelsen og overtakelsen av formuesgodet. Det skal opplyses om heftelser som ikke er pengeheftelser og som fortsatt skal bestå. Krever erverv av formuesgodet konsesjon,⁴ skal det opplyses at kjøperen bærer risikoen for at konsesjon blir gitt.⁵ For odelselssalgsoppgaver⁶ skal det opplyses at kjøperen bærer risikoen for odelsløsning.

Salgsoppgaven skal for øvrig gi de nødvendige opplysninger om salgsordningen etter denne loven og dessuten inneholde eventuelle utfyllende salgsvilkår som medhjelperen har fastsatt.

1 Jfr. lov 16 juni 1989 nr. 53 § 3-6.

2 Jfr. § 11-39 til § 11-41.

3 Jfr. § 11-12 annet ledd.

4 Jfr. lov 14 des 1917 nr. 16 og lov 31 mai 1974 nr. 19.

5 Sml. § 11-44 tredje ledd.

6 Jfr. lov 28 juni 1974 nr. 58.

§ 11-25. Avertering, visning og sikkerhet for bud

Medhjelperen skal avertere formuesgodet på den måte som er vanlig ved frivillig omsetning gjennom megler. Kjøpsinteresserte skal gis adgang til å besiktige formuesgodet i samsvar med vanlig praksis ved frivillig omsetning, jf § 5-9 annet ledd.¹

Medhjelperen kan kreve at en byder legger fram en finansieringsplan. Finner ikke medhjelperen planen tilfredsstillende, kan medhjelperen pålegge byderen å stille sikkerhet² for budet innen en frist medhjelperen fastsetter. Gjør ikke byderen det, kan budet settes ut av betraktning.

¹ Jfr. § 11-14.

² Jfr. § 3-6.

§ 11-26. Budenes bindende virkning

Det kan bare tas hensyn til bud som er bindende for byderen i minst seks uker. Med partenes og rettighetshavernes samtykke kan det likevel tas hensyn til bud med bindingstid ned til to uker. Et bud som ikke lenger er bindende, kan bare stadfestes¹ dersom byderen samtykker. Et bud er ikke bindende for byderen når det følger av alminnelige avtalerettslige regler at byderen er ubundet.

Stadfester namsretten et bud, løses samtidig andre bydere fra sine bud. Nekter namsretten ved kjøpelse å stadfeste noe bud, løses samtlige bydere fra sine bud. En byder løses dessuten fra sitt bud dersom saksøkeren gir avkall på adgangen til å begjære det stadfestet.²

¹ Jfr. § 11-30.

² Jfr. § 11-28 fjerde ledd.

§ 11-27. Betalingsfrist og oppgjørsgdag

Kjøpesummen skal betales innen en oppgjørsgdag som er tre måneder regnet fra den dag medhjelperen forelegger bud m m for rettighetshaverne og namsretten etter § 11-29. Betalingsplikten inntre likevel ikke før to uker etter at stadfestelseskjennelsen er rettskraftig.¹ Del av kjøpesummen som etter fordelingskjennelsen² dekker en pengeheftelse som kjøperen skal overta etter avtale med rettighetshaveren, innbetales ikke. Kjøpesummen plasseres til best mulig rente i norsk bank inntil den utbetales.

Betales hele eller en del av kjøpesummen etter oppgjørsgdagen, men innen to uker etter at stadfestelsen er rettskraftig, betales et tillegg på 10 pst. årlig rente. Betales ikke kjøpesummen, eventuelt med tillegg av renter etter første punktum, innen betalingsfristen etter første ledd, gjelder § 11-32.

¹ Jfr. § 11-34.

² Jfr. § 11-36.

§ 11-28. Saksøkerens begjæring om stadfestelse av bud

Når medhjelperen har mottatt ett eller flere bud som bør godtas, skal medhjelperen straks forelegge budene for saksøkeren med spørsmål om saksøkeren vil begjære noen av dem stadfestet.¹ Foruten for den opprinnelige saksøkeren skal budene forelegges for den som har trådt inn som saksøker etter § 11-11, og den som har stilling som saksøker etter §§ 11-14 eller 11-15. Saksøkeren skal snarest mulig underrette medhjelperen om stadfestelse begjæres eller om grunnen til at stadfestelse ikke begjæres.

Saksøkeren må ikke uten saklig grunn begjære stadfestelse av et bud når et høyere bud kan stadfestes. Saksøkeren må heller ikke uten saklig grunn forbigå bud fra en etterstående pantlaver som har gitt likt bud med en annen. Er saksøkeren i tvil om hvilket av flere bud som skal velges, kan saksøkeren overlate valget mellom disse til namsretten.

Dersom saksøkeren har begjært tvangssalg for flere pantekav, skal det opplyses hvilket krav som er grunnlag for begjæringen om stadfestelse.

En begjæring om stadfestelse kan trekkes tilbake inntil budet er stadfestet.

Unnlater saksøkeren å begjære stadfestelse i tide, eller oppgir saksøkeren en grunn for ikke å begjære stadfestelse som medhjelperen mener ikke er rimelig, skal medhjelperen straks varsle saksøkeren om forholdet. Unnlater saksøkeren deretter å begjære stadfestelse innen en kort frist medhjelperen har fastsatt, skal medhjelperen underrette namsretten og samtidig varsle saksøkeren om at innsigelser mot at saken heves, må fremsettes direkte for namsretten innen to uker fra avsendelsen av varselet. Etter utløpet av fristen skal namsretten heve saken dersom saksøkeren ikke hadde rimelig grunn for ikke å begjære stadfestelse.

¹ Jfr. § 11-30.

§ 11-29. Foreleggelse av bud m m for rettighetshaverne og namsretten

Dersom saksøkeren begjærer bud stadfestet,¹ skal medhjelperen sende namsretten, partene, kjente rettighetshavere og bydere som har gitt bud som er begjært stadfestet, skriftlig melding med:

- opplysning om hvem som er saksøker og hvilket krav² tvangssalget er begjært for,
- opplysning om hvilket bud som er begjært stadfestet og om det er stilt eller krevet sikkerhet for budet,
- gjenpart av salgsoppgaven,³
- fortegnelse over heftelser som ikke er pengeheftelser og som skal settes til side,⁴
- opplysning om hvorvidt høyere bud enn det som er begjært stadfestet, er avvist på grunn av manglende sikkerhet⁵ eller andre forhold, og
- utkast til kjennelse om fordelingen av kjøpesummen.⁶

I underretningen skal det opplyses om at innsigelser mot stadfestelse eller mot utkastet til fordelingskjennelse må være kommet fram til namsretten innen to uker fra avsendelsen av underretningen.

Dersom medhjelperen finner at et bud som bare er bindende i kort tid⁷ bør godtas, kan bud m m forelegges for rettighetshaverne og namsretten samtidig som budet forelegges for saksøkeren med forespørsel om begjæring om stadfestelse.⁸ I underretningen til rettighetshaverne og namsretten skal det opplyses at saksøkeren ikke har vært forelagt budet tidligere, og dessuten gis opplysninger som nevnt i første ledd bokstav

b om budet og opplysninger som nevnt i første ledd bokstav e om andre bud. Saksøkeren skal snarest mulig underrette både medhjelperen og namsretten om budet begjæres stadfestet.

1 Jfr. § 11-28.

2 Jfr. § 11-28 tredje ledd.

3 Jfr. § 11-24.

4 Jfr. § 11-21 annet ledd.

5 Jfr. § 11-25 annet ledd.

6 Jfr. § 11-36.

7 Jfr. § 11-26.

8 Jfr. § 11-28.

§ 11-30. Namsrettens stadfestelse

Etter at fristen for å fremsette innvendinger mot stadfestelse er utløpt, skal namsretten ved kjennelse¹ snarest mulig avgjøre om bud skal stadfestes.

Retten skal nekte et bud stadfestet dersom:

- det er sannsynlig at fornyede salgsforsøk vil lede til større utbytte,
- budet ikke dekker samtlige heftelser med bedre prioritet enn saksøkerens krav,²
- budet ikke er bindende for byderen etter alminnelige avtalerettslige regler,
- saksøkte har oppfylt saksøkerens krav, eller saken av annen grunn skal heves etter § 5-17 jf § 6-1,
- budet er inngitt i strid med § 2-11,
- det foreligger en annen feil som ikke er avhjulpet og som ikke settes ut av betraktning etter § 5-6 annet ledd, når feilen åpenbart har hatt betydning for salget.

Nekter retten stadfestelse, skal saken heves dersom nektelsen skyldes forhold som ikke kan avhjelpest eller retten finner det klart at det ikke kan oppnås bud som dekker samtlige heftelser med bedre prioritet enn saksøkerens krav. Saken skal også heves dersom begjæringen om stadfestelse trekkes tilbake uten rimelig grunn.

Ved stadfestelse av bud ved tvangs salg av tillatelser som er registrert i Petroleumsregisteret,³ skal det i stadfestelseskjennelsen tas inn som betingelse for ervervet at byderen får konsesjon.⁴ Har ikke byderen fått konsesjon innen tre måneder fra stadfestelseskjennelsen, kan partene, rettighetshaverne og byderen begjære at namsretten ved kjennelse tar stilling til om stadfestelseskjennelsen skal oppheves. Virkningene av stadfestelsen etter § 11-31 og byderens plikt til å betale kjøpesummen inntreffer først når konsesjon er gitt.

Endret ved lov 8 jan 1993 nr. 20.

1 Jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 11-20.

3 Lov 22 mars 1985 nr. 11.

4 Jfr. lov 22 mars 1985 nr. 11 § 61.

§ 11-31. Virkningene av stadfestelsen

Når et bud er stadfestet,¹ overtar kjøperen risikoen for formuesgodet² på oppgjørsdagen.³ Når kjøperen dessuten har betalt kjøpesummen, eventuelt med tillegg av renter,⁴ blir kjøperen eier av formuesgodet og overtar retten til avkastningen. Tiltrer kjøperen formuesgodet før oppgjørsdagen⁵ etter annet ledd, blir kjøperen eier og overtar risikoen og retten til avkastningen på det tidspunkt formuesgodet tilføres.

Dersom det er fare for at saksøkte urettmessig vil forføyde over formuesgodet til skade for kjøperen, kan namsretten på begjæring ved kjennelse⁶ beslutte at kjøperen skal få tilføre formuesgodet før oppgjørsdagen straks kjøpesummen er betalt. Dersom formuesgodet allerede er fraveket, kan medhjelperen på begjæring bestemme at kjøperen skal få tilføre formuesgodet straks kjøpesummen er betalt.

Når kjøperen er blitt eier av formuesgodet, kan kjøperen på grunnlag av stadfestelseskjennelsen og uten gebyr begjære tvangsfullbyrdelse etter kapittel 13 dersom saksøkte eller en person som er varslet etter § 11-8 første ledd, ikke frivillig fraviker formuesgodet. Det samme gjelder når kjøperen er gitt adgang til å tilføre formuesgodet før oppgjørsdagen, og kjøpesummen er betalt.

Når kjøperen er blitt eier, faller samtlige pengeheftelser i formuesgodet bort unntatt pengeheftelser som kjøperen skal overta etter avtale med rettighetshaveren. Fra samme tidspunkt bortfaller heftelser som er satt til side etter § 11-21 annet ledd.

1 Jfr. § 11-30.

2 Jfr. lov 13 mai 1988 nr. 27 § 12.

3 Jfr. § 11-27.

4 Jfr. § 11-27 annet ledd.

5 Jfr. § 11-27.

6 Jfr. tvml. § 164.

§ 11-32. Mislighold fra kjøper

Dersom kjøpesummen ikke blir betalt innen betalingsfristen,¹ plikter kjøperen å betale forsinkelsesrente etter lov om renter ved forsinket betaling m.m.² § 3 første ledd første punktum.

● **veisitter** kjøperen betalingsfristen, skal medhjelperen, eller namsretten dersom den skal motta kjøpesummen,³ straks varsle kjøperen om at kjøpet vil bli hevet dersom kjøpesummen med renter ikke er betalt innen en frist på minst to uker. Oversittes denne fristen, skal namsretten ved kjennelse⁴ oppheve stadfestelseskjennelsen⁵ og deretter undertrette medhjelperen om at salget skal forsettes. Ved opphevelsen faller kjennelsen om fordelingen av kjøpesummen⁶ bort.

Er formuesgodet gått tapt eller blitt skadet etter at kjøperen overtok risikoen for det,⁷ plikter kjøperen å ersatte tap som skyldes at kjøperen ikke har holdt formuesgodet forsikret mot brann og annen tingsskade i den utstrekning det er vanlig. Blir salg gjennomført etter opphevelsen, er kjøperen ansvarlig for forskjellen overfor rettighetshavere som fikk bedre dekning etter den første fordelingskjennelsen enn etter den siste,

dersom ikke misligholdet skyldtes en uforutsett hindring utenfor kjøperens kontroll. Krav mot kjøperen etter dette ledd gjøres gjeldende ved søksmål for de alminnelige domstoler. Søksmålet kan reises i den rettskrets der tvangssalget er gjennomført.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 83.

- 1 Jfr. § 11-27.
- 2 Lov 17 des 1976 nr. 100.
- 3 Jfr. § 11-12 annet ledd.
- 4 Jfr. tvml. § 164.
- 5 Jfr. § 11-30.
- 6 Jfr. § 11-36.
- 7 Jfr. § 11-31.

§ 11-33. *Ustedelse av skjøte*

Når kjøperen er blitt eier av formuesgodet¹ og stadfestelseskjennelsen er blitt rettskraftig,² skal namsretten på kjøperens begjæring utstede skjøte. Skjøtet skal opplyse om pengeheftelser som skal bli stående.³ Det skal videre inneholde en fortegnelse over heftelser som er satt til side etter § 11-21 annet ledd. Er det begjært oppreisning⁴ mot oversittelse av fristen for å påanke stadfestelseskjennelsen⁵ før skjøte er utstedt, skal utstedelsen utstå til angrepet er rettskraftig avgjort.

Kjøperen og medhjelperen kan avtale at medhjelperen skal begjære skjøte utstedt, og at namsretten skal sende det til medhjelperen. Avtalepart som sikrer lån gitt til kjøperen for erverv av formuesgodet, som medhjelperen har besørget registrert og som er registrert samme dag som skjøtet, går foran alle andre rettsstiftelser som utledes fra kjøperen uansett når de er registrert. Ved tvangssalg av skip gjelder dessuten sjøløven § 24 tredje ledd tredje punktum.

- 1 Jfr. § 11-31.
- 2 Jfr. § 11-34, jfr. tvml. § 164.
- 3 Jfr. § 11-31 fjerde ledd.
- 4 Jfr. dl. § 153.
- 5 Jfr. § 11-34.

§ 11-34. *Rettsmiddel mot stadfestelsen*

En kjennelse som stadfester et bud, kan angripes ved anke.¹ Anke kan bare grunnes på at budet ikke skulle ha vært stadfestet etter § 11-30 annet ledd bokstavene b til f. Anke kan ikke grunnes på innvendinger mot stadfestelse som ikke har vært fremsatt for namsretten. Anke kan likevel grunnes på nye innvendinger dersom det ikke kan legges den ankende til last at innvendingen ikke ble fremsatt tidligere, eller særlige omstendigheter taler for det.

Ankefristen er en måned regnet fra avsigelsen.² Det kan ikke begjæres oppreisning³ for oversittelse av ankefristen etter at skjøte er registrert eller kjøpesummen er utbetalt. Begjæres det oppreisning etter at skjøte er utstedt, skal namsretten straks sørge for at det anmerkes i realregisteret⁴ at stadfestelsen er angrepet.

Ankerett har partene, personer som er varslet etter § 11-8 første ledd, kjøperen og rettighetshavere med en rett som salget har grepet inn i. Ankesmotpart er enhver annen som er part eller kjøper.

Dersom stadfestelsen av et bud blir opphevet, faller en kjennelse om fordelingen av kjøpesummen⁵ bort.

Endret ved lov 11 mars 1994 nr. 3.

- 1 Jfr. tvml. kap. 25.
- 2 Se lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-50 tredje ledd.
- 3 Jfr. dl. § 153.
- 4 Jfr. § 1-8 første ledd.
- 5 Jfr. § 11-36.

§ 11-35. *Oppgjøret ved opphevelse av stadfestelsen*

Dersom stadfestelsen oppheves etter anke, bortfaller virkningene av stadfestelsen¹ når opphevelsen er rettskraftig.²

Oppheves stadfestelsen etter at kjøperen har tiltrådt formuesgodet,³ skal formuesgodet tilbakeføres. På grunnlag av opphevelsen kan det begjæres tvangsfullbyrdelse etter kapittel 13 dersom kjøperen ikke frivillig fraviker formuesgodet.

Oppheves stadfestelsen etter at kjøpesummen er betalt, dekkes lån som skulle ha vært sikret etter § 11-33 annet ledd, før resten av kjøpesummen med renter etter §§ 11-27 og 11-32 betales tilbake til kjøperen. Kjøpesummen tilbakebetales ikke før formuesgodet i tilfelle er tilbakeført.

Kjøperen kan kreve dekning for forsvarlige kostnader til forsikring og omsorg for formuesgodet. Er formuesgodet gått tapt eller blitt skadet etter at kjøperen har overtatt risikoen for det,⁴ plikter kjøperen å erstatte tap som skyldes at kjøperen ikke har holdt det forsikret mot brann eller annen tingsskade i den utstrekning det er vanlig. Er formuesgodet gått tapt eller blitt skadet etter at kjøperen har tiltrådt, er kjøperen ansvarlig for tap som skyldes at kjøperen har forsømt å dra slik omsorg for formuesgodet som er rimelig etter forholdene.

Har kjøperen mottatt avkastning eller hatt vesentlig nytte av formuesgodet, plikter kjøperen å betale rimelig vederlag for fordelene.

Krav etter fjerde og femte ledd avgjøres av namsretten ved kjennelse⁵ dersom kravene kan avregnes i kjøperens krav på tilbakebetaling av kjøpesummen eller i krav som avregnes i tilbakebetalingskravet. For øvrig gjøres krav etter fjerde og femte ledd gjeldende ved søksmål for de alminnelige domstoler. Søksmålet kan reises i den rettskrets der tvangssalget er gjennomført.

- 1 Jfr. § 11-31.
- 2 Jfr. tvml. § 161.
- 3 Jfr. § 11-31.
- 4 Jfr. § 11-31.
- 5 Jfr. tvml. § 164.

§ 11-36. Fordelingen av kjøpesummen

Namsretten skal ved kjennelse¹ fastsette fordelingen av kjøpesummen. Fordelingskjennelsen kan avsies samtidig med stadfestelseskjennelsen,² og skal senest avsies innen en uke etter at stadfestelsen er blitt rettskraftig.³

Rettsgebyret⁴ og godtgjørelse til medhjelperen⁵ dekkes forlods av kjøpesummen. Det samme gjelder kostnader ved kjøperens tiltredelse og overtakelse av formuesgodet som kjøperen ikke skal bære selv. Etter prioritet dekkes deretter pengeløfter og erstatning for ikke-pengeheftelser som er satt til side etter § 11-21 annet ledd. Medhjelperens krav etter § 11-15 annet ledd dekkes foran saksøkerens krav. Heftelsene med renter og kostnader beregnes etter kravens størrelse på oppgjørsdagen.⁶

Den del av kjøpesummen som dekker et uløst krav, skal i kjennelsen avsettes til dekning av kravet. Til dekning av et omstridt eller usikkert krav kan det avsettes en del. Når det kan avgjøres hvordan den avsatte delen av kjøpesummen skal fordeles, avsier retten på begjæring fordelingskjennelse om fordelingen av denne delen.

1 Jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 11-30.

3 Jfr. tvml. § 164.

4 Jfr. lov 17 des 1982 nr. 86 kap. 4.

5 Jfr. § 2-10.

6 Jfr. § 11-27.

§ 11-37. Rettsmiddel mot fordelingen

Fordelingskjennelsen kan angrpes ved anke og gjenopptakelse.¹ Endres fordelingen etter at kjøpesummen er utbetalt, skal de som har fått for meget utbetalt, pålegges å betale det de har fått for meget, til de berettigede. Den som har mottatt betaling i god tro, kan likevel ikke pålegges slik betaling.

1 Jfr. tvml. kap. 25 og 27.

§ 11-38. Utbetaling av kjøpesummen

Salget avsluttes ved at kjøpesummen utbetales til de berettigede. Kjøpesummen skal utbetales når både fordelingskjennelsen og stadfestelseskjennelsen er rettskraftige.¹ Selv om fordelingskjennelsen er angrepet,² skal kjøpesummen utbetales i den utstrekning fordelingen ikke er angrepet. Er det påløpt renter av kjøpesummen,³ får de berettigede del i rentene etter den enkeltes forholdsmessige del i kjøpesummen. Er det egjært oppreisning⁴ mot oversittelse av fristen for å pånke stadfestelseskjennelsen før kjøpesummen er utbetalt, skal utbetalingen utstå til angrepet er rettskraftig avgjort.

For pantekrav som er knyttet til et verdipapir,⁵ skal det ikke utbetales del av kjøpesummen før panthaveren har fremlagt dokumentet. Ved utbetaling skal løpet noteres på dokumentet. Gir dokumentet uttrykk for at kravet er sikret ved panterett i formuesgodet, skal det også noteres at panteretten er falt bort som følge av tvangssalg.

1 Jfr. § 11-30 og § 11-36, jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 11-37.

3 Jfr. § 11-27.

4 Jfr. dl. § 153.

5 Jfr. § 1-3 tredje ledd.

§ 11-39. Mangler

En mangel foreligger når:

- formuesgodet ikke svarer til opplysninger om vesentlige forhold som medhjelperen har gitt, og som kan antas å ha innvirket på kjøpet,
- medhjelperen har forsømt å gi opplysning om vesentlige forhold som denne måtte kjenne til og som kjøperen hadde grunn til å regne med å få, såfremt unnlatelsen kan antas å ha innvirket på kjøpet, eller
- formuesgodet er i vesentlig dårligere stand enn kjøperen hadde grunn til å regne med.

Dersom formuesgodet har mangler, kan kjøperen kreve prisavslag.¹ Kjøperen kan ikke heve kjøpet på grunn av mangler. Erstatning kan bare kreves av medhjelperen dersom denne har utvist skyld eller det foreligger annet særskilt rettsgrunnlag. Krav om prisavslag eller erstatning gjøres gjeldende ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten eller for de alminnelige domstoler. Ved søksmål om prisavslag saksøkes de som har fått del i den del av kjøpesummen som rammes av prisavslaget.

Kjøpesummen må betales selv om prisavslag kreves. Dersom kjøperen krever at den del av kjøpesummen som rammes av kravet om prisavslag, ikke skal utbetales til de berettigede, skal denne delen av kjøpesummen holdes tilbake hvis ikke namsretten finner kravet om prisavslag åpenbart grunnløst. Dersom kjøperen ikke har reist søksmål om prisavslag innen to måneder regnet fra forfallstidspunktet for kjøpesummen,² skal den tilbakeholdte del av kjøpesummen ikke lenger holdes tilbake.

1 Jfr. lov 3 juli 1992 nr. 93 § 4-12.

2 Jfr. § 11-27.

§ 11-40. Rettsmangel

Dersom formuesgodet før tvangssalg helt eller delvis var eiet av en person som ikke var saksøkt og heller ikke ble varslet etter § 11-8 første ledd, er vedkommendes eiendomsrett fortsatt i behold hvis ikke eiendomsretten er falt bort ved registrering av skjøtet etter alminnelige regler om godtroervert.¹ Tvist om eiendomsretten avgjøres ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten eller for de alminnelige domstoler.

Dersom kjøperen må gi fra seg formuesgodet, kan denne av enhver som har fått del i kjøpesummen, kreve tilbake det vedkommende har fått. Kjøperen kan ikke heve kjøpet på grunn av rettsmangelen. Erstatning kan bare kreves av medhjelperen dersom denne har utvist skyld eller det foreligger annet særskilt rettsgrunnlag. Krav på tilbakebetaling eller erstatning gjøres gjeldende ved søksmål. Søksmålet reises for namsretten eller for de alminnelige domstoler.

Kjøpesummen må betales selv om det er fare for at kjøperen må gi fra seg formuesgodet til en tredjeperson etter første ledd. Dersom kjøperen krever at kjøpesummen ikke skal utbetales til de berettigede, skal kjøpesummen holdes tilbake med mindre namsretten finner at det åpenbart ikke er fare for at kjøperen må gi fra seg formuesgodet. Dersom kjøperen ikke har reist søksmål mot tredjepersonen innen to måneder regnet fra forfallstidspunktet for kjøpesummen, skal kjøpesummen ikke lenger holdes tilbake.

1 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 §§ 20 og 27.

§ 11-41. *Partiell rettsmangel*

En ikke-pengeheftelse som det ikke er tatt forbehold om i salgsoppgaven,¹ er likevel i behold dersom den ikke er satt til side etter § 11-21 annet ledd og heller ikke er fallt bort ved registrering av skjøtt etter alminnelige regler om godtroervert.² En ikke-pengeheftelse i behold til tross for at det ikke er tatt forbehold om den i salgsoppgaven, gjelder § 11-39 annet og tredje ledd tilsvarende.

1 Jfr. § 11-24.

2 Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 §§ 20 og 27.

§ 11-42. *Saksøkerens ansvar for feil*

Dersom saksøkeren har unnlatt å gjøre oppmerksom på en uregistrert rettighet i formuesgodet som saksøkeren kjente til, og rettighetshaveren derved lider tap, er saksøkeren ansvarlig for tapet. Kravet gjøres gjeldende ved søksmål for de alminnelige domstoler. Søksmålet kan reises i den rettskrets der tvangssalget er gjennomført.

III. Auksjonssalg

§ 11-43. *Vilkår for auksjonssalg*

Dersom¹ salget skal skje ved auksjon holdt av namsmyndigheten, bestemmer namsretten om denne eller namsmannen skal holde auksjonen. Auksjon over fast eiendom i lensmannsdistrikt holdes i alminnelighet av namsmannen.

Skal namsmannen holde auksjonen, sendes sakens dokumenter til namsmannen, som forbereder og holder auksjonsmøtet.

1 Jfr. § 11-12.

§ 11-44. *Forberedelse av auksjonsmøtet, salgets omfang og forholdet til andre heftelser m m*

Den namsmyndighet som skal holde auksjonen, skal straks underrette partene og personer som er varslert etter § 11-8 om tvangssalget og samtidig gi saksøkte pålegg som nevnt i § 11-16 annet ledd, jf femte ledd. Namsmyndigheten kan pålegge saksøkeren innen en nærmere bestemt frist å utarbeide en liste over kjente rettighetshavere i formuesgodet og deres adresser. Unnlater saksøkeren det, skal namsretten heve¹ saken.

§§ 11-18 og 11-19, 11-20 første ledd, 11-21 til 11-23 og 11-27 gjelder tilsvarende. Frist etter § 11-18 annet ledd tredje punktum fastsettes av namsmyndigheten. Formuesgodet ropes opp med plikt for kjøperen til å overta alle heftelser med prioritet ved siden av eller etter saksøkerens krav som ikke er pengeheftelser. Oppnås ikke et bud som gir full dekning for de rettigheter som har bedre eller samme prioritet, ropes formuesgodet opp uten heftelser. Bud er bindende i seks uker fra auksjonsdagen. For øvrig gjelder § 11-26 første ledd fjerde punktum og annet ledd. Oppgjørsdagen er tre måneder fra auksjonsdagen. Kjøpesummen skal betales til namsretten. Kjøperen bærer utgiftene ved tiltredelsen og overtakelsen av formuesgodet.

Er omsetningen av formuesgodet underlagt konsesjon,² skal namsmyndigheten før auksjonen holdes, bringe på det rene den høyeste pris som vil bli akseptert. Den myndighet som avgjør konsesjonsspørsmålet, har plikt til å gi namsmyndigheten bindende uttalelse om høyeste pris som vil bli godkjent. Namsmyndigheten skal ikke holde auksjonen før klagefristen for denne uttalelsen er utløpt eller klagesaken er avgjort.³

1 Jfr. § 6-3.

2 Jfr. lov 14 des 1917 nr. 16 og lov 31 mai 1974 nr. 19.

3 Jfr. lov 10 feb 1967 kap. VI.

§ 11-45. *Utarbeidelse av auksjonsvilkår*

Saksøkeren plikter på namsmyndighetens anmodning å utarbeide et forslag til auksjonsvilkår innen en frist namsmyndigheten fastsetter. Unnlater saksøkeren det, skal namsretten heve¹ saken.

Auksjonsvilkårene skal gi opplysning om:

- hvilket formuesgode som skal selges og dets registerbetegnelse, hvor formuesgodet befinner seg, saksøkerens og dennes prosessfullmektigs navn og adresse, saksøktes navn og adresse, kravet og dagen for registrering av grunnlaget,
- at formuesgodet selges med begrenset adgang for kjøperen til å påberope mangler,²
- at kjøpesummen skal betales til namsretten innen tre måneder fra auksjonsdagen,
- at saksøkeren kan kreve at det stilles sikkerhet³ for bud,
- at kjøperen skal bære utgiftene ved tiltredelsen og overtakelsen av formuesgodet,⁴
- heftelser som ikke er pengeheftelser, og om vilkårene for alternative opprop i tilfelle slike heftelser må settes til side,⁵
- lovens regler om hvor lenge budene er bindende,⁶ det personlige ansvar⁷ for heftelsene og mislighold fra kjøper.⁸

På grunnlag av saksøkerens forslag til auksjonsvilkår utarbeider namsmyndigheten et skriftlig utkast.

Namsmyndigheten kan før auksjonsmøtet innhente uttalelse fra partene og rettighetshaverne om utformingen av auksjonsvilkårene.

- 1 Jfr. § 6-3.
- 2 Jfr. § 11-53.
- 3 Jfr. § 11-50 tredje ledd.
- 4 Jfr. § 11-44 annet ledd.
- 5 Jfr. § 11-44 annet ledd.
- 6 Jfr. § 11-44 annet ledd, § 11-50 fjerde ledd og § 11-51 første ledd.
- 7 Jfr. § 11-44 annet ledd, jfr. § 11-22.
- 8 Jfr. § 11-51 tredje ledd.

§ 11-46.¹ Siedet for auksjonen, varsel og kunngjøring

Auksjonsmøtet holdes i et rettslokale eller på et annet egnet slød. Møtet kan holdes utenfor namsmyndighetens distrikt. Partene og kjente rettighetshavere skal med minst to ukers varsel gis meddelelse om tid og sted for auksjonen. For varselet til rettighetshaverne gjelder § 11-16 tredje ledd første punktum og fjerde ledd tilsvarende. Saksøkeren har plikt til å være til stede og skal i varselet gjøres særskilt oppmerksom på dette.

Minst to uker før auksjonen holdes, skal namsmyndigheten kunngjøre tid og sted for auksjonen to ganger i en avis eller et blad som er alminnelig lest blant dem som kan tenkes å være interessert i formuesgodet. Kunngjøringen skal gi opplysninger som nevnt i § 11-45 annet ledd bokstav a. Saksøktets navn og adresse tas ikke med i kunngjøringen. Ved tvangs salg av fast eiendom kan eiendommens adresse unntas. Det skal ellers gis de opplysninger om formuesgodet som det finnes naturlig å gi og som namsmyndigheten har tilgang til. Auksjonen kan kunngjøres også på andre måter.

Dersom det før et auksjonsmøte oppdages at første og annet ledd er overtrådt og feilen ikke kan avhjelpes, skal nytt auksjonsmøte berammes.

¹ Endret ved lov 8 jan 1993 nr. 20, 11 mars 1994 nr. 3.

- 1 Se lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3-50.

§ 11-47. Alminnelige regler om auksjonsmøtet

Et auksjonsmøte som namsretten holder er et rettsmøte.¹

I rettsboken,² eller namsboken³ dersom namsmannen holder auksjonsmøtet, skal de parter og rettighetshavere som møter nevnes. Dessuten føres inn alle bud som auksjonsstyreren finner at det kan bli spørsmål om å stadfeste.⁴ Videre føres inn alle erklæringer, påstander, innvendinger, avgjørelser og andre omstendigheter som er av betydning for spørsmålet om stadfestelse eller for en rettighetshavers rett.

Oppstår det tvist om kjensgjerninger av betydning som har inntuuffet under auksjonsmøtet, skal opplysning straks søkes ved forklaring av de tilstedeværende, og det nødvendige protokolleies.

Auksjonsmøtet er offentlig. Den som opptrer forstyrende, kan vises ut. Møtet er ikke offentlig etter at budgivingen er avsluttet.

Sakens dokumenter skal være tilgjengelige for parter, rettighetshavere og kjøpsinteresserte.

- 1 Jfr d l. kap. 7.
- 2 Jfr. tvml. kap. 11.
- 3 Jfr. § 5-19.
- 4 Jfr. § 11-51.

§ 11-48. Innledningen av auksjonsmøtet

Auksjonsmøtet starter med at auksjonsstyreren nevner det formuesgodet som skal selges, hvem som har begjært tvangs salget og for hvilket krav. Auksjonsstyreren gir de opplysninger som ellers kan være av betydning. Deretter skal utkastet til auksjonsvilkår¹ leses opp. Etter at de tilstedeværende er gitt adgang til å uttale seg, fastsetter auksjonsstyreren vilkårene.

- 1 Jfr. § 11-45 tredje ledd.

§ 11-49. Budgivingen

Auksjonsstyreren¹ oppfordrer de tilstedeværende til å gi bud.

Et bud skal avvises under budgivingen når:

- (a) det er inngitt i strid med § 2-11,
- (b) det er gitt av en person eller fullmektig som ikke selv har rettslig handledyktighet, eller
- (c) det oppgis å være gitt etter fullmakt og fullmaktsforholdet ikke straks blir godtgjort.

Et bud som er avvist, er ikke bindende.

Det er adgang til å gi bud under bud som allerede er avgitt.

Når ingen flere bud blir gitt, skal auksjonsstyreren gjentatte ganger høyt og tydelig kunngjøre det siste bud og si fra at oppropet vil slutte dersom ikke flere bud blir gitt. Blir det da ikke gitt flere bud, avsluttes oppropet.

- 1 Jfr. § 11-43.

§ 11-50. Avslutning av auksjonsmøtet

Er bindende bud gitt, skal auksjonsstyreren¹ oppfordre partene, rettighetshaverne og byderne til å uttale seg om budene. Det skal opplyses at pengeheftelser faller bort i den utstrekning de ikke er dekket av budet.² Auksjonsstyreren skal opplyse om at innvendinger kan komme for sent³ hvis de ikke blir satt fram i auksjonsmøtet og at grunnen for enhver innvending må oppgis.

Saksøkeren skal deretter oppfordres til å begjære et eller flere av budene stadfestet.⁴ § 11-28 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende. I forhold til § 11-28 annet ledd første punktum skal av flere like bud det først avgitte anses som det høyeste med mindre budet svarer til en høyeste lovlig pris.

Saksøkeren kan gjøre begjæringen om stadfestelse betinget av at byderen stiller sikkerhet² for kjøpesummen. Underretning om at sikkerhet er stillet, må i tilfelle være kommet inn til namsretten innen en måned etter auksjonsdagen.

Saksøkeren kan forbeholde seg en frist til å ta stilling til om bud vil bli begjært stadfestet. Begjæringen må i tilfelle være kommet inn til namsretten innen en måned etter auksjonsdagen. Forbeholder saksøkeren seg frist til å begjære stadfestelse, kan saksøkeren ikke gjøre begjæringen betinget av at byderen stiller sikkerhet.

Et auksjonen holdt av namsmannen, skal sakens dokumenter og utskrift av auksjonsprotokollen straks sendes tilbake til namsretten etter at møtet er holdt. Vedlagt saksdokumentene skal følge et anslag over formuesgodets verdi. Saksdokumentene sendes ikke tilbake dersom det ikke er gitt bindende bud eller saksøkeren har erklært at ingen av budene vil bli begjært stadfestet, og det er uklart om saksøkeren vil kreve ny auksjon.

1 Jfr. § 11-43.

2 Jfr. § 11-44 annet ledd, jfr. § 11-20 og § 11-21.

3 Jfr. § 11-51 femte ledd, jfr. § 11-34 første ledd, § 5-6, jfr. § 6-1 annet ledd.

4 Jfr. § 11-51.

5 Jfr. § 3-6.

§ 11-51. Stadfestelse, virkningen av stadfestelse, rettsmiddel mot stadfestelse m m

Når saksøkeren har begjært et bud stadfestet¹ og byderen i tilfelle har stilt sikkerhet,² skal namsretten ved kjennelse³ snarest mulig avgjøre om budet skal stadfestes. Innen seks uker fra auksjonsdagen kan et bud stadfestes selv om fristene etter § 11-50 tredje og fjerde ledd er oversittet, § 11-30 annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Om virkningen av stadfestelsen gjelder § 11-31 tilsvarende. Beslutning som nevnt i § 11-31 annet ledd annet punktum treffes av namsretten.

Om mislighold fra kjøper gjelder § 11-32 tilsvarende. § 11-32 tredje ledd annet punktum gjelder likevel ikke.

Om utstedelse av skjøte gjelder § 11-33 første ledd tilsvarende. Kjøperen og den som skal yte eller formidler lån til kjøperen for erverv av formuesgodet, kan avtale at denne skal begjære skjøte utstedt, og at namsretten skal sende det til vedkommende. Avtalepart som sikrer lån gitt til kjøperen for erverv av formuesgodet, som vedkommende har besørget registrert, og som er registrert samme dag som skjøtet, går foran alle andre rettsstiftelser som utledes fra kjøperen uansett når de er registrert. Ved tvangssalg av skip gjelder dessuten sjøloven § 24 tredje ledd tredje punktum.

Om rettsmiddel mot stadfestelsen og om oppgjøret ved opphevelse av stadfestelsen gjelder §§ 11-34 og 11-35 tilsvarende.

Endret ved lov 11 mars 1994 nr. 3.

1 Jfr. § 11-50.

2 Jfr. § 11-50.

3 Jfr. tvml. § 164.

§ 11-52. Fordelingen av kjøpesummen, rettsmiddel mot fordelingen og utbetalingen

Så snart stadfestelseskjennelsen er avsagt,¹ setter namsretten opp et utkast til fordeling av kjøpesummen. Utkastet sendes partene og kjente rettighetshavere med oppfordring til å komme med innsigelser innen en frist som namsretten setter. Fristen bør i alminnelighet ikke være over to uker.

Når fristen er utløpt og kjøperen har betalt kjøpesummen, eventuelt med tillegg av renter,² avsier namsretten kjennelse³ om fordelingen. Rettsgebyret⁴ dekkes forlods. Etter prioritet⁵ dekkes deretter pengeheftelser og erstatning for ikke-pengeheftelser som er satt til side etter § 11-21 annet ledd. Heftelsene med renter og kostnader betegnes etter kravenes størrelse på oppgjørsdagen.⁶ § 11-36 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Om rettsmiddel mot fordelingen gjelder § 11-37 tilsvarende.

Om utbetaling av kjøpesummen gjelder § 11-38 tilsvarende.

1 Jfr. § 11-51 første ledd.

2 Jfr. § 11-44, jfr. § 11-27.

3 Jfr. tvml. § 164.

4 Jfr. lov 17 des 1982 nr. 86 kap. 4.

5 Jfr. pantel. § 1-13.

6 Jfr. § 11-44 annet ledd.

§ 11-53. Mangler, rettsmangel og saksøkerens ansvar for feil

Om mangler, rettsmangel og saksøkerens ansvar for feil gjelder §§ 11-39 til 11-42 tilsvarende.

§ 11-54. Ny auksjon, heving av saken

Dersom det ikke blir gitt bindende bud eller saksøkeren i auksjonsmøtet erklærer at ingen av budene vil bli begjært stadfestet,¹ kan saksøkeren innen en måned kreve at det holdes ny auksjon. Dersom saksøkeren har forbeholdt seg frist til å ta stilling til om bud skal begjæres stadfestet,² kan saksøkeren innen fristen i stedet kreve ny auksjon.

Dersom bud blir begjært stadfestet og namsretten nekter stadfestelse av en grunn som kan avhjelpes før eller ved ny auksjon, skal saksøkeren gis anledning til å begjære ny auksjon innen en frist namsretten fastsetter. Dette gjelder likevel ikke dersom begjæringen innkom³ eller sikkerhet⁴ først ble stilt mer enn en måned etter auksjonsdagen.⁵

Det kan bare begjæres ny auksjon en gang. Når namsretten har nektet stadfestelse etter § 11-30 annet ledd bokstavene a, c, e eller f, kan saksøkeren likevel alltid begjære ny auksjon.

Når avgitte bud ikke er stadfestet,⁶ bud ikke lenger er bindende⁷ og det ikke lenger kan kreves ny auksjon,⁸ skal saken heves.

1 Jfr. § 11–50.

2 Jfr. § 11–50 fjerde ledd.

3 Jfr. § 11–50 tredje ledd, jfr. § 11–51 første ledd.

4 Jfr. § 11–50 fjerde ledd, jfr. § 11–51 første ledd.

5 Jfr. § 11–50.

6 Jfr. § 11–51.

7 Jfr. § 11–44 annet ledd, § 11–50 fjerde ledd og § 11–51 første ledd.

8 Jfr. nærværende bestemmelse.

IV. Gjennomføring av tvangsbruk

§ 11–55. Tvangsbrukens gjenstand og varighet

Tvangsbruken skal gjelde både hovedgjenstanden og tilhørende ting og rettigheter som omfattes av panteretten. Selv om saksøkeren bare har pant i en ideell del av formuesgodet, kan namsretten beslutte at tvangsbruken skal utvides til å omfatte hele formuesgodet dersom det blir gitt samtykke av saksøkte eller en annen sameier som kan kreve sameiet oppløst ved ivangssalg.¹ Om tvangsbruk av driftstilbehøret til en fast eiendom² gjelder § 11–18 annet og tredje ledd tilsvarende.

Namsretten bestemmer hvor lenge tvangsbruken skal være. For skip, luftfartøy og tillatelser som er registrert i Petroleumsregisteret,³ kan brukstiden ikke settes lengre enn to år. Det kan settes vilkår for tvangsbruken.

Endret ved lov 8 jan 1993 nr. 20.

1 Jfr. lov 18 juni 1965 nr. 6 § 15.

2 Jfr. pantel. § 3–4.

3 Lov 22 mars 1985 nr. 11.

§ 11–56. Bestyrer

Tvangsbruken skal utøves av en bestyrer oppnevnt av namsretten. Ved tvangsbruk av tillatelser som er registrert i Petroleumsregisteret,¹ oppnevnes bestyreren av departementet.² Bare den som etter gjeldende regler kan eie formuesgodet, kan oppnevnes som bestyrer.³ Saksøkeren skal gis adgang til å uttale seg om valget av bestyrer, og kan selv oppnevnes. Saksøkte kan ikke oppnevnes som bestyrer dersom saksøkeren har uttalt seg mot det.

Namsretten kan pålegge bestyreren å stille sikkerhet⁴ for mulig ansvar som bestyrer. Dersom saksøkte ber om det, eller retten finner grunn til det, skal retten oppnevne en revisor. Godtgjørelse til bestyrer og revisor fastsettes av retten.

Bestyreren hefter overfor tredjeperson på samme måte som en som bruker formuesgodet for egen regning.

Saksøkeren er ansvarlig for nødvendige utgifter til drift og vedlikehold, medregnet forsikringspremier⁵ og godtgjørelse til bestyrer og revisor, og plikter å yte nødvendig forskudd til bestyreren.

Endret ved lov 8 jan 1993 nr. 20.

1 Lov 22 mars 1985 nr. 11.

2 Olje- og energidepartementet iflg. res. 4 des 1992 nr. 883.

3 Jfr. lov 12 juni 1987 nr. 48 § 1, lov 11 juni 1993 nr. 101 § 3–2, sjøl. § 1.

4 Jfr. § 3–6.

5 Jfr. § 11–57 første ledd.

§ 11–57. Formålstjenlig drift

Bestyreren skal sørge for en formålstjenlig drift av formuesgodet. Bestyreren skal dessuten dra ansvarlig omsorg for formuesgodet og holde det forsikret.

Bestyreren må ikke inngå avtaler om utleie eller annen bruk av formuesgodet ut over det som er vanlig etter forholdene. En avtale om utleie eller annen bruk kan bare gå ut over den tid som er fastsatt for tvangsbruken dersom det er nødvendig for å oppstå en rimelig avkastning av formuesgodet. Før avtale om utleie eller annen bruk blir inngått, bør panthaveren underrettes dersom avtalen kan ha betydning for deres rett. Ved tvangsbruk av skip og luftfartøy kan bestyreren ikke slutte avtale om bortfraktning eller bortleie for mer enn ett år om gangen uten samtykke av partene. En avtale som er inngått i strid med reglene i leddet her, er likevel bindende overfor godtroende tredjepersoner.

§ 11–58. Tilsidesettelse av andre heftelser enn pengeheftelser

Saksøkeren kan kreve at namsretten ved kjennelse¹ setter en etterstående heftelse som ikke er pengeheftelse, til side så lenge tvangsbruken varer dersom rettigheten hindrer en formålstjenlig drift.² Avgjørelsen kan ikke treffes før det er gått minst to uker etter at tvangsbrukeren har sendt skriftlig melding til rettighetshaveren om at retten vil bli begjært satt til side.

Rettighetshaveren kan hindre tilsidesettelse ved å utløse saksøkeren³ eller ved å tilby fullt vederlag for den innskrenkning i bruken som rettigheten medfører. Vederlaget fastsettes av namsretten. I andre tilfeller kan rettighetshaveren kreve at rettigheten ikke settes til side før utløpet av en frist som er passende etter forholdene, slik at rettighetshaveren kan innrette seg etter kravet om at rettigheten må vike.

1 Jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 11–57.

3 Jfr. pantel. § 1–14.

§ 11–59. Fordeling av inntektene m m

Av inntektene dekkes først nødvendige utgifter til drift og vedlikehold, medregnet forsikringspremier

og godtgjørelse til utenforstående bestyrer og revisor.¹ Deretter dekkes forfalte krav, medregnet renter og kostnader, som har bedre prioritet² enn saksøkerens krav. Etter dette dekkes vederlag til saksøkeren når denne er bestyrer. Deretter dekkes forfalte deler av saksøkerens krav, dersom ikke saksøkeren bestemmer at det isteden skal utbetales til saksøkte eller brukes til å dekke krav med prioritet etter saksøkeren.

Saksøkte er ikke ansvarlig for underskudd ved tvangsbruken.

1 Jfr. § 11-56 annet ledd.

2 Jfr. paragraf. § 1-13.

§ 11-60. Regnskapsplikt

Bestyrelsen skal til de tider som namsretten fastsetter og minst en gang i året, gi partene og retten revidert regnskap for driften. Andre rettighetshavere kan kreve gjennpåt av regnskapet.

§ 11-61. Opphør når saksøkerens krav er dekket, eller når saksøkeren begjærer saken hevet

Når saksøkeren har fått fullt oppgjør for pantekravet, skal tvangsbruken opphøre. Namsretten treffer avgjørelse om opphør av tvangsbruken ved kjennelse,¹ og sørger for at anmerkningen etter § 11-9 tredje ledd første punktum blir slettet fra realregisteret.

Når saksøkeren begjærer saken hevet, jf § 5-17 første ledd bokstav b, skal saksøkeren på forhånd ha varslet partene og andre som er varslet om tvangsbruken.

1 Jfr. tvml. § 164.

§ 11-62. Opphør m v ved uforsvarlig utøving av tvangsbruken

Dersom bestyreren opptrer i strid med de plikter som påhviler vedkommende, eller på annen måte opptrer utilbørlig, kan namsretten ved kjennelse:

- bestemme at tvangsbruken skal opphøre,
- oppnevne ny bestyrer, eller
- gi bestemte forskrifter om hvordan tvangsbruken skal utøves eller inntektene brukes.

Krav etter første ledd kan reises av saksøkte eller en rettighetshaver som kan lide tap eller skade på grunn av forholdet.

1 Jfr. tvml. § 164.

§ 11-63. Opphør av andre grunner

For øvrig opphører tvangsbruken når:

- tiden for tvangsbruken er ute¹ og namsretten ikke før utløpet av tiden har forlenget tvangsbruken,
- en kjøper ved tvangssalg er blitt ny eier,² eller
- tvangsbruk innledes etter begjæring fra en bedre prioritert pantliver.

1 Jfr. § 11-55 annet ledd.

2 Jfr. § 11-31 og § 11-51 annet ledd.

Kapittel 12. Tvangsdekning i adkomstdokument til leierett til bolig

I. Begjæring om tvangssalg

§ 12-1. Innledning

Den som har panterett i adkomstdokument til leierett til bolig,¹ eller i en ideell del av et slikt formuesgode, kan begjære tvangssalg av pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.²

1 Jfr. § 1-8 fjerde ledd.

2 Jfr. kap. 4.

§ 12-2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for tvangssalg etter dette kapitlet er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag:

- avtale om pant når panteretten har rettsvern etter panteloven § 4-3, en skadesløspantsettelse likevel bare når kravets omfang er fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag,
- utlegg som har rettsvern etter panteloven § 5-8,
- lovbestemt panterett som har rettsvern.

For utlegg etter første ledd bokstav b som er stiftet av namsrnyndighetene,² kan salg begjæres uten forutgående varsel etter § 4-18, men ikke før to uker etter at underretning om utlegget ble sendt saksøkte. Dersom tvangsgrunnlaget for utlegget³ er et alminnelig tvangsgrunnlag, må dessuten dette grunnlaget ha blitt rettskraftig.⁴ Selv om vilkårene ikke er oppfylt, kan salg begjæres dersom fullbyrdelsen ellers ville bli vesentlig vanskelig jort.

1 Jfr. § 4-1 annet ledd.

2 Jfr. kap. 7.

3 Jfr. § 7-19.

4 Jfr. § 4-12.

§ 12-3. Kompetent namsrnyndighet

Begjæring om tvangssalg settes fram for namsretten i den lrets der boligen er.

Endret ved lov 8 jøn 1993 nr. 20.

§ 12-4. Begjæringens innhold

Foruten å oppfylle kravene i § 5-2 skal salg begjæringen opplyse om rettigheter i adkomstdokumentet som saksøkeren kjenner til. Så vidt mulig skal det opplyses om den effektive gjelden og rente som påløper for alle de rettighetshavere som har bedre prioritet enn saksøkeren i adkomstdokumentet. Dessuten bør det gis opplysning om boligens art, størrelse, vedlikehold m m.

Utskrift fra Løsøreregisteret¹ skal legges ved. Utskriften skal være tatt etter at grunnlaget ble tvangs-kraftig² og ikke mer enn tre måneder før begjæringen settes fram. Dersom tvangsgrunnlaget er et utlegg registrert i Løsøreregisteret, behøver ikke utskrift legges ved dersom heftelsene er påført det registrerte dokument.

Om kumulasjon gjelder § 11–5 tilsvarende.

¹ Jfr. lov 7 juni 1935 nr. 2 § 34.

² Jfr. kap. 4.

§ 12–5. Foreleggelse, avgjørelse om tvangssalg m m

Om foreleggelse, avgjørelse om tvangssalg m m gjelder §§ 11–7 til 11–9 og 11–11 tilsvarende.

Dersom salg blir besluttet og adkomstdokumentet ikke tidligere er innsendt, skal namsretten pålegge saksøkeren å fremlegge dokumentet dersom dette er et innløsningsdokument. Bli dokumentet ikke innlevert, heves saken.¹ Dersom en etterstående panthaver har begjært tvangssalg og en foranstående panthaver har innløsningsdokumentet, plikter denne å utlevere dokumentet til namsretten hvis det er stilt sikkerhet.²

¹ Jfr. § 6–3.

² Jfr. § 3–6.

II. Gjennomføring av tvangssalget

§ 12–6. Salgsmåte

Tvangssalget gjennomføres etter bestemmelsene i kapittel 11 avsnitt II og III så langt de passer.

Ved salg gjennom medhjelper er fristen etter § 11–26 første ledd første punktum tre uker, jf § 11–29 tredje ledd.

Ved tvangssalg av adkomstdokument til leierett til bolig i et borettslag som er tilknyttet et boligbyggelag,¹ kan boligbyggelaget oppnevnes som medhjelper. Dersom boligbyggelaget har adkomstdokumentet i sin besittelse, kan namsretten unnlate å pålegge saksøkeren å fremlegge det.

¹ Jfr. lov 4 feb 1960 nr. 1 § 16.

§ 12–7. Tredjepersons eiendomsrett, mangler ved salgsgjenstanden og forbigått rettighetshaver

Om tredjepersons eiendomsrett, mangler ved salgsgjenstanden og forbigått rettighetshaver gjelder §§ 8–20 til 8–22.

Kapittel 13. Tvangsfullbyrdelse av krav på annet enn penger

I. Begjæring om tvangsfullbyrdelse

§ 13–1. Innledning

Den som har et krav som går ut på annet enn betaling av penger, kan begjære tvangsfullbyrdelse etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.¹

¹ Jfr. kap. 4.

§ 13–2. Tvangsgrunnlag

Grunnlag for fullbyrdelse etter dette kapitlet er de alminnelige tvangsgrunnlagene¹ og forhold som er tvangsgrunnlag etter særlig lovbestemmelse.

Særlig tvangsgrunnlag for utlevering av løsøre er dessuten:

(a) Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtakelse av at utlevering kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4–18 at utlevering kan unngås dersom leien med renter og kostnader blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.²

(b) Skriftlig avtale om leie for en bestemt tid som inneholder vedtakelse av at utlevering kan kreves når leietiden er løpt ut.

Særlig tvangsgrunnlag for fravikelse av fast eiendom er dessuten:

(a) Skriftlig avtale om leie som inneholder vedtakelse av at tvangsfravikelse kan kreves når leien ikke blir betalt. Det skal gå fram av varselet etter § 4–18 at tvangsfullbyrdelse kan unngås dersom leien med renter og kostnader blir betalt før fullbyrdelsen gjennomføres.³

(b) Skriftlig avtale om leie for en bestemt tid som inneholder vedtakelse av at tvangsfravikelse kan kreves når leietiden er løpt ut.

(c) Oppsigelse i leieforhold etter husleieloven,⁴ når oppsigelsen fyller husleielovens vilkår og søksmål etter husleieloven § 38 ikke er reist innen lovens frist, eller når slikt søksmål er reist og retten har funnet oppsigelsen gyldig.

(d) Heving av leieforhold etter husleieloven,⁴ når det foreligger forhold som gjør det åpenbart at utleieren hadde adgang til å heve leiekontrakten uten oppsigelse.

(e) I andre leie- og besittelsesforhold enn etter husleieloven: forhold som gjør det åpenbart at saksøkte ikke har rett til å besitte eiendommen.

Bokstavene a til d gjelder ikke i festeforhold.⁵

¹ Jfr. § 4–1 annet ledd.

² Jfr. § 13–8.

³ Jfr. § 13–11.

⁴ Lov 16 juni 1939 nr. 6.

⁵ Jfr. lov 30 mai 1975 nr. 20.

§ 13–3. Kompetent namsmyndighet

Begjæring om utlevering av løsøre eller verdipapir¹ skal settes fram for namsmannen i det distrikt

hvor formuesgodet er.² Dersom utleiving begjæres på grunnlag av et utenlandsk tvangsgrunnlag som nevnt i § 4-1 annet ledd bokstav f til h, gjelder § 7-3 tredje ledd tilsvarende.

Begjæring om fravikelse av fast eiendom skal settes fram for namsmannen i det distrikt hvor eiendommen er. Når tvangsfullbyrdelse blir begjært etter tvangsgrunnlag som nevnt i første ledd annet punktum og i § 13-2 tredje ledd bokstav d og e, skal begjæringen settes fram for namsretten. Saksøkeren kan i så fall overfor namsretten også påberope andre tvangsgrunnlag for fravikelsen.

Begjæring om tvangsfullbyrdelse av andre krav settes fram for namsretten i det distrikt hvor saksøkte har hjemting.³ Begjæringen kan også settes fram for namsretten i det distrikt hvor det formuesgodet eller den gjenstand finnes⁴ som fullbyrdsen gjelder.

Endret ved lov 27 nov 1992 nr. 110 (i kraft samtidig med EØS-avtalen 1 jan 1994).

- 1 Jfr. § 1-8 tredje ledd.
- 2 Jfr. § 1-9.
- 3 Jfr. § 1-8 femte ledd.
- 4 Jfr. § 1-9.

§ 13-4. Hvem begjæringen skal rettes mot

Begjæringen om tvangsfullbyrdelse skal rettes mot den som handleplikten, fåleplikten eller unolatesplikten hviler på.

§ 13-5. Kumulasjon

Saksøkeren kan i samme begjæring kreve tvangsfullbyrdelse av flere krav mot samme saksøkte dersom fullbyrdsesmåten er den samme og kravene kan fullbyrdes hos samme namsmyndighet. Det kan i samme begjæring kreves tvangsfullbyrdelse av et krav mot flere saksøkte når de er forpliktet i fellesskap og det kan begjæres tvangsfullbyrdelse mot alle hos samme namsmyndighet.

§ 13-6. Foreleggelse av begjæringen

Finner namsmyndigheten at begjæringen kan tas til følge, skal begjæringen meddeles saksøkte med oppfordring om innen to uker å uttale seg om forhold av betydning for gjennomføringen av tvangsfullbyrdsen. Saksøkte skal samtidig gjøres oppmerksom på hvilke kostnader som er påløpt, og at ytterligere kostnader vil påløpe om fullbyrdsen blir gjennomført. Det skal opplyses at fullbyrdsen kan unngås ved at kravet blir oppfylt innen fristen etter første punktum, eller når fullbyrdsen er begjært etter § 13-2 annet ledd bokstav a eller tredje ledd bokstav a, ved at den skyldige leie med renter og kostnader blir betalt innen fristen. Finner namsmyndigheten grunn til det, kan det i saker om utlevering samtidig opplyses om tid og sted for utleveringsforeningen.¹

Ved begjæring om fravikelse av fast eiendom som tjener som bolig for saksøktes ektefelle, skal også ektefellen underrettes om fristen etter første ledd. Det samme gjelder annen myndig person i saksøktes husstand som namsmyndigheten kjenner til.²

Vil fullbyrdsen ellers bli vesentlig vanskeliggjort, kan meddelelse som nevnt i første og annet ledd unnlates.

- 1 Jfr. § 13-10, § 13-12 og § 13-15.
- 2 Jfr. deknit. § 2-10.

§ 13-7. Bestuning om tvangsfullbyrdelse

Når den eller de som er varslet etter § 13-6 har uttalt seg eller fristen er løpt ut, avgjør namsmyndigheten om tvangsfullbyrdsen skal gjennomføres. Treffes avgjørelsen av namsretten, skal det skje ved kjennelse.¹

Har namsretten besluttet fullbyrdelse, sendes saken til namsmannen dersom denne skal gjennomføre fullbyrdsen. Gjennomføringen kan overlates til namsmannen i et hvilket som helst distrikt.

- 1 Jfr. tvml. § 164.

II. Utlevering av løsøre og verdipapirer

§ 13-8. Fullbyrdsesmåte

Utlevering av en bestemt løseoregjenstand eller et verdipapir,¹ eller av en viss mengde løseoregjenstander eller verdipapirer av en bestemt art, skjer ved at namsmannen tar det som skal leveres fra saksøkte og leverer det til saksøkeren. Dersom det kommer inn flere begjæringer om utlevering av løsøre eller verdipapirer bestemt etter sin art, gjelder § 7-8 tilsvarende.

Dersom en bestemt løseoregjenstand eller et verdipapir ikke finnes i saksøktes besittelse, og saksøkte ikke gjør sannsynlig at oppfyllelse er umulig, skal namsmannen underrette saksøkeren om at denne innen en frist fastsatt av namsmannen kan begjære at saksøkte pålegges en løpende mulkt for å fremtvinge utlevering. Begjærer saksøkeren det innen fristen, skal namsmannen sende saken til namsretten, som ved kjennelse² kan pålegge saksøkte en løpende mulkt for hver dag eller uke som går uten at gjenstanden blir utlevert. Oversitter saksøkeren fristen eller underretter saksøkeren namsmannen om at løpende mulkt ikke vil bli begjært, skal namsmannen heve saken.³

Mulkten tilfaller statskassen og skal betales til namsmannen. Tvangsmulkten inndrives etter reglene i denne loven om inndrivning av pengekrav etter begjæring av saksøkeren.⁴ Den kan ikke inndrives for mer enn åtte uker om gangen. Lar saksøkeren det gå lengre tid med inndrivningen, løper ingen videre mulkt før den påløpte mulkten er betalt eller det er tatt utlegg for den.

Når saksøkte godtgjør at utleveringskravet er oppfylt, eller sannsynliggjør at det er umulig å oppfylle kravet, skal namsretten på saksøktes begjæring stanse inndrivningen av mulkten og oppheve utlegg som måtte være gitt. Dette gjelder bare mulkt som er påløpt etter oppfyllelsen eller etter at hindringen er inntrådt.

Kongen⁵ kan i særlige tilfeller ettergi påløpt mulkt.

1 Jfr. § 1–8 tredje ledd.

2 Jfr. § 6–3 og tvml. § 164.

3 Jfr. § 5–17.

4 Jfr. kap. 7. Se dog lov 8 april 1981 nr. 7 § 42 annet og tredje pkt. og § 48.

5 Finansdepartementet iflg. res. 11 juni 1993 nr. 524.

§ 13–9. Tredjepersons eiendomsrett

Løseregjenstander og verdipapirer¹ som befinner seg hos saksøkte og som er bestemt betegnet i tvangsgrunnlaget, skal utleveres selv om en tredjeperson er eier.

Et gjenstanden for utleveringen bestemt etter sin art, skal den ikke utleveres hvis tredjepersons påstand om å være eier blir godtgjort med det samme, eller hvis den da blir sannsynliggjort og beviset etter en kort utsettelse blir gjort fullstendig.

1 Jfr. § 1–8 tredje ledd.

§ 13–10. Varsel om forretningen

Namsmannen skal gi saksøkte meddelelse om tid og sted for forretningen. Meddelelse kan unnlates dersom tvangsfullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort. Saksøkeren skal gis meddelelse dersom vedkommende blir pålagt å være til stede eller har bedt om å bli varslet.

III. Fravikelse av fast eiendom

§ 13–11. Fullbyrdeismåte

Fravikelse av fast eiendom skjer ved at namsmannen fjerner de personer eller det løssøre som skal fjernes fra eiendommen. For løssøre som ikke er av personlig karakter eller vanlig innbo, gjelder § 13–14 tilsvarende.

Dersom det ikke er mulig å overgi løssøret til saksøkte eller til noen på saksøktes vegne, sørger namsmannen for transport og oppbevaring. Vil det medføre uforholdsmessige vansker eller kostnader å flytte løssøret, kan namsmannen beslutte at det foreløpig skal oppbevares på eiendommen. Rent skrot kan kastes umiddelbart.

Namsmannen gir så vidt mulig saksøkte og de som namsmannen vet er interessert i løssøret, underretning om hvor løssøret er og oppfordring til å hente det mot å betale kostnadene ved transporten og oppbevaringen. Dersom løssøret er unntatt fra utlegg eller kan kreves unntatt, har saksøkte rett til å hente det uten å betale noe for transport og oppbevaring hvis henvingen skjer innen to uker etter underretningen.

Blir løssøret tross gjentatte oppfordringer ikke hentet innen den frist som namsmannen setter, kan namsmannen selge løssøret til dekning av kostnadene. Løssøret kan kastes dersom salg vil medføre kostnader som vil overstige det som kommer inn ved salget. Personlige dokumenter og oppbevares likevel i rimelig utstrekning.

§ 13–12. Varsel om forretning

Namsmannen skal gi partene meddelelse om tid og sted for forretningen. Meddelelse til saksøkte kan unnlates dersom tvangsfullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort.

IV. Sikkerhetsstillelse

§ 13–13. Fullbyrdeismåte

Tvangsfullbyrdelse av krav om sikkerhetsstillelse skjer ved at saksøkte ved kjennelse¹ blir pålagt å stille sikkerhet for kravet.² Dersom sikkerhet ikke blir stilt innen oppfyllelsesfristen, kan saksøkeren kreve utlegg for beløpet.³

1 Jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 3–6.

3 Jfr. kap. 7.

V. Andre handleplikter

§ 13–14. Fullbyrdeismåte

Tvangsfullbyrdelse av andre handleplikter enn de som er nevnt i §§ 13–8, 13–11 og 13–13, skjer ved at namsretten ved kjennelse¹ enten gir saksøkeren rett til å utføre handlingen, eller bestemmer at namsmyndigheten selv skal utføre den, eller pålegger saksøkte en løpende mulkt for hver dag eller uke som går uten at handleplikten blir oppfylt.

Blir oppfyllelsen gjennomført ved at saksøkeren eller namsmyndigheten selv utfører den handling som saksøkte plikter å utføre, svarer saksøkte for utgiftene. Namsretten kan ved kjennelse pålegge saksøkte å betale de sannsynlige kostnader forskuddsvis. Etter utførelsen kan namsretten på samme måte i tilfelle bestemme hva saksøkeren skal betale tilbake. Blir saksøkeren gitt rett til å utføre handlingen og saksøkte eller noen annen gjør motstand, kan saksøkeren kreve hjelp hos namsmannen.

Blir oppfyllelsen søkt fremtvunget ved mulkt, gjelder § 13–8 tredje til femte ledd tilsvarende.

Løpende mulkt kan ikke anvendes for å fremtvinge tjeneste i arbeidsforhold eller for å tvinge noen til å motta en som er ansatt i slik tjeneste.

1 Jfr. § 6–3, tvml. § 164.

§ 13-15. Varsel om forretning

Namsmyndigheten skal gi saksøkte meddelelse om tid og sted for en forretning for gjennomføring. Meddelelse kan unnlates dersom tvangsfullbyrdelsen ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort. Saksøkeren skal gis meddelelse dersom vedkommende blir pålagt å være til stede eller har bedt om å bli varslet.

VI. Unnlattelses- og tåleplikter**§ 13-16. Fullbyrdsesmåte**

Tvangsfullbyrdelse av unnlattelses- og tåleplikter skjer ved at saksøkte ved kjennelse¹ blir pålagt å stille sikkerhet² for den skade som vil bli voldt hvis saksøkte også i fremtiden handler mot sin plikt. Namsretten fastsetter i kjennelsen hvor lenge pålegget om sikkerhetsstillelse skal gjelde.

Har saksøkte forårsaket en forandring som strider mot saksøkerens rett, kan den tidligere tilstand søkes gjenopprettet etter bestemmelsene i § 13-14.

¹ Jfr. § 6-3 og ivml. § 164.

² Jfr. § 3-6.

Tredje del. Midlertidig sikring**Kapittel 14. Arrest¹**

¹ Jfr. sjølo, kap. 4.

§ 14-1. Innledning

Den som har et pengekrav mot en annen, kan begjære sikring av kravet ved arrest etter dette kapitlet dersom det foreligger en sikringsgrunn.¹ At et pengekrav ikke er forfalt eller betinget, er ikke til hinder for sikring av kravet, hvis ikke dette fører til at kravet er uten verdi. Arrest besluttes i skyldnerens formuesgoder² eller, i særlige tilfeller, ved at skyldneren blir pålagt utreiseforbud.³

For arrest i formuesgoder gjelder §§ 14-2 til 14-16. For utreiseforbud gjelder §§ 14-17 til 14-21 og ellers §§ 14-2 til 14-16 så langt de passer. For arrest i skip gjelder dessuten reglene i sjøloven⁴ kapittel 4.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 77 (i kraft 1 mai 1995 iDg. res. 20 jan 1995 nr. 77).

¹ Jfr. § 14-2.

² Jfr. § 14-2.

³ Jfr. § 14-17.

⁴ Lov 24 juni 1994 nr. 39.

§ 14-2. Sikringsgrunn for arrest i formuesgoder

Arrest i formuesgoder kan besluttes når skyldnerens adferd gir grunn til å frykte for at tvangsfullbyrdelse av kravet ellers enten vil bli forspilt eller vesentlig vanskeliggjort, eller må skje utenfor riket.

Arrest i bestemt skip og luftfartøy kan besluttes uten særlig arrestgrunn når det begjæres av en fordringshaver med et forfalt pantekrav i skipet eller luftfartøyet. For luftfartøyer gjelder dette likevel bare dersom fordringshaveren har tvangsgrunnlag¹ for pantekravet.

¹ Jfr. § 4-1.

§ 14-3. Kompetent namsmyndighet for arrest i formuesgoder

Begjæring om arrest i formuesgoder skal settes fram for namsretten i den krets der saksøkte har hjemting.¹ Begjæringen kan også settes fram for namsretten i en annen krets hvor et formuesgode som tilhører saksøkte er,² eller hvor løsøre som tilhører saksøkte kan ventes å komme i nær fremtid.

Er søksmål om det kravet som det begjæres arrest for, reist for en annen domstol enn forliksrådet, skal begjæringen settes fram for denne domstolen.

¹ Jfr. § 1-8 femte ledd.

² Jfr. § 1-9.

§ 14-4. Begjæringen

Begjæring om arrest settes fram gjennom prosesskrift eller muntlig.

Begjæringen skal oppgis det krav som det begjæres arrest for, kravets størrelse med et bestemt maksimum, og sikringsgrunnen.¹ Begjæringen skal videre inneholde en redegjørelse for de forhold som saksøkeren påberoper.

Med begjæringen bør følge de dokumenter som påberopes og som saksøkeren er i besittelse av.

¹ Jfr. § 14-2.

§ 14-5. Foreløpig prøving

Dersom retten av eget tiltak skal avvise saken, treffer den straks avgjørelse om det. Kan feilen rettes, skal saksøkeren få en frist til å rette den. Blir feilen ikke rettet, skal saken avvises.¹

Dersom en begjæring om arrest er satt fram for en domstol som ikke er kompetent, kan retten istedenfor å avvise saken straks overføre den til kompetent domstol. Ved overføringen gis de nødvendige opplysninger om saken, de nødvendige dokumenter oversendes og saksøkeren underrettes om overføringen.

¹ Jfr. ivml. § 164, jfr. § 2-12.

§ 14-6. Sannsynliggjøring av krav og sikringsgrunn

Arrest kan bare besluttes dersom kravet det begjæres arrest for og sikringsgrunnen¹ er sannsynliggjort. Retten kan bestemme at saksøkeren som vilkår for gjennomføringen skal stille slik sikkerhet² som retten fastsetter for mulig erstatning til saksøkte.

Dersom det er fare ved opphold, kan arrest besluttes selv om saksøkerens krav ikke er sannsynliggjort. Retten skal i tilfelle bestemme at saksøkeren som vilkår for gjennomføringen skal stille sikkerhet.

1 Jfr. § 14-2.

2 Jfr. § 3-6.

§ 14-7. Rettensforhandlinger

Retten treffer avgjørelse om arrest ved kjennelse¹ etter at partene har vært innkalt til muntlig forhandling. Dersom saksøkeren uteblir fra rettsmøtet og det ikke er opplyst eller sannsynlig at det foreligger gyldig forfall, avvises begjæringen.¹ Er det opplyst eller sannsynlig at saksøkeren har gyldig forfall, utsettes saken.¹ Uteblir saksøkte og det er opplyst eller sannsynlig at det foreligger gyldig forfall, kan retten utsette saken.¹

Dersom det er fare ved opphold, kan kjennelse som besluter arrest treffes uten muntlig forhandling.² Dersomdet, bedømt på grunnlag av saksfremstillingen i begjæringen, ikke er adgang til å ta begjæringen til følge, kan den forkastes¹ straks.

1 Jfr. tvml. § 164.

2 Jfr. § 14-13.

§ 14-8. Avgjørelsen om arrest

Rettsens avgjørelse skal nevne partene, kravet med et bestemt maksimum og sikringsgrunnen.¹ Blir det besluttet arrest, kan retten også fastsette hvilket formuesgode som det tas arrest i. Dersom saksøkeren pålegges å stille sikkerhet² for gjennomføringen og retten har fastsatt hvilket formuesgode det tas arrest i, skal retten fastsette en frist for å stille sikkerheten.

Retten skal på saksøktets begjæring i avgjørelsen eller i en senere avgjørelse sette en frist for saksøkeren for å reise søksmål om kravet, eller for å begjære tvangsfullbyrdelse dersom saksøkeren allerede har tvangsgrunnlag³ for sitt krav. Søksmål i utlandet regnes likt med søksmål i Norge dersom avgjørelsen av den utenlandske domstol er bindende her i riket.

Saksøkte skal opplyses om sin adgang til å avverge gjennomføringen ved å stille sikkerhet for saksøkerens krav.⁴ Er det besluttet arrest uten at muntlig forhandling har vært holdt, skal partene opplyses om sin rett til å kreve etterfølgende muntlig forhandling.⁵

1 Jfr. § 14-2.

2 Jfr. § 3-6.

3 Jfr. § 4-1.

4 Jfr. § 14-9 tredje ledd.

5 Jfr. § 14-13.

§ 14-9. Gjennomføring av arrest

En arrest skal gjennomføres straks. Er saksøkeren pålagt å stille sikkerhet,¹ skal den gjennomføres straks retten er meddelt at sikkerhet er stilt. Det hører under gjennomføringen å beslutte hvilket formuesgode det skal tas arrest i, hvis dette ikke allerede er gjort, og å etablere rettsvern for arresten² og gi partene meddelelse om utfallet av gjennomføringen. Retten kan helt eller delvis overlate gjennomføringen til namsmannen i et hvilket som helst distrikt. Dersom retten overlater til namsmannen å bestemme formuesgodet, kan den bestemme hvilket formuesgode namsmannen fortrinnsvis skal søke etter.

Om gjennomføringen av arrest gjelder §§ 5-5 til 5-10, 5-13 til 5-16 og 5-19 og dessuten §§ 7-8, 7-9 og 7-12 tilsvarende. Skal arrestgjenstand utpekes, gjelder også §§ 7-18, 7-19 og 7-25. Er avgjørelsen ikke forkynt for saksøkte på forhånd, forkynnes den under forretningen, eller hvis det ikke lar seg gjøre, straks etter.

Saksøkte kan alltid avverge gjennomføringen ved å stille sikkerhet³ for saksøkerens krav.

1 Jfr. § 14-3.

2 Jfr. § 14-11 annet ledd.

3 Jfr. § 3-6.

§ 14-10. Valget av formuesgode

Arrest kan tas i ethvert formuesgode som det kan tas utleggspant i.¹ Arrest kan også tas i pengekrav som det kan besluttes utleggstrekk i etter dekningsloven² § 2-7 når det er gått minst en måned siden saksøkte kunne fått betaling. Det skal velges et formuesgode som vil gi saksøkeren tilstrekkelig sikkerhet for arrestkravet og som i tilbørlig utstrekning tar hensyn til saksøktets interesser. §§ 7-13 til 7-16 gjelder tilsvarende.

Dersom en arrest blir besluttet uten muntlig forhandling³ og arrest er begjært i et bestemt formuesgode som det kan tas arrest i, skal retten ta arrest i dette. Det gjelder likevel ikke dersom det finnes klart at saksøkeren vil være tilstrekkelig sikret med arrest i et annet formuesgode, og det må antas å være i saksøktets interesse å velge dette.

1 Jfr. lov 8 juni 1984 nr. 59 § 2-2.

2 Lov 8 juni 1984 nr. 59.

3 Jfr. § 14-7 annet ledd.

§ 14-11. Virkningen av arresten, rettsvern m m

Arresten medfører at skyldneren mister retten til å råde over de arresterte formuesgoder til skade for arresthaveren. Om skyldnerens råderett gjelder for øvrig de samme regler som for utleggspant.¹

Arrest får rettsvern mot saksøktets rettslige disposisjoner etter reglene for utleggspant i panteloven.² Om etablering av rettsvern m m gjelder § 7-20.

Arrest i et formuesgode gir ikke arresthaveren rett til å kreve tvangsdekning. Dersom det er nødvendig for å forebygge vesentlig verdiforringelse, kan retten på arresthaverens begjæring ved kjennelse³ bestemme at arresthaveren skal gis adgang til å begjære tvangsdekning. For andel av utbytte som faller på arrestkravet gjelder §§ 8-19 tredje ledd og 11-36 tredje ledd.

1 Jfr. pantel. kap. 1.

2 Jfr. pantel. kap. 5.

3 Jfr. tvml. § 164.

§ 14–12. Særregler om arrest i luftfartøy

Sjøloven¹ § 95 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende ved arrest i luftfartøy. Dette gjelder likevel ikke dersom luftfartøyet er satt inn i regelmessig rute som er åpen for allmennheten, eller dersom luftfartøyet ellers nyttes til befordring av personer eller gods mot betaling når luftfartøyet er klart til avgang og arrestkravet ikke gjelder krav som er stiftet til gjennomføring av reisen.

Endret ved lov 11 juni 1993 nr. 77 (i kraft 1 mai 1995 iflg. res. 20 jan 1995 nr. 77).

1 Lov 24 juni 1994 nr. 39.

§ 14–13. Etterfølgende muntlig forhandling

Har retten besluttet arrest uten muntlig forhandling,¹ kan partene og enhver annen som rammes kreve etterfølgende muntlig forhandling om arresten. Det kan også kreves etterfølgende muntlig forhandling om sakskostnader som er ilagt.² Dersom etterfølgende muntlig forhandling kan kreves etter denne paragrafen, kan avgjørelsen ikke påkjæres.

Retten kan helt eller delvis stadfeste, endre eller oppheve sin første beslutning og gjøre stadfestelsen eller endringen avhengig av sikkerhetsstillelse.³ Avgjørelsen treffes ved kjennelse.⁴

1 Jfr. § 14–7 annet ledd.

2 Jfr. § 14–10, jfr. tvml. kap. 13.

3 Jfr. § 3–6.

4 Jfr. tvml. § 164.

§ 14–14. Opphevelse av arrest m m

Saksøkte kan begjære arresten helt eller delvis opphevet når det settes fram nye bevis eller det foreligger endrede forhold som godtgjør at kravet eller sikringsgrunnen¹ ikke er til stede. Det samme gjelder hvis arresthaveren etter at søksmål er reist om kravet eller tvangsfullbyrdelse er begjært, u tilbørlig forholder saken.

En begjæring om opphevelse etter første ledd fremsettes for den rett som har besluttet arresten. Er søksmål reist, kan begjæringen alltid fremsettes for den rett som behandler søksmålet. Avgjørelsen treffes ved kjennelse.² Kjennelse som opphever arrest har ikke virkning før den er rettskraftig,³ med mindre saksøkte stiller sikkerhet⁴ for kravet.

Saksøkte kan begjære gjennomføringen av en arrest opphevet ved å stille sikkerhet for kravet. Annet ledd gjelder tilsvarende.

1 Jfr. § 14–2.

2 Jfr. tvml. § 164.

3 Jfr. tvml. § 164.

4 Jfr. § 3–6.

§ 14–15. Bortfall av arrest og forlengelse av frister

Arresten faller bort uten opphevelse:

- når det blir tatt utlegg¹ for saksøkerens krav i det arresterte formuesgode,
- når saksøkeren er gitt en frist for å stille sikkerhet² eller for å reise søksmål om eller begjære tvangsfullbyrdelse av kravet, og fristen oversittes,
- når det ikke er satt frist for søksmål eller begjæring om tvangsfullbyrdelse, og søksmål ikke er reist eller tvangsfullbyrdelse begjært ett år etter avsigelsen av arrestkjennelsen,³
- når saksøkte oppfyller pengekravet, eller det faller bort på annen måte, eller saksøkte rettskraftig er frifunnet for kravet,
- når saksøkeren gir avkall på sin rett etter arresten, eller
- når saksøkeren har fått fullbyrdsedom for kravet og utlegg ikke blir begjært innen en måned etter at dommen ble rettskraftig.⁴

Fristene i første ledd bokstavene b, c og f kan på begjæring forlenges. § 14–14 annet ledd gjelder tilsvarende. Forlengelse kan bare gis dersom begjæringen kommer inn innen utløpet av fristen. Forlengelse kan etter samme regler gis på ny.

Er arresten falt bort, plikter saksøkeren skriftlig å gi avkall på sin rett etter arresten. Saksøkte kan kreve at retten treffer avgjørelse⁵ om at arresten er falt bort. § 14–14 annet ledd gjelder tilsvarende.

1 Jfr. tvml. kap. 11.

2 Jfr. tvml. § 164.

3 Jfr. § 14–8.

4 Jfr. kap. 7.

5 Jfr. § 3–6.

§ 14–16. Forholdet til andre regler m m

Tvistemålsloven første del, unntatt kapittel 2, og annen del gjelder tilsvarende når ikke annet følger av kapitlet her. Om protokollasjon i rettsmøter gjelder samme regler som ved hovedforhandling i tvistemål.¹ Før nåsretten avsier en kjennelse,² skal den så vidt mulig gi partene anledning til å uttale seg.

1 Jfr. tvml. kap. 11.

2 Jfr. tvml. § 164.

§ 14–17. Sikringsgrunn for utreiseforbud

Utreiseforbud kan besluttes når skyldneren er i ferd med å forlate riket under slike forhold at det er usikkert om skyldneren vil vende tilbake. Et slikt forbud kan bare besluttes når det er nødvendig for å sikre tvangsfullbyrdelse, og arrest i formuesgoder ikke gir tilstrekkelig sikring. Utreiseforbud kan ikke besluttes når det etter sakens art og forholdene ellers vil være et uforholdsmessig inngrep.¹

Utreiseforbud kan ikke besluttes overfor en person uten fast bosted i Norge for krav som ikke kan bringes inn for norsk domstol.

1 Små. § 5–10 annet ledd.

§ 14–18. Kompetent namsmyndighet for utreiseforbud

Begjæring om utreiseforbud settes fram for namsretten i den krets hvor saksøkte bor eller oppholder seg. Er søksmål om det kravet som det begjæres utreiseforbud for, reist for en annen domstol enn forliksrådet, skal begjæringen settes fram for denne domstolen.

§ 14–19. Rettens avgjørelse, etterfølgende muntlig forhandling

Avgjørelse om utreiseforbud¹ skal istedenfor opplysning om arrestgjensvenden etter § 14–8, nevne at skyldneren er underlagt utreiseforbud og ikke må forlate riket. Det skal besluttes beslag i skyldnerens pass.

Om nødvendig kan det under særlig graverende forhold besluttes at skyldneren skal settes i fengslig forvaring eller undergis andre innskrenkninger i sin personlige frihet. Har det i disse tilfellene ikke vært muntlig forhandling innkaller retten av eget tiltak til etterfølgende muntlig forhandling.

¹ Jfr. tvml. § 164.

§ 14–20. Forretning for gjennomføring av utreiseforbud

Dersom det under gjennomføringen av en avgjørelse om utreiseforbud blir oppdaget at saksøkte har formuesgoder som det kan tas arrest i,¹ skal den myndighet som står for gjennomføringen, isteden ta arrest i formuesgodet.

¹ Jfr. § 14–10.

§ 14–21. Bortfall av utreiseforbud

Foruten etter bortfallsgrunnene i § 14–15 første ledd bokstavene b, c, d, e og f faller fengslig forvaring eller andre frihetsinnskrenkninger bort etter tre måneder hvis ikke retten har besluttet at den skal falle bort før dette tidspunkt.

Kapittel 15. Midlertidig forføyning**§ 15–1. Innledning**

Den som har et krav som går ut på annet enn betaling av penger, kan begjære midlertidig forføyning etter dette kapitlet dersom det foreligger en sikrings grunn.¹

¹ Jfr. § 15–2.

§ 15–2. Sikrings grunn

Midlertidig forføyning kan besluttes:

- (a) når saksøktes adferd gjør det nødvendig med en midlertidig sikring av kravet fordi forfølgningen eller gjennomføringen av kravet ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, eller
- (b) når det finnes nødvendig å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe, eller for å hindre voldsomheter som saksøktes adferd gir grunn til å frykte for.

Midlertidig forføyning kan ikke besluttes dersom den skade eller ulempe som saksøkte blir påført står i åpenbart misforhold til den interesse saksøkeren har i at forføyning blir besluttet.¹

¹ Små. § 5–10 annet ledd.

§ 15–3. Kompetent namsmyndighet

Begjæring om midlertidig forføyning skal settes fram for namsretten i den krets der saksøkte har hjemting.¹ Dersom begjæringen gjelder et formuesgode eller en annen gjenstand, kan begjæringen også settes fram for namsretten på det sted hvor godet eller gjenstanden er² eller ventes å komme i nær fremtid.³

Er søksmål om det kravet som det begjæres midlertidig forføyning for, reist for en annen domstol enn forliksrådet, skal begjæringen settes fram for denne domstolen.

Endret ved lov 20 des 1996 nr. 104 (i kraft 1 jan 1997 iflg. res. 20 des 1996 nr. 1155).

¹ Jfr. § 1–8 femte ledd.

² Jfr. § 1–9.

³ Jfr. § 1–9.

§ 15–4. Begjæringen

Begjæring om midlertidig forføyning settes fram gjennom prosesskrift eller muntlig.

I begjæringen skal oppgis det krav som det begjæres midlertidig forføyning for, og sikringsgrunnene. Begjæringen skal videre inneholde en redegjørelse for de forhold som saksøkeren påberoper.

Med begjæringen bør følge de dokumenter som påberopes og som saksøkeren er i besittelse av.

§ 15–5. Foreløpig prøving

Dersom retten av eget tiltak skal avvise saken, krever den straks avgjørelse om det. Kan feilen rettes, skal saksøkeren få en frist til å rette den. Blir feilen ikke rettet, skal saken avvises.¹

Dersom en begjæring om midlertidig forføyning er satt fram for en domstol som ikke er kompetent, kan retten istedenfor å avvise saken straks overføre den til kompetent domstol. Ved overføringen gis de nødvendige opplysninger om saken, de nødvendige dokumenter oversendes og saksøkeren underrettes om overføringen.

¹ Jfr. tvml. § 164.

§ 15–6. Sannsynliggjøring av krav og sikrings grunn

Midlertidig forføyning kan bare besluttes dersom kravet det begjæres forføyning for og sikringsgrunnene¹ er sannsynliggjort. Retten kan bestemme at saksøkeren som vilkår for innfrielse og gjennomføring av forføringen skal stille slik sikkerhet som retten fastsetter for mulig erstatning til saksøkte.²

Dersom det er fare ved opphold, kan midlertidig forføyning besluttes selv om kravet ikke er sannsynliggjort.

¹ Jfr. § 15–2.

² Jfr. § 3–6.

§ 15-7. Rettens forhandlinger

Retten treffer avgjørelse om midlertidig forføyning ved kjennelse¹ etter at partene har vært innkalt til muntlig forhandling. Dersom saksøkeren uteblir fra rettsmøtet og det ikke er opplyst eller sannsynlig at det foreligger gyldig forfall, avvises begjæringen.¹ Er det opplyst eller sannsynlig at saksøkeren har gyldig forfall, utsettes saken. Uteblir saksøkte og det er opplyst eller sannsynlig at det foreligger gyldig forfall, kan retten utsette saken.¹

Dersom det er fære ved opphold, kan kjennelse som beslutter midlertidig forføyning treffes uten muntlig forhandling.²

Dersom det, bedømt på grunnlag av saksfremstillingen i begjæringen, ikke er adgang til å ta begjæringen til følge, kan den forkastes¹ straks.

¹ Jfr. tvml. § 164.

² Jfr. § 15-10, jfr. § 15-8 tredje ledd.

§ 15-8. Avgjørelse om midlertidig forføyning

Midlertidig forføyning kan gå ut på at saksøkte skal unnlate, foreta eller tåle en handling, eller på at et formuesgode skal settes ut av saksøktes besittelse og tas under forvaring eller bestyrelse. Midlertidig forføyning kan ikke gå ut på fengslig forvaring eller andre innskrenkninger i den personlige frihet.

Rettens avgjørelse om midlertidig forføyning skal nevne partene, saksøkerens krav og sikringsgrunnen.¹ Beslutter retten midlertidig forføyning, skal den fastsette de forholdsregler som den finner påkrevet. Retten kan samtidig fastsette hvordan forføyningen skal gjennomføres.² Retten kan gi bestemmelser om når forføyningen skal tre i kraft og hvor lenge den skal vare. Pålegges saksøkeren å stille sikkerhet³ som vilkår for ikrafttredelse og gjennomføring av forføyningen, skal retten fastsette en frist for å stille sikkerheten. Retten kan bestemme at saksøkte kan avverge ikrafttredelse og gjennomføringen av forføyningen ved å stille sikkerhet for mulig erstatning til saksøkeren.

Retten kan i avgjørelsen, eller på saksøktes begjæring i en senere avgjørelse, sette en frist for saksøkeren for å reise søksmål om kravet. Søksmål i utlandet regnes likt med søksmål i Norge dersom avgjørelsen av den utenlandske domstol er bindende her i riket.

Er det besluttet midlertidig forføyning uten at muntlig forhandling har vært holdt, skal partene opplyses om sin rett til å kreve etterfølgende muntlig forhandling.

¹ Jfr. § 15-2.

² Jfr. § 15-9.

³ Jfr. § 15-6.

§ 15-9. Gjennomføring av midlertidig forføyning

En midlertidig forføyning gjennomføres etter reglene i kapittel 13 avsnitt II til VI. Forføyningen skal gjennomføres straks saksøkeren begjærer det. Begjæringen fremsettes for retten. Begjæring om gjennomføringstiltak som skal utføres av namsmannen, kan fremsettes direkte for den namsmannen som utførelsen hører under. Fremsettes begjæringen for retten, kan retten overlate til den namsmannen som utførelsen hører under, å utføre gjennomføringstiltak som krever at det holdes en forretning på annet sted enn rettens kontor.

Er saksøkeren pålagt å stille sikkerhet¹ foren midlertidig forføyning, treer forføyningen ikke i kraft og kan ikke gjennomføres før retten har meddelt saksøkte at sikkerhet er stillt, dersom retten ikke har bestemt annet.

For forretning for gjennomføring som holdes på annet sted enn rettens kontor, gjelder §§ 5-5 til 5-10, 5-13 til 5-16 og 5-19 tilsvarende. Er forføyningsskjennelsen ikke forkynt for saksøkte på forhånd, forkynnes den under forretningen, eller hvis det ikke lar seg gjøre, straks etter.

Gjelder en midlertidig forføyning en rettighet i et realregisteret formuesgode,² eller begrenser den saksøktes rådighet over et realregistrert formuesgode, kan retten bestemme at forføyningen skal registreres som ledd i gjennomføringen. Tilsvarende gjelder for rettigheter registrert i Verdpapirsentralen³ eller i et særskilt register for immaterialrettigheter.⁴

Går en midlertidig forføyning ut på å sette et formuesgode i forvaring og det er tvist om eiendomsretten til gjenstanden, skal avkastning av formuesgodet utbetales til retten, som plasserer midlene på best mulige rentebærende vilkår i norsk bank inntil saken er avgjort.

¹ Jfr. § 15-6.

² Jfr. § 1-8 første ledd.

³ Jfr. lov 14 juni 1985 nr. 62.

⁴ Jfr. lov 3 mars 1961 nr. 4, lov 15 des 1967 nr. 9, lov 29 mai 1970 nr. 33.

§ 15-10. Etterfølgende muntlig forhandling

Har retten besluttet midlertidig forføyning uten muntlig forhandling,¹ kan partene og enhver annen som rammes kreve etterfølgende muntlig forhandling om den midlertidige forføyningen. Det kan også kreves etterfølgende muntlig forhandling om sakskostnader som er ilagt.¹ Dersom etterfølgende forhandlinger kan kreves etter denne paragrafen, kan avgjørelsen ikke påkjæres.

Retten kan helt eller delvis stadfeste, endre eller oppheve sin første beslutning og gjøre stadfestelsen eller endringen avhengig av sikkerhetsstillelse.² Avgjørelsen treffes ved kjennelse.³

¹ Jfr. § 15-13, jfr. tvml. kap. 13.

² Jfr. § 23-6.

³ Jfr. § 15-7 annet ledd.

² Jfr. tvml. § 164.

§ 15-11. Opphevelse av midlertidig forføyning m m

Saksøkte kan begjære forføyningen opphevet eller innskrenket når det settes fram nye bevis eller det foreligger endrede forhold som godtgjør at kravet eller sikringsgrunnen¹ ikke er til stede. Det samme gjelder hvis saksøkeren etter at søksmål om kravet er reist, utilbørlig forhåler saken.

Begge parter kan begjære at det treffes nye bestemmelser om hvordan en midlertidig forføyning skal gjennomføres, om når den skal tre i kraft og om sikkerhetsstillelse.²

En begjæring etter første og annet ledd fremsettes for den rett som har besluttet forføyningen. Er søksmål reist, kan begjæringen alltid fremsettes for den rett som behandler søksmålet. Avgjørelse treffes ved kjennelse.³ Kjennelse som opphever midlertidig forføyning har ikke virkning før den er rettskraftig,³ med mindre saksøkte stiller sikkerhet for kravet.

1 Jfr. § 15-2.

2 Jfr. § 3-6.

3 Jfr. tvml. § 164.

§ 15-12. Bortfall av midlertidig forføyning og forlengelse av frister

Midlertidig forføyning faller bort uten opphevelse:

- når en fastsatt tid for forføyningen er løpt ut,¹
- når saksøkeren er gitt en frist for å stille sikkerhet eller for å reise søksmål om kravet, og fristen oversittes,²
- når kravet er avgjort ved rettskraftig dom,³
- når saksøkte oppfyller kravet, eller det faller bort på annen måte, eller
- når saksøkeren gir avkall på sin rett etter forføyningen.

Fiistene i første ledd bokstavene a og b kan på begjæring forlenges. § 15-11 tredje ledd gjelder tilsvarende. Forlengelse kan bare gis dersom begjæring kommer inn innen utløpet av fristen. Forlengelse kan etter samme regler gis på ny.

Er midlertidig forføyning falt bort, plikter saksøkeren skriftlig å gi avkall på sin rett etter forføyningen. Saksøkte kan kreve at retten treffer avgjørelse om at forføyningen er falt bort.⁴ § 15-11 tredje ledd gjelder tilsvarende.

1 Jfr. § 15-8 annet ledd.

2 Jfr. § 15-8 annet og tredje ledd.

3 Jfr. tvml. § 161.

4 Jfr. tvml. § 164.

§ 15-13. Særregler om midlertidige forføyninger til sikring av immaterialrettigheter

Til sikring av immaterialrettigheter¹ kan retten som midlertidig forføyning mot vareeieren, jf. tolloven² § 1 nr. 3, beslutte at tollvesenet skal holde varer tilbake fra frigjøring, når innførsel av varen vil utgjøre et inngrep i en immaterialrettighet. Retten kan beslutte dette selv om vareeieren er ukjent. Forføyningen skal i så fall besluttes uten innkalling til muntlig forhandling, og det skal ikke fastsettes en frist for saksøkeren til å reise søksmål om kravet. Fra det tidspunkt tollvesenet holder varer tilbake i samsvar med forføyningen, får vareeieren stilling som saksøkt.

For midlertidige forføyninger etter paragrafen her gjelder i tillegg til loven her reglene i tolloven § 41. § 15-9 gjelder ikke.

Endret ved lov 20 des 1996 nr. 104 (i kraft 1 jan 1997 iflg. res. 20 des 1996 nr. 1155).

1 Se lover 3 mars 1961 nr. 4 og nr. 5, 12 mai 1961 nr. 2, 15 des 1967 nr. 9, 17 april 1970 nr. 21, 21 juni 1985 nr. 79, 15 juni 1990 nr. 27, 12 mars 1993 nr. 32.

2 Lov 10 juni 1966 nr. 5.

§ 15-14. Forholdet til andre regler m m

Tvistemålsloven første del, unntatt kapittel 2, og annen del gjelder tilsvarende når ikke annet følger av kapitlet her. Om protokollasjon i rettsmøter gjelder samme regler som ved hovedforhandling i tvistemål.¹ Før nåmsretten avsier en kjennelse,² skal den så vidt mulig gi partene anledning til å uttale seg.

Ved midlertidig forføyning som går ut på tilbakeholdelse av et skap, gjelder dessuten reglene i sjøloven³ kapittel 4.

Endret ved lover 11 juni 1993 nr. 77 (i kraft 1 mai 1995 iflg. res. 20 jan 1995 nr. 77), 20 des 1996 nr. 104 (i kraft 1 jan 1997 iflg. res. 20 des 1996 nr. 1155 – endret paragrafnummeret fra § 15-13).

1 Jfr. tvml. kap. 11.

2 Jfr. tvml. § 164.

3 Lov 24 juni 1994 nr. 39.

Fjerde del. Sluttbestemmelser

Kapittel 16. Sluttbestemmelser

§ 16-1. Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen¹ bestemmer.

1 Fra 1 jan 1993 iflg. res. 23 okt 1992 nr. 765.

§ 16-2. Overgangsbestemmelser

Loven gjelder for saker om tvangsfullbyrdelse¹ og midlertidig sikring² der begjæringen om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring inngis³ etter at loven er trådt i kraft. Kongen kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

Kongen gir overgangsbestemmelser for endringene i § 16-3 annet ledd.

1 Jfr. kap. 7-13.

2 Jfr. kap. 14 og 15.

3 Jfr. dl. § 146 annet ledd.

§ 16-3. Endringer i annen lovgivning

Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 13 august 1915 nr 7 om tvangsfullbyrdelse.

Fra samme tidspunkt gjøres følgende endringer i andre lover: – – –

Forskrifter

JD 1973-10-26 4	Forskrift om bekrefstelse av underskrift på eksigible gjeldsbrev. Endret (opphevet) 4. desember 1992 nr. 897.
JD 1993-06-11 524	Delegering av myndighet etter tvangsfullbyrdsloven § 13-8 femte ledd.
§ 2-2 JD 1992-12-04 892	Forskrift om organiseringen av namsmannsmyndigheten. Endret 3 mai 1996 nr. 409, 5 des 1997 nr. 1258.
JD 1993-01-08 8	Forskrift om politidistrikt, namsmannsdistrikt, lagdømme og domssoga for utøvelse av politimyndighet, namsmannsmyndighet og domsmyndighet på kontinentalsokkelen og i norsk økonomisk sone, samt om politimyndighet i havområdet utenfor Svalbards territorialfarvann.
JD 1996-05-03 407	Forskrift om namsmannsfunksjonen, hovedstevnevnefunksjonen og registrerings- og foreglingsoppgaver etter skifteloven § 2 for Sarpsborg by.
JD 1996-05-03 408	Forskrift om namsmannsfunksjonen for Narvik.
§ 2-0 JD 1992-12-04 893	Forskrift om bemyndigelse av funksjonærer etter tvangsfullbyrdsloven.
§ 2-10 JD 1992-12-04 895	Forskrift om tvangssalg ved medhjelper.
§ 3-1 JD 1992-12-04 898	Forskrift om saksøktes sakskostnadsansvar ved tvangsfullbyrdelse.
§ 5-2 JD 1992-12-18 1076	Delegering av myndighet etter lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring § 5-2 fjerde ledd jf § 6-1 annet ledd første punktum.
JD 1992-12-21 1185	Forskrift om bruk av skjemaer ved begjæring av tvangsforretninger.
§ 6-1 JD 1992-12-18 1076	Delegering av myndighet etter lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring § 5-2 fjerde ledd jf § 6-1 annet ledd første punktum.
JD 1992-12-21 1185	Forskrift om bruk av skjemaer ved begjæring av tvangsforretninger.
§ 7-2 JD 1992-12-04 896	Forskrift om bekrefstelse av underskrift på eksigible gjeldsbrev.
§ 11-56 JD 1992-12-04 883	Delegering av myndighet etter tvangsfullbyrdsloven § 11-56 første ledd annet punktum.
§ 16-2 JD 1992-12-04 891	Forskrift om overgangsregler til tvangsfullbyrdsloven.